

НУБ 'Св. Климент Охридски'

PC

II 117/1921 d1

СКОПЈЕ

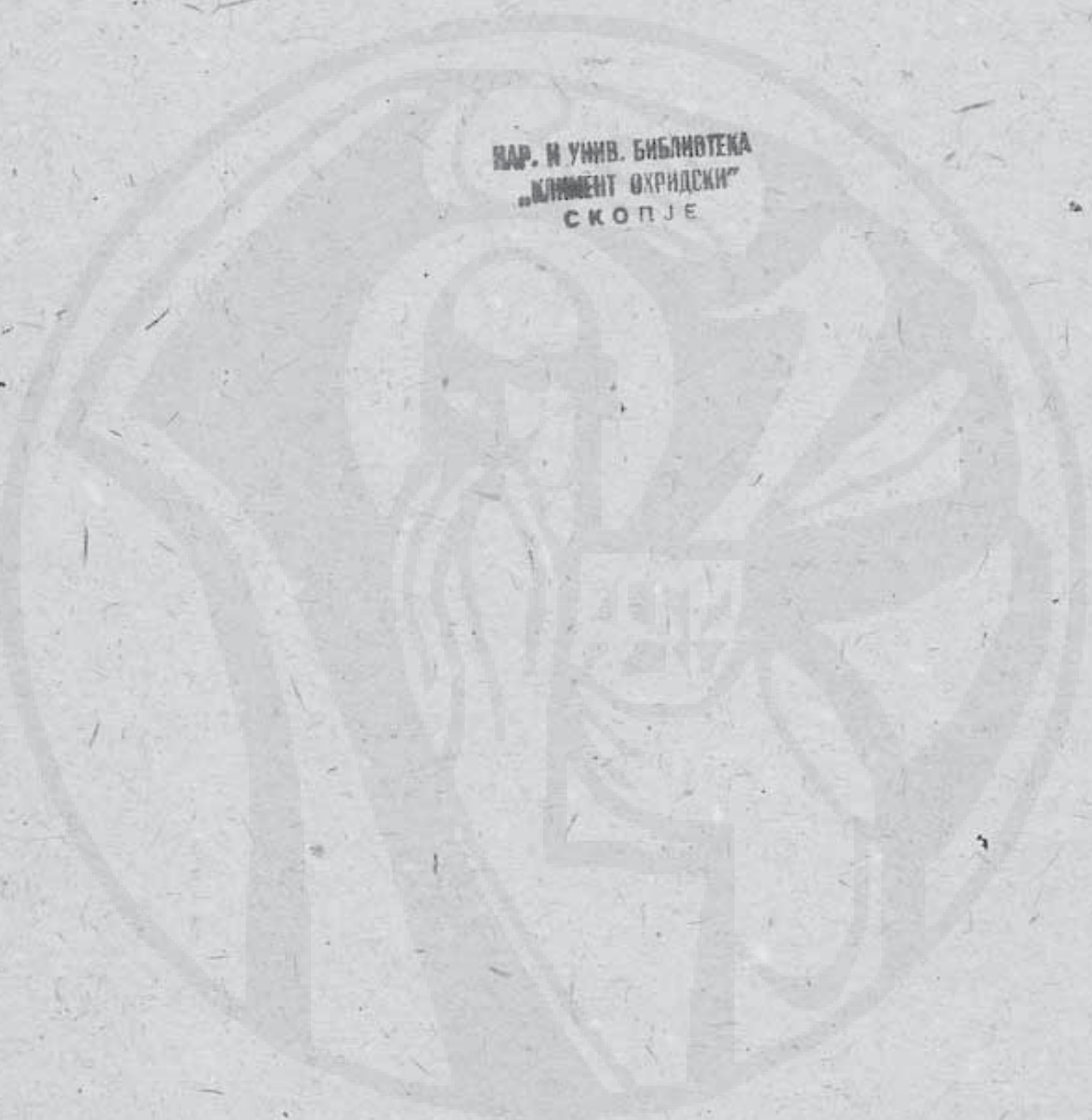
336

11985002387

COBISS ☉

НАР. И УНИВ. БИБЛИОТЕКА
"КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
СКОПЈЕ

НУБ. Оп. 2387/85

Rp. II-117/dbl,

НАР. И УНИВ. БИБЛИОТЕКА
„КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СКОПЈЕ

РС II 117/1921 0/1

НАР. И УНИВ. БИБЛИОТЕКА
„КЛИМЕНТ ОУРИДСКИ“
СКОПЈЕ

2387/85

ПРЕТПЛАТА

на

»ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«
шумесечни стручни часопис за нашу финансијску службу

За годину . . .	Динара	45.—
» шест месеци	»	23.—
» три месеца	»	12.—

Поједини бројеви 2.50 динара.

Власник, за одбор:
П. М. Јовановић

Уређује:
Редакциони Одбор.

Штампарија и Книговезница »Стара Србија«

99. Телефон 18. — Скопје

Народна библиотека

СР Србије

6097/Ж

I 1 45: I Примерак

НУБ. И УПИС. БИБЛИОТЕКА
КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ
С К

ФИНАНСИЈСКИ Г Л А С Н И К

НЕЗАВИСАН СТРУЧНИ ЛИСТ
ЗА НАШУ ФИНАНСИЈСКУ СЛУЖБУ

Година I.

Скопље
1. јула 1921. године

Број 1.

Уређује
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Уредништво и администрација
Кеј Војводе Путника број 20. — Скопље

СКОПЉЕ, 1921.

Штампарија и Книговезница »Стара Србија«
Кеј Војводе Путника бр. 20. — Телефон бр. 18.

јунаци затим у низу срећних бојева, заједно с братском црногорском војском и савезном грчком војском, сузбише непријатеља до њихових старих државних граница па почеше и преко њих прелазити.

У том тренутку учинила је одлучан корак у корист одржања поремећене равнотеже и мира на Балкану влада Његовог Величанства румунског краља Карола, и мир је закључен и потписан у Букурешту 28. јула 1913.

Према томе, Ја овим проглашавам присаједињење Краљевини Србији свих освојених области у границама које су одређене: према Краљевини Бугарској уговором о миру закљученом у Букурешту; према Краљевини Грчкој српско-грчким споразумом; према Албанији привременом демаркационом линијом и саобразно решењима Амбасадорске Конференције у Лондону, докле нарочита међународна комисија не буде извршила коначно разграничење; према Краљевини Црној Гори за сада демаркационом линијом војне окупације до коначног разграничења; према Босни и Херцеговини досадашњом границом.

Докле се законским путем и управа нових присаједињених области не утврди, њима ће се управљати према Мојим Уредбама као и према решењима Моје владе о примењивању појединих постојећих закона и њиховом увођењу у живот у ново-ослобођеним крајевима.

Захваљујући витешком прегнућу, несаломљивом јунаштву и непоколебљивој истрајности свих учесника у минулим славним догађајима, сад је наша мила Отаџбина много пространија, веома моћнија и несравњено угледнија.

Моја ће брига бити да у њој и живот сваког грађанина буде и срећнији и напреднији, а посебице се морамо старати да и сва наша браћа у новим крајевима, без разлике вере и порекла, буду у сваком погледу задовољна, просвећена и закриљена правдом и безбедношћу, које ће им ујемчити владавина слободне Србије.

У том погледу целу нашу земљу очекују велики задаци: чувајући као зеницу дивну снагу наше узданице српске војске, много треба да послујемо и на просветном, привредном и сваком другом пољу народнога рада, па да избришемо све трагове дугога робовања не само у новим него и у старим границама. Ми смо дужни стићи просвећене јевропске народе, којима смо ми, као многовековни грудобран од нападача, омогућили мирно напредовање. Али народ, чија је војска за неколико недеља стигла са Јавора, Мердара и Ристовца до Јадрана, Солуна и Марице, моћи ће и на пољу мирнога рада убрзо показати да је дорастао својим великим културним задацима. Он ће својим радом и животом посведочити да је достојан висине, на коју га је ратна срећа изнела.

Ја се сада више него икад поносим што сам и син и Краљ такоме народу, и молим Свемогућег да му никад не ускрати своју милост и заштиту.

Живео мој мили и витешки српски народ!

25. Августа 1913. године
у Рибарској Бањи.

ПЕТАР, с. р.

Заступник Председника
Министарског Савета,

Министар Финансија,

Д-р Л. Пачу, с. р.

Министар Грађевина,

Ј. П. Јовановић, с. р.

Министар Просвете

и Црквених Послова,

Љ. Јовановић, с. р.

Министар Правде,

М. Ђуричић, с. р.

Заступник Министра Унутр. Дела,

Министар Правде,

М. Ђуричић, с. р.

Министар Војни,

Почасни Ађутант Њ. В. Краља,

Бенерал,

Мил. Божановић, с. р.

Министар Народне Привреде,

Д-р В. Јанковић, с. р.

Заступник Министра Иностранних Дела,

Посланик,

Д-р М. Спалајковић, с. р.

МОЈЕ ДРАГОМ НАРОДУ ОСЛОВОЂЕНИХ И ПРИСАЈЕДЊЕНИХ ОБЛАСТИ

Мојим данашњим прогласом присаједињенесу на основи закључених међународних споразума ваше земље Краљевини Србији. Захваљујући јунаштву моје храбре војске, сад смо опет у једном братском колу као што су били и наши прадедови пре него што нас је једне од других ставила историјска судба. Сад нас више никаква судба не може раздвојити нити вас из српске заједнице истргнути.

Докле се путем закона не одлучи како ће се вама управљати, каква ће бити сва ваша права и дужности, — ви ћете се верно покоравати Уредбама које Ја пропишем и наредбама које на основи њих буду издавале. Моја влада и све државне власти.

Све старање моје биће, као што сам рекао у том прогласу, управљено, да сви ви без разлике вере и порекла, будете у сваком погледу задовољни, просвећени и закриљени правдом и безбедношћу које ће вам ујемчити владавину слободне Србије. Сви ћете бити пред законима и пред властима једнаки. Вера свачија, имање и личност, биће поштовани као светиња. Моја ће влада без прекида радити на просветном, привредном и сваком другом пољу нашега напретка.

И ви сами треба да прионете из све снаге на рад, да одбаците досадашње заблуде, раздоре и неслоге па да сложено, у братском загрљају избришемо са лица ваших лепих постојбина све трагове дугога робовања. Тако ће вам свака срећа процветати и тако ћете за кратко време стићи своју браћу у старим границама Србије и с њима се у свему изједначити, па ћете сви заједно моћи стићи и остале просвећене јевропске народе.

На томе путу пратиће Вас увек најтоплије жеље Српскога Краља. Ја молим Свевишњег Творца да вас тако исто и његов благослов прати.

Живели сви моји верни синови и поданици!

25. Августа 1913. године
у Рибарској Бањи.

ПЕТАР, с. р.

Заступник Председника,
Министарског Савета,
Министар Финансија,

Д-р Л. Пачу, с. р.

Министар Грађевина,

Ј. Ц. Јовановић, с. р.

Министар Просвете
и Црквених Послова,

Љ. Јовановић, с. р.

Министар Правде,

М. Ђуричић, с. р.

Министар Војни,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
Генерал,

М. Божановић, с. р.

Министар Народне Привреде,

Д-р В. Јанковић, с. р.

Заступник Министра Иностранних Дела,
Посланик,

Д-р М. Спалајковић, с. р.

Уредба

о уређењу ослобођених области

од 18. августа 1913. године

са изменама и допунама од 9. септембра 1913. године, 27. јануара 1914.
и 4. фебруара 1914. год.

«Доносимо овде само извод из ове Уредбе, у колико стоји у вези са поступком код финансијских власти».

Члан 20.

Среског начелника поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела.

Члан 27.

Срески начелник и срески писари деле се на класе и имају плату предвиђену законом о уређењу округа и срезова. Практикантима одређује плату окружни начелник, а служитељима срески начелник.

Додаци који буду одређени од стране Министра Унутрашњих дела среском начелнику и писарима на стан, огрев и осветлење, падају на терет среза и улазе у среске ванредне потребе.

У те потребе улазе и плате звања или службе које у срезу буду по одобрењу или наређењу закона или државне власти уведене, као и станови среских власти, канцеларијски трошкови и издржавање среских завода.

Члан 29.

За подмирење свију среских потреба и трошкова редовних и ванредних, распоређиваће се срески прирез.

У то име, срески начелник у договору са општинским председницима направиће буџет, којим ће обухватити све издатке среза, уносећи у исти и једну суму на неподвижне трошкове. Буџет овај прегледа и одобрава окружно начелство.

Прирез срески купи среска власт уз припомоћ општинских власти, њиме рукује и на крају године склапа рачуне које подноси на преглед окружном начелству.

Члан 36.

Окружног начелника, секретара, чланове и писаре поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела, а окружног благајника и потребан број финансијских чиновника на предлог Министра Финансија.

Практиканте и служитеље начелства поставља и одпушта окружни начелник, који овима и плату одређује.

Члан 40.

Окружни начелник, секретар, чланови управе и писари деле се на класе и имају плату предвиђену Законом о уређењу округа и срезова. Окружни благајник има плату по Закону о државним благајницама и рачуноводству. Практикантима и служитeljима одређује плату окружни начелник.

Додатци који буду одређени од стране надлежних министара начелнику, секретару, члановима управе, благајнику, писарима и практикантима на стан, огрев и осветлење, падају на терет округа. Став 3. члана 27. Уредбе важне и за окружна начелства.

Члан 42.

За подмирење потреба, о којима говоре други и трећи став чл. 40. ове Уредбе, и за стан, огрев, осветлење и остало одржавање окружног начелства, као и за додатак жандармима по петнаест динара месечно, разрезивање се окружни прирез.

Укупну суму на додатак жандармима Министар Унутрашњих Дела расподелаће на округе према броју становника, па ће о распоређеној суми известити дотично начелство, како би оно ту суму у буџет унело.

Наплату овог приреза врше среске и општинске власти.

Члан 43.

Окружни, срески и општински прирез, одобрен буџетом, разрезује се одсеком (партално) на општине, према величини ових и материјалним приликама њених грађана, а оне их после разрезају на своје грађане по имућности, у споразуму са општинским одбором.

На овај начин распоређује се и порез, у колико и кад држава буде нашла за потребно да га наплаћује.

Ближа упуства о распореду пореза, начину наплате, књижењу и осталом прописаће Министар Финансија.

Члан 44.

С окружним прирезом и осталим приходима рукује окружни благајник, а среским један од среских писара, и они су рачунополагачи, а начелници су наредбодавци.

Општинским прирезом и приходима рукује општински председник и он носи одговорност за исправност рачуна.

(Уредба од 18. августа 1913. обнародована је у »Српским Новинама« бр. 181, од 21. августа 1913. године.)

Допуна од 9. септембра 1913. обнародована је у »Српским Новинама« бр. 200, од 13. септ. 1913. године.)

Измене и допуне од 27. јануара 1914. обнародоване су у »Српским Новинама« бр. 23, од 29. јануара 1914. године.)

Указ од 4. фебруара 1914. о увођењу у живот извесних одредаба закона о окружним, среским и општинским буџетима, на место укинутих одредаба из Уредбе, обнародован је у »Српским Новинама« бр. 29, од 6. фебруара 1914. године.)

Пореска Уредба

о разрезу и наплати пореза у ослобођеним и присаједињеним областима Краљевини Србији.

МИ

ПЕТАР I.

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог Нашег Министра Финансија, а по саслушању Нашег Министарског Савета, на основу Наше Прокламације од 25. августа 1913. године и чл. 43. Уредбе о уређењу ослобођених области, прописујемо

ПОРЕСКУ УРЕДБУ

О РАЗРЕЗУ И НАПЛАТИ ПОРЕЗА У ОСЛОБОЂЕНИМ И ПРИСАЈЕДИЊЕНИМ ОБЛАСТИМА КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

Опште одредбе

Члан 1.

У присаједињеним областима Краљевини Србији подлеже плаћању пореза сви грађани и сва правна лица, који овом Уредбом нису од плаћања пореза изузети.

И женскиње, које има самосталну радњу или приход, плаћа порез.

Страни поданици, који се у овим крајевима баве, а врше послове који им доносе какав приход, такође подлеже плаћању пореза.

Члан 2.

Сваки грађанин и грађанка и свако правно лице, који по овој Уредби подлеже плаћању пореза, дужни су платити порез на сву своју имаовину и приход, који ће му се распоредити онако, како је овом Уредбом прописано.

Члан 3.

Порез по овој Уредби не плаћају:

а.) држава и све установе, које стоје под управом државном;

б.) установе и заводи, основани приватним средствима, који служе на ошиту државну и народну корист,

- немају за циљ повчану добит, као што су: друштва милосрдна, здравствена, витешка, уметничка, књижевна — у опште просветна, ако својим правилима докажу, да ипсу основана у циљу личне користи, и то само по оцени и одобрењу Министра Финансија;
- в.) службеници страних држава, ако ипсу српски грађани, на принос од своје службе;
- г.) приноси од зграда и земљишта на којима су посланства и консулати, ако су својина страних држава, по мери реципроцитета;
- д.) сва лица, која имају само принос из државне или ма које јавне касе, у име инвалидске потпоре или милостиње, ако не би био већи од 360 динара годишње;
- ђ.) војници и нижи чиновни сталног кадра, до паредника закључно, на принос од ове службе;
- е.) телесни радници и раднице, који немају више од 17 година;
- ж.) женскиње, које нема самосталног прихода; и
- з.) они, који су специјалним законима од плаћања пореза ослобођени.

Разрез пореза

Члан 4.

Према буџетским потребама, Народна Скупштина, на предлог Краљевске Владе, одређује сваке године укупну суму непосредног пореза, који ће се наплатити у идућој години од грађана ослобођених области и ставља их у финансијски закон за дотичну годину.

Ако Народна Скупштина на време не вотира суму, која ће се разрезати на грађане ослобођених крајева, или ако распоред пореза не би био, из којих других узрока, на време извршен, наплата пореза и приреза вршиће се за ту годину према разрезу пореза из прошле године, на кад сума буде вотирана, према којој ће се извршити разрез пореза, а примљене суме од појединих пореских обвезника, сматраће се као отплате пореза за ту годину.

Члан 5.

Ову суму коју је Народна Скупштина утврдила, распоређује на поједине округе ослобођених области Државни Порески Одбор.

Овај Одбор састављају:

- а.) по положају: један државни саветник, кога Савет наменује, који ће, уједно, бити и председник Државног Пореског Одбора; председник Пореске Упра-

ве, начелник Државног Главног Рачуноводства, један начелник Министарства Народне Привреде, кога Министар Народне Привреде одреди и један чиновник, кога Министар Финансија одреди. Деловођа је један чиновник Министарства Финансија;

б.) по избору: по једно лице из сваког округа ослобођених области, које окружни начелник избере.

Члан 6.

Кад Народна Скупштина утврди суму непосредног пореза за ослобођене области, Министар Финансија наређује избор чланова Државног Пореског Одбора, утврђује дан састанка и позива председника и све чланове Одбора да се одређеног дана састану у Београду.

Члан 7.

Суму непосредног пореза, коју је Народна Скупштина утврдила, Државни Порески Одбор распоредиће на поједине округе, сразмерно њиховој привредно-економској снази, узимајући при том у оцену: број пореских глава, домова и становника; површину целокупног земљишта сваког округа наполе; површину зиратног, шумског и неплодног земљишта; затим плодност зиратног земљишта (количину приноса с једнаких површина); комуникациона средства и цене производа на најближим трговима; по том сточну привреду по броју и соју крупне и ситне стоке; величину и имућност окружних вароши — у опште, све привредно-економске прилике појединих округа и пореску снагу њихову.

Члан 8.

Податке, који су Државном Пореском Одбору при овој оцени потребни, по могућству, прибраве раније Пореска Управа и Министарство Народне Привреде и ставити их Одбору на расположење.

Члан 9.

Распоред пореза, који Државни Порески Одбор изврши, извршан је.

Члан 10.

Своју одлуку о распоређеној количини непосредног пореза на поједине округе, Државни Порески Одбор доставља Министру Финансија, а Министар окружним начелствима, ради распореда ове суме на поједине срезове у округу и на окружну варош.

Члан 11.

Ради распореда пореза на поједине срезове и на окру-

жну варош установљава се, при сваком окружном начелству, окружни порески одбор, у који улазе:

а.) по положају: окружни начелник као председник, а као чланови: члан Државног Пореског Одбора дотичног округа,¹⁾ сви срески начелници и сви управници пореских одељења у округу;

б.) по избору: по два среска изасланика, које избере срески начелник, и по два лица из окружне вароши, која избере општински одбор;

в.) државни окружни економ.²⁾

Деловођа је један управник одељења, кога председник одбора наименује.³⁾

Члан 12.

Кад окружно начелство прими саопштење о распоређеној суми непосредног пореза на округ, наређује избор среских и општинских изасланика, одређује дан и сазива окружни порески одбор, ради распореда ове суме на поједине срезове у округу и на окружну варош.

Члан 13.

Окружни Порески Одбор, пошто претходно оцени величину, насељеност и све привредно-економске прилике сваког среза и окружне вароши посебнице, служећи се, при том, онаквим подацима, који су поменути у члану 7. ове Уредбе — приступа распореду, за округ одређене суме пореза, на поједине срезове свога округа и на окружну варош.

Члан 14.

Окружно начелство дужно је раније прибрати, по могућству, све податке, који су окружном пореском одбору потребни при овом распореду.

Члан 15.

Одлука окружног пореског одбора о количини разрезаног пореза на поједине срезове и на окружну варош — извршна је.

Члан 16.

Одлуку окружног пореског одбора окружно начелство доставља свима среским начелствима, ради даљег распореданореза на поједине општине.

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара првобитна редакција није имала овог додатка.

2) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара првобитна редакција није имала ове нове алинеје.

3) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција гласила је: „Деловођа је секретар начелства“.

Члан 17.

Сваки срез има свој срески порески одбор у који улазе: начелник срески као председник, и као чланови: управник пореског одељења, *два среска изасланика, који су били чланови окружног одбора*¹⁾, и председници (или њихови заменици) свих општина у срезу. Дужност деловође врши један *порезник*²⁾, кога начелник срески одреди.

Члан 18.

Начелник срески, у споразуму с управником пореског одељења, одређује дан и позива председнике свих општина на састанак среског пореског одбора.

Члан 19.

Срески порески одбор има у дужности, да одређену суму пореза за дотични срез распореди на све општине, сразмерно броју пореских глава, плодности земљишта и осталих привредно-економских прилика појединих општина које податке, пре састанка одбора, прибира среска власт и пореско одељење.

Члан 20.

Одлука среског пореског одбора извршна је, и она се доставља свима општинским судовима.

Члан 21.

Кад општински суд добије акт среског пореског одбора — општински суд окружне вароши од окружног начелства — о распоређеној суми, коју треба да од својих грађана наплати, приступа се распореду пореза на поједине пореске обвезнике.

За распоред овога пореза установљава се општински порески одбор, који се састоји из управника пореског одељења, односно његовог заступника, као председника и за окружне вароши из 12 одборника; за среска места из 6, а за остала места из 4 одборника.

Половину одборника бира општински суд с општинским одбором, а другу половину поставља: у окружним варошима окружни, а у осталим местима срески начелник, у споразуму са управником пореског одељења. У колико је год могуће, у порески одбор треба да уђу представници свих главнијих врста еснафа и занимања.

Ако се једна општина састоји из више места, начелник окружни за окружну варош, а начелник срески за остала

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. Стара првобитна редакција није имала овог додатка.

2) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. Стара редакција гласила је: *»порезник или срески писар«*.

места, може, на предлог пореског одељења, где се то за потребно покаже, одредити још по три лица за свако место, која ће ући у порески одбор, и кад се решава о пореској обавези грађана тога места, имати само саветујући, а не и решавајући глас.

Општински порески одбор има у дужности, да најмање на 8 дана пре почетка рада, обзнани у дотичној општини, кога ће дана отпочети разрез пореза: да прими од појединих еснафа и удружења податке о имовном стању чланова тога еснафа или удружења, ако му се поднесу и да се овим, као и осталим прибраним податцима о имовном стању и приходима појединих обвезника, користи при разрезу пореза, па да им по души и савести, одреди количину пореза на начин како је овом Уредбом прописано¹⁾.

Члан 22.

Сви наменовани и изабрани чланови пореских одбора морају се примити ове дужности.

Члан 23.

Чланови свих пореских одбора: државног, окружног, среског и општинског, који нису државни чиновници, пре почетка рада, на првом свом састанку, полажу пред свештеником ову заклетву:

»Заклињем се јединим Богом и свим што ми је по мом закону најсветије и на овом свету најмилије, да ћу поверену ми дужност савесно испуњавати и при решавању дати глас по мом сопственом уверењу; (за општ. порески одбор: »а не по мрзости и наклоности«) и како право радно, онако ми Бог помогао«.

Ова ће се заклетва ставити на писмено и њу ће Државни Порески Одбор послати Пореској Управи, окружни порески одбор окружном начелству, а срески општински порески одбор пореском одељењу на чување.

Члан 24.

За пуноважну одлуку окружног и среског пореског одбора потребна је присутност две трећине чланова. Ови порески одбори доносе своје одлуке апсолутном већином гласова.

1) Све, што је курзив, то су измене и допуне, од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција до ових измена и допуна гласила је:

»За распоред овог пореза установљава се општински порески одбор, који је састављен од управника пореског одељења или порезника, као председника, председника општине са члановима општинског суда, а за градове општине, које политички општински одбор избере, изван чланова општинског одбора.

Овај одбор има у дужности, да тачно испита имовно стање и приходе сваког пореског обвезника и да им, по души и савести, одреди количину пореза на начин, како је овом Уредбом прописано.

Општински порески одбор пуноважно решава, кад је присутна најмање половина одборника. Пуноважна је одлука, за коју је гласала већина присутних одборника.

У случају једнаке поделе гласова, код свих пореских одбора (државног, окружног, среског и општинског), сматра се да је одлучено оно за шта је гласао председник одбора.¹⁾

Члан 25.

Чланови и деловође пореских одбора добијају на име дневнице:

Чланови и деловође Државног Пореског Одбора по петнаест динара;

Они чланови овог одбора, који долазе из унутрашњости, добијају, поред дневнице, и попутнину: за колски пут по 0.50 динара од километра, а за пут железницом цену карте II класе;

Чланови и деловођа окружног пореског одбора: по десет динара дневнице, а на име попутнице, као и чланови Државног Пореског Одбора.

Дужину колског пута утврђује окружно начелство.

Чланови и деловође среског пореског одбора имају на име све накнаде — дневнице и попутнице — по пет динара дневно.

Чланови општинског пореског одбора врше пореске послове бесплатно.

Разрез пореза у градским општинама.

Члан 26.

Чим суд општински окружне вароши добије извештај од окружног начелства, а суд среског места, или варошице у опште, од начелника среског, о количини пореза, коју треба разрезати на окружну варош или варошицу, позваће једном објавом све своје грађане, који по овој Уредби подлеже плаћању пореза, да у року од 15 дана поднесу општинском суду пореску пријаву.

Члан 27.

У пријави треба тачно изложити целу имаовину: зграде, земљиште, радњу, капитал дат под интерес, број и врсту крупне и ситне стоке, ако је има — у опште сву имаовину

1) Све што је курзив. то су измене и доцуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција овог члана гласала је:

„За пуноважну одлуку ових одбора потребно је присутност две трећине чланова.

Сви порески одбори доносе своје одлуке апсолутном већином гласова. У случају једнаке поделе гласова, сматра се да је одлучено оно, за шта је гласао председник.“

онако, како би порески одбор, поред личног познавања имаовине пријавникове, имао и ближе податке, ради правилније оцене и разреза пореза.

Члан 28.

Пореску пријаву пријавник може написати и ван општинске суднице, али је општински суд дужан, на захтев сваког пријавника, бесплатно уписати у пореску пријаву имаовину пореског обвезника онако, како он буде казивао. За ову пријаву не плаћа се никаква такса, сем њене штампарске цене.

Ко у одређеном року не поднесе пореску пријаву, томе ће сам порески одбор оценити имовно стање и приходе, и задужити га порезом по свом нахођењу.

Члан 29.

Сваки општински суд дужан је, пре разреза пореза, саставити порески регистар својих грађана, у који ће уписати сва лица, која по овој Уредби подлеже плаћању пореза, а поред старешине задруге још и пунолетне мушке задругаре, без обзира на то што се, по чл. 33. ове Уредбе, само старешине задруге задужују плаћањем пореза¹⁾. Према томе у овај ће се регистар уводити и лица, која у другом месту живе, а у тој општини имају непокретног имања; по том женскиње, које има самосталну радњу или приход, као и чиновници и општински часници и службеници, који сем плате имају и непокретног имања, или другог прихода у општини.²⁾

У порески регистар, поред имена сваког пореског обвезника, ставиће се: има ли и колико непокретног имања, да ли је имање зиратно, под виноградом, воћњаком, шумом или је необрађено; која се врста усева на њему обично гаји, да ли га сопственик сам обрађује, или га издаје под закуп, или је чифлик; колико зграда за становање или за издавање под кирiju има, које су и где се налазе, и колико прихода од њих има или може имати; какву врсту радње и занимања има и где се она налази; има ли стоке, какве и колико.

Општински суд дужан је порески регистар израдити најдаље до краја године, ради разреза пореза у наступајућој години.³⁾

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. год. Првобитна редакција на место ових измена и допуна гласила је:
»сем телесних радника, поменутих у члану 44. ове Уредбе, о којима ће се засебан списак водити.«

2) Првобитна редакција имала је на крају овог става још и ову реченицу, која је изменама од 25. октобра 1914. године укинута:
»У регистар се неће уводити пунолетни задругари, већ само старешина задруге, који се порезом оптерећује.«

3) Ова су два курзивна става допуне од 25. октобра 1914. године, којих у првобитној редакцији овог члана није било.

Члан 30.

Одмах по истеку рока за подношење пореских пријава, порески одбор приступа разрезу пореза на овај начин:

а) Према податцима из пореског регистра, о имовном стању пореских обвезника, према поднетим пријавама од стране пореских обвезника, према добивеним податцима о имовном стању појединих чланова еснафа и удружења, као и према личном сазнању пореских одборника, саставиће се незабучни списак свих пореских обвезника, према степену њихове имућности у тој општини, тако да се најсиромашнији порески обвезник стави на прво место, а потом редом, поступно све имућнија лица о њега, джк се на тај начин не исцрпе број свих пореских обвезника, тако да на последње место дође лице с највећим приходима, које има у тој општини;

б) Порески ће одбор, почињући од најсиромашнијег одређити сваком пореском обвезнику суму пореза, коју има да плати, увек водећи рачуна о његовој и његових задругара имовини и о њиховом привредном стању;

в) Пошто се на овај начин изврши разрез пореза свима пореским обвезницима у општини, сумираће се целокупни разрез, и тај збир упоредити са сумом пореза, која је на ту општину одређена па ако буде разрезано мање пореза, мањак ће се распоредити на све пореске обвезнике, пошто се претходно прорачуна по колико пара треба додати на сваки динар разрезаног пореза, те ће тако тај додатак с првобитно разрезаном сумом, чинити дефинитивну суму пореза, за сваког пореског обвезника. Али ако се деси, да распоређена сума буде већа од целокупне суме пореза, која је за ту општину одређена, смањиће се првобитно задужење сваком пореском обвезнику, на исти начин, како је напред изложено;

г) На основу овако извршеног распореда пореза, саставиће се азбучни распоред пореза;

д) Ако у општини буде и тако сиромашних обвезника, који нису у стању платити ни минимум пореза из чл. 44. ове Уредбе — порески одбор неће их ни уносити из пореског регистра у распоред пореза.¹⁾

1) Курзив у целом овом члану 30. јесу измене од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција тога члана, до ових измена, гласила је у целости:

»Одмах по истеку рока за подношење пријава порески одбор приступа разрезу пореза на овај начин:

а.) пре разреза пореза утврдиће се колико има свега пореских глава у општини, сем оних телесних раденика, који немају никаквог имања нити других каквих прихода, и лица, која ће ући у ванредну класу

па ће се тим бројем поделити цифра целокупног пореза, која је на општину распоређена, и количник ће представљати средњи, основни порез (главницу) у тој општини;

- б.) затим ће се утврдити број оних грађана, који су средњег имовног стања и њима ће се распоредити овај основни порез;
- в.) после разреза пореза грађанима средње имућности, утврђује се број оних пореских обвезника слабије имућности, који нису у стању платити ни основни порез, па ће се према имућности поделити у 5 нижих класа, и редом их распоређивати у класе тако, да се најимућнији од њих ставе у I нижу класу; мање имућни од њих у II нижу класу; још мање имућни у III и тако даље редом, по имућности, поделити их на пет класа;
- г.) пореским обвезницима I ниже класе распоређује се 0,9 (девет десетина) од основног пореза;
- д.) пореским обвезницима II ниже класе распоређује се 0,7 (седам десетина) од основног пореза;
- ђ.) пореским обвезницима III ниже класе распоређује се 0,5 (пет десетина) основног пореза;
- е.) пореским обвезницима IV ниже класе распоређује се 0,4 (четири десетине) основног пореза;
- ж.) пореским обвезницима V ниже класе распоређује се 0,3 (три десетине) основног пореза.

Укупан мањак, који се појави отуда што ова лица нису задужена пуним, основним порезом, распоредиће се на пореске обвезнике имућнијег стања овако:

Сва остала лица, која још нису порезом задужена, изузев лица о којима говори чл. 32. ове Уредбе и оних телесних раденика, који немају непокретног имања или других прихода, поделиће се у пет виших класа тако, да у V вишој класи буду лица, која су имућнија од лица, која плаћају основни порез, у IV класи лица имућнија од ових, у III класи лица имућнија од оних из IV класе, и тако редом, док се сви ови порески обвезници не поделе у пет виших класа.

Свако лице из ових виших класа добија, поред основног пореза, још и сразмеран број вишкова и то:

- а.) V виша класа добија, поред основног пореза, још и један део вишка;
- б.) IV-тој вишој класи распоредиће се, поред основног пореза, још и 2 дела вишка;
- в.) III-ој класи, основни порез и 3 дела вишка;
- г.) II-ој класи, основни порез и 5 делова вишка;
- д.) I-ој, као најимућнијој класи, основни порез и 7 делова вишка.

Један део вишка проналази се, кад се број пореских глава сваке више класе посебно помножи бројем делова вишка (стопа вишка), који је за ту класу одређен, па кад се сви ти производи саберу и тим збиром подели мањак, проузрокован непотпуним разрезом основног пореза код нижих класа, количник ће показати колико износи један део вишка изражен у динарима.

Напомена. Ради јаснијег разумевања овог прописа, наводи се овај пример.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Наш конзул на Крфу, г. Др. Војислав В. Рашић
издао је дело под насловом:

СА ВИТЕШКИХ МАЈСКИХ ГРОБОВА У СОЛУНУ

Један потез из српско-јелинске заједнице
са 40 слика

стаје 2 динара или 8 круна

И ово дело као и мало раније издато:

УСПОМЕНЕ СА КРФА

Српско-јелинско пријатељство из 1916.—1918. год.
са 77 слика

стаје 3 динара или 12 круна

треба сваки да има, а може их добити у свакој бољој
нашој књижарници; главни руковалац је књижара
Свет. Огињановића у Новом Саду.

Тако исто у Друштву Св. Саве — у Душановој
улици у Београду, још се могу добити извесни ком-
плети

СРПСКИ ВИТЕЗ

Родољубиви илустровани лист за витештво, народно
васпитање телесно, морално и народносно.

у редакцији Др. Вој. В. Рашића и уз главну сарадњу
професора Ат. М. Поповића.

Од 15. маја 1909. године до краја маја 1914. године,
свака година по 5 динара или 20 круна

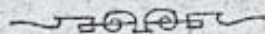
САДРЖАЈ

I. Општи део

Прва реч	Уредништво
Удружење указног и неуказног особља финансијске струке	Редакциони Одбор
Један реферат: Прилог грађи за службени део листа	П. М. Јовановић
Цртице: Скупина у Београду	М.
Интервјуа	М.
Скопска клима	Невен
Књижевност: Нови живот	П.
Пореска Служба	Ј.

II. Службени део

<i>Две прокламације о присаједињењу ослобођених области Старе Србије и Македоније Краљевини Србији.</i>	
I. Српском Народу, од 25. Августа 1913. године.	
II. Моме драгом Народу ослобођених и присаједињених области од 25. Августа 1913. године	
<i>Уредба о уређењу ослобођених области, од 18. августа 1913. са изменама и доунама (у изводу).</i>	
<i>Пореска Уредба о разрезу и наплати пореза у ослобођеним и присаједињеним областима Краљевини Србији.</i>	

ФИНАНСИЈСКИ Г Л А С Н И К

НЕЗАВИСАН СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА НАШУ ФИНАНСИЈСКУ СЛУЖБУ

Скопје
1 јула 1921. године

Уређује: Администрација:
О Д Б О Р Кеј Војводе Путника, број 20.

○ Прва реч

Догађаји, који се посведневно нижу један за другим у овим још мутним и судбоносним данима наше спољне и унутрашње политике, не дају мира ни за трен ока никоме, који искрено воли и љуби ово парче слободне и крвљу натопљене земљице. Наша браћа, наши другови, наши очеви и наши синови, дали су своје драгоцене животе на олтар отаџбине — за њену слободу, за откуп робова, за спас нејачи и за срећу, част и понос читавих поколења. Над рушевинама наше мајке Краљевине Србије засновали смо на темељу наслаганих костију хероја мученика нову државу, нову отаџбину, — тековину, за коју смо дали на жртву читаву половицу становништва и платили је силним милијунима.

Већ трећа година измиче испред нас брзо и бурно, од оног дана кад је Краљевском Круном прокламовано уједињење ослобођеног троименог народа Срба, Хрвата и Словенаца, а за све то време, као што сви видимо, врло се мало постигло у свима гранама државне управе. За три године велика и добросрећна нова слободна држава, подигнута на костурима стотине хиљада бораца, није била у стању да нам ни Устава да. Теревенке, интриге и политичке шпекулације сваковрсних елемената, који се као мудри наумроваше, дотераше нас у фор-сокак, а о интересима земље канда нико не води рачуна.

На сваком кораку државна имовина силно се расипа. Виши државни разлози диктују, да се штеди на најнижим слојевима државне управе, док међутим раскош и расипање долази са врхова и без рачуна цифре расхода пењу се до запрепашћења. Троши се и расипа немилице. Пирује се. Задужује се. Наша економија спива. Приходи државни ни из близа не достижу расходе. Војска нам је вечито будна и на опрези. У горама и шумама размилеле се разбојничке банде, које пљачкају, убијају, пале и руше. На државно сено попадало и кусо и репато. Једу и они, који су гладни и којима је држава дужна дати, а једу и они који су до пре три године пили крв и мрцварили овај мирни, напаћени мученички народ. Маса је истрошена, народ још заморен од ратних напора и траје само дане у неизвесности, упирући очи на Београд, да му отуд сване зора бољих дана. Чиновништво, увређено и понижено, без прекида аргатује дан и ноћ, а за труд свој као награду прима трпеливо господарску кнуту, трпи и ћути, као увек, незаштићено и немоћно. На коју год се страну бацислет ока, свуда се види само јад и чемер.

Ми све то видимо, посматрамо час по час и тешимо се стрпљењем. Французи не греше, кад кажу, да је стрпљење највеће јунаштво. Ми смо умели бити јунаци и на бојном пољу, а умемо бити и онда, кад нас прилике на стрпљење упућују. Чекали смо и чекамо, не бисмо ли дочекали да нас озари ма која искра бољитка и наде на лепшу будућност.

И таман да се обрадујемо што је у последњем тренутку изгласан у начелу Устав наше нове државе — оно се иза Устава тек сада помаљају још и друге несреће, друге страхоте, чији се исход не може сагледати. Предстоји нам опет нова борба, нова брука. Наслуђујемо нова зла, која ће се свима нама лупати о главу, нове терете, које ћемо сви ми осетити, чим падну на државну благајну.

Да ли се ми чиновници у опште ма када имамо чему зарадовати? Да ли ће и нама кад год доћи дан среће и благостања или ћемо вечито бити робље под

кнупом деспотске бирократије? Треба ли да се надамо, да ће нам на крају крајева Устав дати оно, што тражимо? Да ли ће нам дати духа и полета за нов живот или ће нас оставити на цедилу и живе гурати у гробницу?

Нека нам одговоре на ово они, који ведре и облаче. Нека нам кажу, да ли се смемо на њих само ослонити и да ли се чему можемо да надамо?

Али залуд. Ми нећемо добити одговора. Неће нам се рећи ништа и ми ћемо остати још увек онде где смо. Наше се жеље неће испунити, јер смо били слаби и неактивни. Наш глас никуд не допире. Ми смо напуштени и заборављени. Много их има, који желе, да ми и не постојимо. Људи пак, који су се дограбили великих положаја, распростиру ужас и тортуру. Они не знају за част и понос. Држава се за чиновништво недовољно брине, а власници не виде да је несрећа у чиновништву — несрећа саме државе, јер чиновништво представља најјачег функционера на државном апарату, оно је стожер око кога се држава окреће.

Некад, док бесмо још у изгнанству, загревали смо се неком топлином, неком надом, да ћемо у новој отаџбини поћи бољим путем, да ћемо живети гордо и поносно као победници, у међусобној братској слози и љубави. Ну сад увиђамо да смо се преварили; наше су наде биле празне. Ми смо увидели на жалост за ове три године, да смо некад били у грдној заблуди.

Власници у држави сматрају чиновника као црнца, кога искоришћавају док је за рад, а кад по сустане, они га као исцеђен лимун тресу о плот и попут инквизитора гоне: »Ти си своју дужност извршио, сад можеш ићи!« — Они се на висини свог положаја заборављају; они не памте шта су раније били и шта су радили да се положаја докопају. Они се на једној страни улизују и удварају, између се партизанством и поквареношћу, продају се као што је Јуда из Кариота продао Христа за тридесет сребрника; а на другој страни стварају раздор и не

спокојство међу чиновницима, праве сплетке, изазивају сталне трзавице и вређају ауторитет исправних и карактерних службеника.

Све ово даје нам пуно разлога да испијемо чашу стрпљења, јер је наступио крај наше неактивности. Ми морамо отворено устати у одбрану својих права колико себе и своје егзистенције ради, толико и ради саме државе, за чију смо слободу седам година ратовали. Ако је до сада ико дремао, ми финансијски чиновници спавали смо највише, као у летаргичном сну. И док се на све стране, у свима струкама, јављају покрети противу корупције, ми смо увек били сањиви. Сад је дошао ред и на нас. Нужда нас позива, да се тргнемо иза сна и да ступимо одмах у акцију. Ми се морамо сакупити, зближити, удружити и тако организовани устати отворено противу сваког насиља и нереди. Ми не смемо више подносити деспотизма. Ми не можемо више трпети партијског терора, па ма с чије стране долазио. Наша је дужност да жигошемо све оно што не ваља, да критикујемо све што је за критику. Наш је циљ да рушимо неправду, да се одупремо сваком тероризму, да сузбијемо апсолутистичке прохтеве болесних уобразиља и да сломијемо бич несрећне и жалосне партијске тесногрудости, која нам је, у место награде за труд на старању око државног газдинства, наносила само срам и понижење.

Ради овог циља ми покрећемо лист »Финансијски Гласник«, који ће бити потпора свима, које неправда гони. Лист ће немилосрдно шибати свако неваљалство и борити се, да сачува права свију финансијских чиновника, која су им са ма чије стране угрожена; да их заштити од свачије самовоље и да им углед и понос уздигне на достојну висину, што ће служити на част и њима и држави; да им обезбеди мир и спокојство у служби и да својим гласом утиче на највише факторе у земљи, да чиновник који савесно врши своју дужност, има и своја права, која сваки мора да поштује.

При свем том наш ће лист имати и задатак, да

својим читаоцима, специјално финансијским чиновницима, створи могућност, да стеку шира знања из области финансијске службе; да ради тога публикује нарочите стручне расправе, поуке и обавештења, статистику указа и личних односа, збирку уредаба правила и расписа; да претреса важнија питања из финансијске праксе и да тиме допринесе што веће користи како самим финансијским чиновницима, тако и држави.

На послетку, наш лист неће заборавити, да до скрупула заступа државне интересе и да се бори за њих противу сваке погибаоне политике, која на њих буде наперена.

То је наш програм или боље рећи почетак програма. То је наша прва реч, коју упућујемо свима својим друговима, свима пријатељима финансијске струке и свима читаоцима.

Уредништво.

— — — — —

Удружење

Указног и неуказног особља финансијске струке

Пре по што је овај први број нашега листа готов био за штампу, ми смо пустили »позив на упис и претплату«, износећи у издатом циркулару у кратко побуде, које нас покрећу на овај корак.

У уводном чланку: »Наша прва реч« истакли смо нарочито све оно, што нас гони, да позовемо своје другове у организацију, да се удружимо и солидарисемо у отвореној акцији противу сваког неваљалства и партијске тесногрудости, као и у акцији са крајњом енергијом за напредак финансијске струке и васпитање финансијских чиновника.

Нека нам је допуштено, да сад на овом месту изнесемо неколико само мотива.

Наша је струка, после рестаурације Србије из основа реновирана. Закон о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа, од 5. маја 1911. године, уведен је у живот тек 1. новембра 1918. године, када смо се кретали са острва Крфа у ослобођену домовину.

Прописан је био у том тренутку први »Привремени Правилник за окружне и среске Финансијске Управе« под Д.Р. Бр. 37387, дат нам је у руке и направљен распоред чиновника који су добили наређење да отпутују на одређена места и образују нове финансијске установе, које би имале одмах почети да дејствују.

На какав је начин овај распоред рађен, коме је поверен и како је изведен, — о томе ће доцније бити говора. Главно је, да су се сви финансијски чиновници били сконцентрисали на Балканском полуострву у зони Битољ—Скопље—Штип, а одатле су се после растурали сваки на своју страну, да изврше поверену дужност по здравом разуму и за будући рад сачекају даља упуства.

Не може се, нити се сме порицати, да су финансијски чиновници потпуно неспремни ушли у посао и да нису имали никаквих књига за ма какав почетак рада. Све је то долазило доцније. Spreма нам је долазила касно, као оно што смо оружну спрему 1914. године добијали у округу ваљевском после мобилизације, кад је непријатељ већ био прешао Дрину и Саву и загазио дубоко у нашу територију. Понављамо да се то све и не може и не сме порицати, али за сада апстрахујемо да говоримо о томе, да ли је све то тако морало да буде или се је образовање нових финансијских органа и увођење у живот закона о уређењу главног државног рачуноводства могло извести неким бољим и лакшим путем.

Наша неспремност била је узрок, први и најјачи узрок, што се ново основане финансијске управе нису могле да стабилишу како треба. И, све од тог доба датира се несређеност, коју надлежни фактори у првом времену нису могли, а доцније нису хтели или нису знали да отклоне. Ако бисмо те надлежне и одговорне факторе бар за прво време штедели од ма каквог прекора, у томе не можемо остати штедљиви за увек.

Једна од грубљих погрешака нашег Главног Државног Рачуноводства, као неопростива, та је: што је на све друго обраћена већа пажња, него ли на исправно функционисање ново образованих финансијских управа. Стигло се, да се установе разне генералне дирекције по свима струкама (као да постоје и некакве друге дирекције које нису генералне) и тушта и тма разних одељења и одсека са многобројним помоћницима, начелницима, шефовима, подшефовима, инспекторима, секретарима, и т. д., и т. д., али се није стигло, ни онда на ни до сада, за читав тај низ година, да се прописне сталан »Правилник за извршење закона о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа«, него је један већ привремени правилник замењен другим опет привременим. Крпеж до

века, а није ни чудо, кад ми немамо ни правилника за извршење основног закона о државном рачуноводству, него се давимо у расписима, којих већ има пуна кола. Има и таквих усипјаних глава, које веле, да нам још то није нужно; а баш зато што имамо и таквих глава, тако нам лепо и иде.

Темељних и коренитих упуштава за спровођење новог система за књиговодство и целокупну манипулацију код финансијских управа — нема никаквих. Међу небројеним расписима има неких и смешних, а у персоналним питањима данас је веома карактеристичан не баш од скора уведени нов апсолутистички систем, у коме се инквизиторски спроводе неделикатне, антипатичне, терористичке тежње, само зарад болесних прохтева или мизерне партијске амбиције.

У место да се наредбе пишу у меком и течном стилу, у место да се законодавчева воља спроводи и извршује на принципима најширег демократизма, оно се на против игноришу сва, па и најосновнија права једнога чиновника, која су му и као човеку и као јавном раднику свима законима загарантована.

Увођењем у живот закона о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа и централизацијом финансијске администрације ишло се на то, да се поред бољег и модернијег система за руковање државном имовином одстрани сваки политички утицај на финансијско особље. Отуда је онолико дуго трајала дискусија у Народној скупштини и јавна полемика у журналистички око значајнога члана 32. овог закона, којим се чиновнику финансијске струке искоришћавање изборног права потпуно ограничава.

Међутим данашње прилике уверавају нас да је постављени циљ промашен, јер се стара болест партијског цепања опет понавља, али у много страшнијој мери, него што је то раније било.

За несрећно стање, које данас влада у финансијским управама, нису криви ни чиновници, ни реформа струке, него су криви њени управљачи, њени власници, који сматрају да је Дирекција Државног Рачуноводства њихова сопствена кућа, а заборављају да је на овом свету све што се око нас догађа — провизорно, привремено.

Финансијско особље налази се у једној тешкој ситуацији, у једној кужној атмосфери, која је више неиздржљива. Излаз из ове ситуације једини је у томе, да се финансијско особље у струци здружи и организује, па да што пре свим силама поради на поправци свега оног што не ваља и што је напуштено.

Покрет за оснивање једног оваквог удружења финансијског особља појавио се још 1919. године, али су онда многа слабије погодбе биле. Зато и то је био само један

покушај који је морао пропасти. Тај покушај још на првој скупштини финансијских чиновника 6. децембра 1919. године у Београду сахрањен је, чим је предат у руке београдским колегама. Ево шта нам пише први покретач ове идеје за организацију финансијског особља:

»Благодарећи неактивности финансијских чиновника, од удружења није могло бити ништа. Покушао сам био са мојим друштвом на концу 1919. године да их кренем напред, али је све пропало. Даљи рад по одржаној скупштини требало је да продуже финансијски чиновници у Београду, али они то нису урадили. Искрено да кажем, хтео сам нешто, али како нисам нашао потпоре код другова из наше струке, напустио сам и да мислим више о овој ствари, јер бих се иначе само секирао«.

Данашње прилике имају за ову сврху много више погодаба, него што је то било 1919. године. Догорело је већ до ноката и апсолутно је штетно губити више и један тренутак времена.

Покрет за нову акцију у овом погледу не јавља се сада у Северној Србији, него у срцу Јужне Србије, дакле из оне средине, која као »постојбина заборављених« највише пати. У Београду сматра се Јужна Србија као азил за кажњене; служити државу у Јужној Србији, значи издржавати казну, исто онако као што је у Петрограду и Москви сматран некада Кавказ за руску аристократију.

Код нас у српским земљама, бар сад после толиког ратовања, штетан је сваки територијални сепаратизам. Ми нисмо збиља ратовали само за интегритет старих граница наше Краљевине, него за ослобођење свеколике наше браће испод туђинске непријатељске владавине. Вардар и Брегалница обојени су крвљу на хиљаде мученика. То је поприште наших најславнијих битака и победа над душманима. Стара Србија и Македонија ослобођене су од непријатеља, да буду равноправне са Шумадијом и ми зато тражимо да се Стара Србија и Македонија третирају као српске земље, где је сваки чиновник дужан да служи за општу ствар без икаквих сепаратистичких обзира. Ми подижемо сада свој глас из срца Душанове царевине, у старој престоници некадашње српске славе и величине, у Скопљу, где смо прву резолуцију за овај покрет потписали 18. марта 1921. године.

На реду је да овде споменемо и једну нову појаву, која је некако баш у исто време изникла у Београду. Некадашња — стара »Пореска Служба« која је престала да излази још пре балканског рата, поново јг покренута. Да је она најзад свој правац изменила у духу садањих савремених прилика, могла би се појава њена још и разумети. Али овако не, јер се она покреће у име удружења пореских

чиновника, а такво удружење не само што не постоји и неће постојати, него је у опште немогуће, пошто су реформом финансијске струке порезници већим делом добили нова звања, а једним незнатнијим делом задржали старо име и ушли у финансијске управе као финансијски чиновници. Што је најгоре, »Пореску Службу« сада покрећу некадашњи чланови бивше Управе удружења порезника, од којих сумноги напустили пореску струку и променили своја звања задобивши веће положаје, који су и сувише далеко и од пореске и од финансијске струке. Из њиховог писања провирује стара жеља за укинутим пореским одељењима, жеља, која је месеца фебруара 1919. године направила читаву сензацију. То више није ни практично, ни теоријски оправдано, јер — да поновимо по други пут већ једном споменуту реченицу — није крива реформа финансијске струке, него су криви њени управљачи, који је не изводе корисно и паметно. Чудновато изгледа у опште, што су се поједини чиновници дали заварати појавом »Пореске Службе«, али ако се узме у оцену околност, да им ни с које стране није дошла до ушију идеја, коју за општу организацију свих службеника финансијске струке ми заступамо, ради чега и овај заједнички лист »Финансијски Гласник« покрећемо, — онда им се нема шта пребацити. Да је излазак »Пореске Службе« на основи старог удружења порезника за данас апсолутно некористан и за порезнике и за остале чиновнике финансијске струке, — то је ствар очевидна и не треба јој више никаква коментара.

У следећим бројевима нашега листа ми ћемо моћи изнети целу историју свих предходних мера, предузиманих за овај покрет, па ће читаоцима бити све јасно, као и то, да се сада не сме стати овде где смо до данас дошли, већ да морамо ићи стално напред. У листу ћемо штампати и пројекат правила за удружење, али пре но што то буде, ми желимо да у раду на оснивању удружења активно учествују сви чиновници финансијске струке, тако да сваки има права изнети своје мисли, које бисмо могли узети у оцену и евентуално унети у пројекат за даљу дискусију. Ради тога ми молимо све другове, да се сами међусобно договоре, у сваком месту колико их буде, о мерама и средствима, које треба имати на уму при изради овог пројекта, те да сваки од њих својом сарадњом потпомогне наш оншти задатак.

Никако пак не треба губити из вида наш заједнички смер, да се наша служба има еманциповати од сваког штетног утицаја са стране, а финансијско особље ослободити сваке пресије и болесних прохтева партиски амбициозних, некултурних и нафраканих медиокритета, који често заседу на високе положаје, пуни уображења, и про

дуцирају се не само на рачун министра и партије, него и на рачун части и образа, фаворизирајући пропале партизане, а шиканирајући добре и савесне раднике.

На посао дакле другови! Ми на вас чекамо. Од вас зависи успех овог покрета.

Редакциони Одбор.

Један реферат

Прилог грађи за службени део листа

У интересу, да се што пре коракне к напретку нове реформе у финансијској струци, и да би се чиновништву ставила у руке средства за лакшу и кориснију употребу у пракси, поднет је Дирекцији Држ. Рачуноводства 26. јануара 1921. године један реферат чија садржина дословно гласи:

»Нема сумње, да је установа финансијских управа у добу државног преуређења после нашег повратка из изгнанства, наишла на велике тешкоће, које се и данас после пуне две године не могу отклонити. Шта више опажа се, да се те тешкоће развијају сваким даном у све већој мери у место да постепено ишчезавају.

»Један од главних узрока овим тешкоћама јесте оскудна *у способности особља** за отпиривање послова у финансијским управама. Пре рата имали смо у кадру порезника знатан број органа, који су у дотадањим пореским пословима били веома извежбани. А, после овог последњег рата тај се број смањило и постао је недовољан да сам поднесе терет целокупне манипулације у новим финансијским установама. Млађи органи, будући још невешти, тек почињу да улазе у посао. Оно пак друго особље, које смо после рата делом по нужди стекли, даје — бар за сада — *врло слабе резултате**.

»Да би сви наши чиновници имали колико толико боље могућности, да све законе, уредбе, правила, прописе и наређења, која су у струци важила у почетку оснивања финансијских управа и која су издана у току минуле две године, проуче и упамте, — јавља се данас као прво и најбоље средство: *потреба, да се сви ти закони, уредбе, правила прописи и наређења скупе у једну збирку, коју би сваки чи-*

*Курзив је подвучен у Дирекцији.

новник у свако доба имао при руци и у сваком случају користити се.*

»Зашто се до данас таква једна збирка није могла појавити, — може се унапред рећи. За тај рад потребна је јача иницијатива, а основа за такву иницијативу, било приватнога, било полуслужбенога или службенога карактера, морала би лежати на потпори Генералне Дирекције Државног Рачуноводства.

»Жељом, да се у овом погледу ма што постигне досадањом праксом, помоћу једне књиге у коју се сви расписи имају преписивати, — није се ништа постигло, јер су финансијске управе ретке, а по готову и нема их, које ту књигу воде уредно, а што је главније, таква једна гломазна и неуређена књига не може дати ни акве користи.

»Познавајући нашу службу у овој струци, како на пословима пореског законодавства, тако и на пословима рачунске администрације код наших финансијских управа, толико колико је довољно да ме подстакне на један овакав озбиљан, тежак и заморан рад, ја сам се одлучио, *да примим на себе ту дужност, ту бригу, да својом иницијативом припремим једну збирку**, у напред означеном смислу, која би се оштампала, те да у њој сваки наш службеник има не само добар подсетник, него и један за сада најбољи уџбеник у служби.

»Уверен, да ће сваки наш чиновник радосно поздравити ову идеју, ја се надам да ће се у томе сложити и Генерална Дирекција Државног Рачуноводства, па ми је стога част молити је, да ми изволи дати одобрење, да овај посао могу на себе примити и постарати се за публикацију збирке, као и да ми укаже своју потпору, како у сврси да се збирка препоручи свима финансијским надлештвима, тако и у томе, да се збирка што пре припреми и публикује«.

Следује датум, место, потпис и звање.

По овом реферату, који је савршено исцрпан, Дирекција Државног Рачуноводства донела је решење 10. фебруара 1921. године под Д.Р.Бр. 14297, следеће садржине:

»Похвалан је корак г**, али му Мин. Финансија не може притећи у помоћ у финансијском погледу, пошто се већ у самом Министарству ради на сређивању свих законских наређења, расписа и уредаба, које су од важности и данас«.

Следује датум, место Београд и потпис помоћника генералног директора.

Ту је сад тачка. Даље се није ништа предузимало.

Ако је тачно оно што Дирекција каже, да се у самом Министарству нешто ради, онда ће за сваког чиновника у финансијској струци бити добро дошла и она збирка, коју би је приредило Министарство Финансија, само ако би је дало у штампу што пре. Али ево протекоше четири месеца, па ништа још. У сваком случају, ма када да изиђе на свет та збирка, ако у опште она буде израђена, — она ће бити непотпуна. У збирку овакве природе не уносе се само оне уредбе, прописи и наређења, која данас важе, него се треба да унесу и оне уредбе и расписи, који су раније важили. Из млађих уредаба и расписа види се, које старије уредбе и наређења престају да важе. Збирка, ако се хоће да је потпуна, мора да обухвата и једно и друго, јер су наши чиновници били наредбодавци и рачунопологачи и онда, кад су важили други законски прописи и наређења, а њима као одговорним органима треба да је на расположењу сваки објекат, који им је био ослонац за поступање било у погледу на извршење исплата, било у погледу на другу административну службу.

Но, докле Министарство не стигне да уради оно што мисли да спреми, лист »Финансијски Гласник« у сваком свом броју имаће »Службени Део«, у коме ће штампати све што у ову врсту спада, тако да сваки чиновник може из листа црпети потребне податке у свако доба ради примене у служби и ради сваке евентуалне потребе, у толико лакше, што ће »Службени Део« бити штампан на целом табаку, који се може одвајати, те склопити у једну целину са нарочитим регистром.

Печат П. М. Јовановић.

Ц р т и ц е

Скупоћа у Београду. — граду. Тако пре неки дан На скупоћу се жале сви — срећу се два »виша« чинов-
цео свет. Највише се жале ника и после срдачног ру-
»виши« чиновници у Бео- ковања унштаће један другог:

— Како? како излазиш на крај?

— Не питај, ово је да Бог сачува! Све је прескупо.

— Па чекај, куда журиш?

— Идем да узмем ложу, довече је леп комад.

Долази уобичајени поздрав и — растанак.

Дакле ложа у позоришту није скупа: 50—100 динара, а све друго прескупо! Дабоме. Изволте сад, ви грешници из Јужне Србије, тражите премештаје за Београд где је скупо! М.

Интернирана. — На железничкој станици у Скопљу кад је нишки воз ушао у станицу и стао, две даме — пријатељице јуре једна другој у загрљај, једна прилазећи возу, а друга при силаску из воза.

— Од куда ти овде, слатка моја Д..., куда и докле?

— Па зар не знаш?

— Не знам.

— Па ја сам »интернирана« за Штип, са правом на све принадлежности.

Та је пријатељица чиновник. Није указни, али ипак по »потреби« службе долази са севера у Македонију. М.

Скопљанска клима. — Чим кога нагнају прилике да дође из горњих крајева Србије у ове наше доње крајеве, дотични се одмах почне жалити на климу и прижељкивати повратак. Има их који то чине и у самом возу, чим промакну Ристовац. Неки чак метну на нос мараму да би показали како их овај наш

ваздух гуши, и не скидају је до саме овдашње железничке станице. Има их доста који још од Ристовца отпочну гутати киши, а већ кад овде стигну, прво што предузму, то је што одмах траже лекарску помоћ. Одмах се распитују који је лекар мека срца и одмах га салећу за потребно повољно мишљење у уверењу, т. ј. да је дотични маларичан још од солунског фронта, да у себи нема капи крви, да су му жена и деца анемични и да ће сви помрети, ако се одмах не врате у старе крајеве.

О таквим појавама код наших придошлица редовно размишљам и увек покушавам да пронађем начин како би се тим људима помогло, т. ј. да им се на неки начин разбије уверење да је овај наш климат неподношљив.

По моме мишљењу овај је наш климат сасвим подношљив, па чак ако хоћемо право, и препоручљив за здравље. За нервозне људе и оне што пате од песничког надахнућа, он је права благодет. То смело тврдим, јер сам у дугом низу дана које сам нанизо у Скопљу, убележио у једну дебелу књижурицу све климатске промене које сам до данас опазио, и које ми лепо казују, да је то тачно тако. Па пошто смо сви нервозни, то мислим, да би нам свима овакав климат само могао бити од користи, никако од штете.

Навешћу само неке промене.

Господин Н. Н. патно је више година од мене да пише стихове без слика, без ритма и без смисла. Кад је дошао у реон скопљанске климе одмах се излечио од те опасне болести. Напустио је одмах стихове и латно се тражења стана, приватне зараде и борбе с блатом и прашином. Тако је било дању, а ноћу није ни помишљао да пева, јер је имао да води борбу са собним инсектима, којих је у овоме поднебљу превише. И тај се човек излечио потпуно, више не пише песме. Тиме смо добили много и ми што читамо часописе и он што је био осуђен да нас гњава.

Затим, овај нам климат довољно градира и општинску марљивост за одржање

чистоће. Да је рецимо клима калдрмисала наше улице и да рецимо она полева силну уличну прашину, ми не бисмо ни знали да постоји општина. Овако ми се често сећамо своје општине и нема Скопљанца који је не спомене сто пута дневно, па било блато, била прашина.

Има још ваздан примера из којих се види да наш климат није рђав, већ да је на против врло добар.

Зато се препоручује придошлицама да се не буне против климе у овим пределима, пошто на сваки начин она не заслужује прекоре за туђе кривице. Није криво вино што не ваља, него кафеџија што га продаје. То зна и најгора пијаница.

Невен.

КЊИЖЕВНОСТ

Нови живот. — Недељни часопис за политику, привредна питања и књижевност. Уређује нарочити редакциони одбор. Директор Др. Момчило Пинчић. Уредништво и администрација — ул. Вука Караџића бр. 18 — Београд.

Већ је друга година, како излази овај одлично уређени часопис. До сада су изишле четири књиге по 12 свезака, а од пете књиге 6 свезака.

Часопис овај третира савремена, актуелна питања, која су од општег значаја и

интересују свакога, ко прати политичке догађаје и кога занимају наше економско-финансијске прилике. Не само за интелектуалце у опште и трговачки свет, него специјално и за наше финансијско особље, овај је часопис врло користан и ми га топло препоручујемо својим друговима.

Не можемо тврдити с поуздањем, да ли је овај часопис и колико распрострањен међу чиновницима финансијске струке, али и ако није, не треба се чиновништву

за то да замера. Ако један часопис нема повереника, онда ма како да је добар и користан, он не може продрети до оних слојева у унутрашњости земље, где је исто тако потребан, као и у престониичким круговима. Да је среће, па да наша Министарства воде сама рачуна о томе и да сваки користан часопис свом чиновништву препоруче; али на жалост код нас се најмање полаже на то, да се интелектуална способност јавних радника у држави потпомаже и систематски подиже. Напротив свим оним како се и шта се ради, идесенато, да се интелектуалне особине чиновника, забачених негде тамо где гуја креч једе и нас кремен лиже, систематски упропасте.

Од једног здравог и способног мислиоца у служби државе ми после извесног низа година не правимо зрелијег радника, него га често срозавамо до кретенства. Ко ти још води бригу о неком чиновнику из полошког, дебарског, беровског или рецимо хаџског среза.

У »Новом Животу« има ствари, које су за политичке прилике са свим објективне. Има ствари пак, које су у томе изузеца. Нагиње се једној политици, за коју се држи да је добра била. Ни једном пак чиновнику неће бити на одмет да прочита ма што, чему је циљ да се расветле поједини моменти, било из спољне било из унутрашње наше политике, који су везани за интересе наше

Краљевине. То је какашто много корисније и од свих мање верзираних дневних политичких листова.

Нека се наши другови из финансијске струке труде да се сами интелектуално развијају, кад им већ држава неће у томе ништа помоћи.

П.

Пореска служба. — Орган удружења пореских чиновника. Уређује одбор. — Београд.

По дужности региструјемо и овај часопис. Изшла је из штампе св. 1. и 2. за месец април 1921. год. уједно. На листу је означена год. VI. књ. X.

Лист се уређује на подлози правила старог предратног удружења порезника и ако је такво удружење данас немогућно, јер пореска струка не постоји више као засебна струка. Реформом извршеном на концу 1918. године у финансијској струци, порезници су ушли у састав финансијских управа. Пореска Одељења су укинута. Према томе и удружење порезника има да ликвидира.

Ми због тога нисмо у стању препоручити »Пореску Службу« ни чиновницима, који су од порезника реформом добили нова звања у финансијским управама, ни порезницима, који су задржали иста звања за пореске послове.

Ценање финансијског особља и подстицање на заступање једног застарелог система, који је законом измењен, — није опортуно ни за

оне, који на томе инсистирају, ни за оне који се за првима поводе. Чиновници финансијске струке треба да су сложни, да раде на асимулацији идеја, на побољшању свога заједничког положаја и општем напретку струке, у којој данас сви служе. Застареле и препотопске идеје нису за пропаганду. То треба сваки да има на уму. Ми налазимо, да је то погрешка и то не мала погрешка, што су поједини наши чиновници прихватили позив некадашње управе једног покојног удружења, које сада жели да васкрсне, помоћу слабости оних наших другова, који у први мах нису могли уочити циљ ове појаве.

Лист »Пореска Служба« штампала је и имена свих досадањих уписника и претплатника својих. Ма да то прилично изненађује, у толико већма што је књига претерано скупа (2 1/2 штампана табака за 8 динара), ми се за овај мах ограђујемо од сваке дубље критике, јер држимо, да ће сви наши другови, који су случајно или из незнања учинили речену погрешку, настојати да је

поправе у своју сопствену корист. Они пак наши другови, који су одмах схватили циљ »Пореске Службе«, враћају лист натраг, као некористан и за контоарско и за пореско особље.

Можемо само толико напоменути, да већ у овој првој свесци »Пореске Службе« њен главни уредник пружа прст на грдан вашар, који влада у Министарству финансија услед увођења у живот закона о уређењу главног државног рачуноводства. Међутим ми за тај вашар врло добро знамо, као што знамо да га има свуда и по финансијским управама. Али уредник »Пореске Службе« не треба да заборави, да одговорност за сав тај вашар није далеко ни од њега самог. Ми смо сви живи сведоци свега што је било и што се данас збива, па ћемо се моћи доцније око тога више забавити. Очеvidно »Пореска Служба« уноси у струку само забуну, а наша Дирекција дрема, те ми чиновници осећамо на себи највећу тежину тако наонаког рада.

Нека је за сада оволико доста.

Петар Јовановић

Претплата на »ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«

За три месеца 12 динара, за пола године 24 динара.

Лист излази двапут месечно. Рукописи и претплата шаљу се Уредништву — Скопје, Кеј Војводе Путника бр. 2 .

Власник, за одбор:

П. М. Јовановић.

Уређује:

Редакциони Одбор.

СЛУЖБЕНИ ДЕО
„ФИНАНСИЈСКОГ ГЛАСНИКА“

Две прокламације

о присаједињењу ослобођених области Старе Србије
и Мађедоније Краљевини Србији.

СРПСКОМ НАРОДУ!

После два рата, који скоро годину дана прекидоше
ваше послове и ваше напредовање, настао је благодетни
мир.

У оба та рата наша је војска сјајно извршила пове-
роване јој задатке. У првом, с Турском, само за месец дана
она је донела слободу целој Старој Србији и знатном делу
Мађедоније. Доцније на једној страни прегазила је Алба-
нију, изашла победоносно на Јадранско Море и загрлила
се с јуначком црногорском војском, а на другој страни по-
могла Бугарима да освоје прву турску престоницу у Је-
вропи — Једрене.

Али то још не донесе Србији ни стечене ратне пло-
дове ни праведно очекивани мир. Она је била принуђена
одлукама јевропских великих сила на лондонској конфе-
ренцији да се одрече своје најзначајније тековине: да се
повуче с Јадранскога Мора из Албаније, да види чак окр-
њене и саме западне границе Старе Србије. Бугари, наши
савезници, не само што нам том приликом не помогоше,
него нам оспорише већину земаља, које је српска војска
сама ослободила у јужној Старој Србији и Мађедонији.
Они тим покушаше да нам пресеку везу са нашим саве-
зницима Грцима и да нас тако одбију и од Јегејскога Мора,
услед чега би положај Србије постао још тежи и зависнији
него и раније.

Да све то постигну, Бугари се не задовољише мирним
путевима. Они припремише оружани напад, који српска
војска у великој битци на Брегалници сјајно одби. Наши

НАР. И УНИВ. БИБЛИОТЕКА
„КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СКОПЈЕ

ПРЕТПЛАТА

на

»ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«
полумесечни стручни часопис за нашу финансијску службу

За пола године Дин. 24.—
» три месеца » 12.—

Поједини бројеви 2.50 динара.

Власник, за одбор:
П. М. Јовановиќ

Уређује:
Редакциони Одбор

Штампарија и Књиговезница »Стара Србија«
Кеј Војводе Путника бр. 20 — Телефон 18. — Скопје.

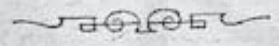
САДРЖАЈ:

I. Општи део:

<i>Кратак поглед на данашње резултате финансијских управа</i>	<i>Уредништво С.</i>
<i>Благајничка реформа и «Пореска Служба» Комесар сличина из комисијског бележника</i>	<i>Драг. Брзак</i>
<i>Цртице:</i>	
<i>Шта нам још недостаје.</i>	<i>М.</i>
<i>Бирографија.</i>	<i>Невен</i>
<i>Нема места.</i>	<i>М.</i>

II. Службени део:

*Пореска Уредба о разрезу и наплати пореза у ослобођеним и
присаједињеним областима Краљевине Србији (наставак).*

ФИНАНСИЈСКИ Г Л А С Н И К

НЕЗАВИСАН СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА НАШУ ФИНАНСИЈСКУ СЛУЖБУ

Скопље Уређује: Администрација:
15. јула 1921. године **О Д Б О Р** Кеј Војводе Путника, бр. 20.

Кратак поглед

на данашње резултате финансијских управа.

Од како су установљене финансијске управе у смислу закона о уређењу главног државног рачуноводства, — чују са са многих страна, и то не само из публике, него и из званичних кругова, делимична незадовољства, па се шта више, чак и са надлежне стране, отворено свакоме даје на знање, да наша унутрашња финансијска администрација није на своме месту.

Оставимо за сада на страну оно што ми мислимо. Оставимо на страну и оно што публика мисли, па чак и оно што чујемо из званичних кругова. Но, задржимо се за часак искључиво на ономе, што нам сама Дирекција Државног Рачуноводства казује.

Од првих дана оснивања финансијских управа, па до 5. фебруара 1920. године, протекло је више од пуне једне године, и за тај толико дуги период наше финансијске управе не могу се ни на прсте избројати, које су своје послове отправљале уредно и без застоја. У место да се још првих дана осети благодет од ново-створених финансијских установа, — оно се на против осетило још у самом почетку такав неред, да он непрекидно и сада траје, само што сваким даном бива готово све гори и гори.

У своме распису, од 5. фебруара 1920. године Д.Р.Бр. 16801, Дирекција Државног Рачуноводства жали се на несрећно стање, које влада код финансијских управа и наглашује: да су књиговодства код већине финан. управа за по неколико месеци у застоју, па у место да се окруже и среске финансијске управе труде да своје књиговодство што пре доведу у ред, оно се у књижењу јавља све већи застој и, следствено томе, у застоју су и обрачуни са самом Дирекцијом. Дословно вели даље Дирекција у овом ра-

ПРЕТПЛАТА

на

»ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«

полумесечни стручни часопис за нашу финансијску службу

За пола године Дин. 24.—

» три месеца » 12.—

Поједини бројеви 2.50 динара.

Власник, за одбор:
П. М. Јовановић

Уређује:
Редакциони Одбор

Штампарија и Книговезница »Стара Србија«

Кеј Војводе Путника бр. 20 — Телефон 18. — Скопје.

6097/л

I H.0
1921/2

а 70

ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК

НЕЗАВИСАН СТРУЧНИ ЛИСТ
ЗА НАШУ ФИНАНСИЈСКУ СЛУЖБУ

Година I.

Скопље
15. јула 1921. године

Број 2.

Уређује
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Уредништво и администрација:
Кеј Војводе Путника број 20. — Скопље

СКОПЉЕ, 1921.

Штампарија и Књиговезница »Стара Србија«
Кеј Војводе Путника бр. 20. — Телефон бр. 18.

спису, да »неке управе као што су: Нишка, Ново-Пазарска, Скопска, Пожаревачка, Чачанска, Подгорачка и Пећска, од дана свог оснивања (на до означеног дана, кад је тај распис издан) нису послале Генералној Дирекцији Државног Рачуноводства ни једног месечног обрачуна».

Узроке за овакву неуредност Дирекција је налазила у извештајима шефова финансијских управа: да немају довољно особља, да је особље и оно што га има нестручно, да немају довољно просторија, да месне контроле праве сметње јер задржавају документа ради визе више него што треба, и т.д.

Али запитајмо се: па да ли је Дирекција и шта учинила да се отклоне сви они узроци, који умножавају перед у ликвидацији државних расхода и прибирању прихода код финансијских управа?

На ово питање одговор ћемо наћи у самом распису Дирекције Д.Р.Бр. 16891, у коме Дирекција уноси овакво наређење:

»Даљи застој код финансијских управа у опште и нарочито, код књиговодства, неће се трети и никакав изговор појединих шефова неће се узимати у обзир, но ће се према одговорним лицима примењивати највеће дисциплинске казне према одредбама нове. Уредбе о организацији Министарства Финансија.

Без ове дакле Уредбе није се могло, као што се види, ништа ни да нареди, ни да отклањају узроци застоја у пословима финансијских управа. Прво је било нужно, да се донесе нова Уредба о установи разних дирекција и одсека и да се пропишу казне, па онда да се њима прети, како ће се особље, »за све неуредности код особља окружних и среских финансијских управа, било за недолазак на време у канцеларију или за превремено излазак, или да ко за време канцеларијско није приљезан или најљив у раду, или да прави перед или у опште за непослушност и несавесност«, — имати да узима на одговор и изјашњења да се шаљу Инспекторском одсеку ради изрицања казне.

Инспекторски одсек дакле не врши оно што треба да врши на лицу места, ради непосредних упутстава и поправке онога што не ваља, него се ставља у положај злогласнога Торкемаде, да само изриче казне, не водећи рачуна, ко је крив и ко има да носи праву одговорност, што представке и извештаји шефова финансијских управа нису узимани никада у призрење, нити је Дирекција лечила болесно стање код својих нових финансијских установа.

Да видимо, шта се је постигло оваквим наређењима, за првих шест месеци, до новог расписа Дирекције Државног Рачуноводства, од 15. јула 1920. године Д.Р.Бр. 92204:

У овом распису Дирекција констатује: »да су само по-

једине окружне финансијске управе уселе да редовно шаљу своје месечне обрачунае Дирекцији, што је за похвалу, а поједине пак, на пр. *Скопје* и *Пини*, нису од свога оснивања ни до тада, послале ни једног обрачуна, те услед тога застој код ових управа, као и код оних, које су само за неколико месеци 1919. год. послале обрачунае, погађа осетно Дирекцију Државног Рачуноводства, која је у немогућности, — немајући прегледа учињених расхода и остварених прихода на целој територији, — да приступи склапању завршног рачуна за 1918., 1919. и 1919./20. годину. У истом том распису даље Дирекција признаје: да се разлози појединих управа да овај застој проистиче због недовољног броја особља (свакако спремног и способног особља) морају узети у обзир — као оправдани, али у место да се потруди да све ове узроке отклони, она прилази старој својој навици, и прети опет репресивним мерама.

Од тога доба прошло је још пола године. Шта се је постигло за то време, најбоље показује нов распис Дирекције, од 20. јануара 1921. Д.Р.Бр. 10703, који у самом свом почетку утврђује, да:

»Досадашњим радом неких окружних и среских финансијских управа Господин Министар Финансија није задовољан. Те управе ни приближно не поступају према прописаним правилима и издатим наредбама за рад окружних и среских финансијских управа, а на име:

Неуредно и нетачно врше редовне и ванредне прегледе каса, а извешћа по истима нису исцрпна;

Нетачно и на време не врше распоред непосредног пореза и не старају се да се распоређена пореза на време и довољно наплати и унесе у државну касу;

Неуредно или никако не подносе своје месечне обрачунае о оствареним приходима и учињеним (реализованим) издацима: од стране среских финансијских управа дотичним окружним финансијским управама, а ове Дирекцију Државног Рачуноводства«.

Затим Дирекција износи детаљно стање дотле поднетих обрачуна за све време, до краја месеца новембра 1920. год. које гласи:

а, све обрачунае за то време послале су само ове финансијске управе: *Београдска*, *Крушевачка*, *Крагујевачка*, и *Штипска*.

б, од осталих окружних финансијских управа послале су своје обрачунае:

Валевска: само по буџету за 1918./19. год., а све остало није;

Битољска: само по буџету за 1918./19. год. и за месеце јуни, јули, август, септембар и октобар буџетске 1919./20. године, а све остало није;

Зајечарска: само по буџету 1918./19. и 1919./20. осим за мај 1920., а за мај 1920. и по буџету 1920./21. није послала ни једног обрачуна;

Ново-Пазарска: само по буџету за 1918./19. и 1919./20., сем за месеце: април и мај 1920., а за ова два месеца и по буџету за 1920./21. год., није послала ни једног обрачуна;

Приштинска: само по буџету за 1918./19. и 1920./21., а за целу 1919./20. ни једног обрачуна;

Пожаревачка: само по буџету за 1918./19. и 1919./20., а за 1920./21. ни једног;

Шабачка: само по буџету за 1918./19. и за месеце јуни и јули 1920./21., а за целу буџетску 1919./20. и све остало није;

Чачанска: по буџету за 1918./19. и 1920./21., а за 1919./20. само до закључно месеца августа, а остало није;

Скопска: само за месец јуни 1920. по буџету за 1920./21. а све остало ни раније ни доцније, ништа;

Нишка: само за 1920./21. а за раније 1918./19. и 1919./20. ни једног обрачуна;

Подгоричка: исто као и Нишка.

Пећска: само за јуни и јули буџетске 1919./20. год., а за 1918./19. и 1920./21. ни једног.

Овако неуређено стање код окружних финансијских управа довело је Дирекцију Државног Рачуноводства у немогућност да покаже буџетске и остале остварене приходе и реализоване издатке, као и да састави завршни и општи завршни рачун, који је неопходно потребан ради подношаја Народном Представништву на одобрење, чиме је Министру Финансија одузета могућност правилног и по земљу корисног финансирања, као и могућност да пред Народним Представништвом правда прелиминарне приходе и расходе по буџету за идущу буџетску годину; одузета му је дакле могућност за корисно вођење економско-финансијске државне политике.

Признајући све ово од речи до речи, што ми овде само преписујемо, — Дирекција Државног Рачуноводства у истом свом распису Д.Р.Бр. 1073 најпре констатује: »да на првом месту за шефове и ревизоре окружних и средњих финансијских управа долазе лица потпуно стручно спремна за те положаје«, а за тим овако одлучује, да се крај учини овом нехату:

»Поред тога што је у службеним листовима (кондукт-листима) прибележено, да шефови окружних финансијских управа, благајници, књиговође, контролори и ревизори, докле год не пошаљу месечне обрачунае, неће добити унапређења, нити ће бити премештени из досадашњих финансијских управа, — биће највећом мером дисциплинске казне кажњени, ако до остављеног рока (краја месеца априла текуће године), месечне обрачунае не поднесу. А сем

тога, према прописима чл. 25. закона о уређењу Главне Контроле, Главна Контрола одредиће чиновника који ће те обрачуне склопити, а припадајућа дневница и подвозни трошкови наплатиће се из плате дошлицних неуредних шефова, благајника, книговође, контролора и ревизора».

Карактеристично је да споменемо овде још један податак :

У последњем распису од 21. марта 1921. године Д.Р.Бр. 37702, Дирекција Државног Рачуноводства износи: како је настало и четврто тромесечје буџетске 1920./21. године, а ни једна финансијска управа (*изузев финансијску управу Штип*) није послала за протекла три тромесечја своје тромесечне изводе расхода Министарствима по њиховим струкама на признање, по II. ставу чл. 58. Привременог Правилника за окружне и среске финансијске управе, због чега Дирекција Рачуноводства овакву немарност «не може одобрити», већ ошет прети, да ће «одговорна лица узимати на одговор и кажњавати».

Сви ови расписи Дирекције имају као одлику две заједничке особине и то прву: признање једног потпуно несређеног стања, које влада и данас код финансијских управа и другу: претњу казнама и другим драконским мерама.

Кад се пак узме за позитивно, да сви ови расписи Дирекције излазе из «Одсека финансијских управа» где се не зна, шта «Персонални Одсек» ради и да ли у истини «за шефове и ревизоре окружних и шефове среских финансијских управа долазе лица потпуно стручно спремна за те положаје», — онда је исто тако позитивно, с обзиром на наше искуство, јер имамо и радове и особље код финансијских управа стално пред очима, — да су сви погледи одсека финансијских управа далеко од праве истине и да све претпоставке тога одсека почивају на стакленим ногама.

Кад се буде у самој Дирекцији објективније посматрало све, што има везе са напретком финансијских управа и кад се буду сва нужна питања решавала у ширим седницама, у којима би учествовали и најспремнији чиновници из самих финансијских управа, који своје прилике и особље познају много боље него ико други одозго, — онда би се тек видело, да је данашња хаотична несређеност код финансијских управа у колико жалосна, у толико и опасна, али ипак излечива.

Ми нисмо далеко од момента, када се може да приступи озбиљном лечењу овог болесног стања. Једна општа разумна и заједничка обострана ревизија целокупног овог лома и нереда, и низ нових систематских метода у функцији реформиране финансијске струке, — за цело биће први добар лек, који је нашој финансијској реформи данас веома потребан.

Уредништво.

БЛАГАЈНИЧКА РЕФОРМА И »ПОРЕСКА СЛУЖБА«^{*}

Од пре кратког времена почео је понова да излази часопис »Пореска Служба«, орган удружења пореских чиновника.

На уводном месту свога првога броја, а из пера главног уредника г. Љуб. Андрејевића, изашао је један чланак о благајничкој реформи, која је код нас изведена крајем 1918. године, на основу правилника израђеног на Крфу. Уредник »Пореске Службе« објављује крешашку војну тој »крфској реформи«.

Свакако да ни та реформа не представља нешто савршено, што не треба још поправљати и дотеривати. Али се не може та реформа ценити ни са тог гледишта, што публика и надлежни фактори нису задовољни са радом данашњих финансијских управа, а по речима »Пореске Службе« цео је свет био задовољан радом негдашњих пореских одељења. У царинској управи нису изведене никакве реформе, па ипак публика данас виче, и још како виче, на царинске органе! Па да ли је публика задовољна са полицијом, са саобраћајем, судством, школом и т. д.? И да ли би и данас, баш и да су остала по старом, онако исто глатко функционисала пореска одељења и окр. благајне, данас, кад су услед рата све књиге и архиве уништене и кад се старо, предратно особље на прете може да изброји? Да траже сву кривицу због тешкоћа, на које у садашње времена излази благајничка служба код нас, једино у систему који је уведен 1918. године, а не и на другој страни — то могу да чине само људи, који су на неком малом острву преснавали европски рат.

Ми нећемо овом приликом да дубље улазимо у начелну дискусију по овоме питању. Можемо скренути пажњу само на чланке, које је о томе писао г. д-р Милан Стојадиновић: у »Економисту« (пре рата), у »Новом Животу« прошле године и на његов реферат уз Правилник за окружне и среске финансијске управе, од 1. октобра 1918. Али морамо још сад одмах учинити две корекције у поменутом чланку »Пореске Службе«.

Прва је корекција у томе, што уредник »Пореске Службе« вели, како су они, који су спремали реформу благајничке службе на Крфу говорили: »Закон је закон, и он се мора извршити како је прописан«. Таква је девиза — вели се даље у том чланку — истицана у времену, кад се ни Устав није штедео од гажења«. Ово је тврђење апсолутно нетачно. Ми, на супрот овоме, позитивно знамо, да су

^{*} На једног београдског днев. листа бр. 115. од 21. маја 1921.

они, који су спремали реформу благајничке службе, говорили: »Имамо два закона. Један је модеран, а други је престарео. Питање је, да се приликом уласка у ослобођену отаџбину изјаснимо и одредимо: хоћемо ли савремене законе, какви постоје у другим земљама Европе или хоћемо законе и праксу, који се ослањају на височајна решења из доба кнеза Милоша?« То претходно, основно питање је дискутовано на Крфу и решено у корист савременог закона, оног из 1911. године.

Друга крупна нетачност је у чланку »Пореске Службе«, »како противно мишљење не само да није саслушавано, него није ни доунитано!« То такође апсолутно не одговара истини. Као што је г. д-р Стојадиновић у своме реферату тадашњем Министру Финансија Господину Стојану Протићу изречно напоменуо (а овај је реферат и оштампан), нов Правилник је израђен на слободним конференцијама, на којима су присуствовали сви наши најспремнији и најiskusнији финансијски чиновници, који су у то време били на Крфу. Сва чије је мишљење саслушано и дискутовано. Један једини виши финансијски чиновник, који је тада био на Крфу, а чије се мишљење није могло дознати, био је баш главом садашњи уредник „Пореске Службе“ г. Љуб. Андрејевић. Али и он је, разуме се, био позван, као члан Пореске Управе и заступник председника. Међутим г. Андрејевић се извишио, јер, вели, баш у то време ванканцеларијско, он има часове са својом учитељицом из енглеског и француског језика! ... И тако он није ни долазио. Није се стога ни могло знати његово мишљење. Требало је да прођу од тог доба две и по године, на да се и то дозна. Али они који буду прочитали његов чланак, биће прилично изненађени. Они ће се у чуду морати да питају: како овај човек има храбрости, да данас решавања на Крфу, и у време ванканцеларијско, изучавао стране језике? Толико су се тада њега тицала најважнија порезничка питања! Сад је он међутим извукао из прашљиве архиве неки свој стари реферат од пре седамнаест година о порези (писано 1904. године), то нушта у лист, пише против »крфске реформе« и заузима место главног уредника! Видећемо докле ће га на томе месту трпети исправни порезници ове земље, који, надамо се, неће дозволити да у њиховом удружењу прву реч води човек, који се онако понашао 1918. г. и који је из Министарства Финансија прешао већ давно у Министарство Ихране, а затим у Министарство за Социјалну Политику. Ова Министарства са пореском службом међутим имају тамо толико везе, колико и оно учење енглеског и француског језика на Крфу!...

С.

Комесар

сличица из комисијског бележника Драгомира Брзака

Комесар!

Ревизор!

Ко није руковао с каквим надлештвом; ко није имао посла с државном касом; ко није био »одговорни рачуно-полагач« ма по каквим рачунима, тај нема ни појма шта значи то: изненада угледати пред собом једног човека, који, после најозбиљнијега и најхладнијега поздрава, откопча капут, извади отуда некакву хартију и, леденом свечаношћу, одгуди:

— Послат сам од стране г. Министра да вам прегледам касу, којом рукујете!

Тај је моменат ужасан! Ту би и сам Краљевић Марко уздрхтао као цепљика!

А после тих кобних речи, које некако глупо и тупо зазвоне у оној скромној канцеларији, настаје гробни тајац! Онај човек неком злурадом радозналошћу посматра своју жртву. А сирота жртва? Задрхће, пребледе, нешто бајаги промуца у име отпоздрава и онда почне бесвесно да калупи оне невинне блакете и хартије по столу....

Г. комесар свлачи горњи капут, заглади руком косу, вади из џепа восак, печат и наливдрвца и почиње најсвечанијим лицем да печати касу, фијоке од столова и ормане не говорећи ни речи. »Жртви« се коса у вис диже, а срце лупа да искочи. Она се труди да направи најбезазленије лице, али у образима нема ни капи крви.

Улази послужитељ канцеларије ма каквим послом, али кад види какве се операције граде са »господином«, он на претима изилази напоље и — после пола сахата зна цела варошица, да су г. поштару касу запечатали! Познаници и пријатељи поштареве трче један код другога, дошаптавају се, договарају се, вајкају се и пзаберу из своје средине једнога од најотреситијих, који ће да оде до канцеларије и лично да се увери о тој важној новини, која је већ постала догађај. Таман је г. комесар почео да сумира оне силне дневнике и аманетнике, ал' улази онај пзасланик.

— Добар дан.

— Добар дан, — промуца поштар, а уста му сува као да је прашину гутао.

— Има ли што за мене?

— Нема.

— Чекам гласа о оној мојој поруџбини, па, ето нема још ништа.

— Нема.

— Молим те, ако дође, одмах ми пошаљи.

— Добро, добро.

— Збогом!

Изасланик погледа значајно у поштара и одлази, а овај да може очима би га пробо, и ако је то један од његових »пријатеља«.

— Шта је по Богу?! — питају изасланика они његови бирачи, кад се онај међу њих у кавану врати.

— Истина је! — вели изасланик. — На каси му ударен визикатор, а он од страха чисто дош'о други човек!

— О-о-о, људи, шта то би од једном! — заврте забри-нуто главом Мика галантериста, који је до сада већ дванут банкротирао, а сад води радњу на женско име. — А није, да рекнеш, да је рђав човек, или да је, на прилику, неки коцкар или тако што. — Бар ја, што кажу, нисам ништа приметно.

— Батали ти то! — осече се љутито Влада механџија, грдна људина, родом озго с Мокре Горе. — Ене, види му рачун на оној табли. Сад ћу и ја да угасим свећу. Тако ми и треба, кад сам му давао на вересију!

— Их, брате, шта рече! — повика Јова трговац и шпекулант, па се пљесну рукама по куковима. — Па то ћу и ја да цркнем са оним мојим аманетима, које сам му синоћ предао?

— Ништа лакше! — рече Вlado, па одмахну руком.

— Ама ко! Зар да ми здини моју муку? Идем одмах у пошту, да тражим натраг моје аманете! — раздера се шпекулант, па пође вратима.

— Остави се, Јово, Ђорава посла! — мири га галанте-риста. — Имаш ли ти, на прилику, рецепт од поште?

— Имам; ено ми га у каси.

— Онда накриви капу, па уживај. Ако је, на прилику, поштар салаберисао твоје аманете, онда ће држава да цркне и теби, што кажу, до нарице твоје да врати.

— Ама, славе ти, велиш ли?

— Ја шта ти мислиш.

— Оно, тако је. Ђир Мика право вели. Ама браћо и господо моја, зар је држава дужна да плаћа толике потрице, што јој офукају ови чиновнически готовани? Ја! Па ко ће то, на крају крајева, да поткусурује државној каси? Народ, брате, народ; а то смо ми, а ја славе ми не дам ни марјаша! — продера се механџија.

— Де-е-е! Што си се ражцанао као кесеџија? Можда човек није крив. Чекии да видимо свршетак, — примети изасланик

— А визикатор? — подемехну се Вlado механџија, па искриви уста.

— Није то доказ, да је поштар морао што из касе

здинити. Их, колико има таквих примера! — одмахну руком изасланик.

— Ама, брате мој драговићу, није тај господин дошао из Београда, да види твоје црне очи! — рече Владо механиџија.

— Напоследку, видећемо. Данас, сутра, чућеш му тронар, — рече галактериста, на оде у своју болту.

Затим се сви разиђоше, да даље пронесу бруку поштареву.

Докле г. комесар саставља главни биланс свију видова радње и поштанске и телеграфске, дотле се по вароши граде разне комбинације о овом изненадном прегледу касе поштанске. Жене чиновника и трговаца ондашњих, које су са поштарком живеле у најлесним односима, полетеше госпођи капетаници на разговор.

— Море, знала сам ја то одавна, — вели госпођа капетаница, — али, знаш, нисам хтела да се од мене чује. К'о велим нећу на мене да жакали. А већ, милостива госпођа поштарка здраво ми је чиста стока!

— Е, баш ту ми се попе! — рече јетко жена писара Миће на се потанка по темену. — Видесте ли јој децу о врбци? Боже, обучена, накићена, као да им је отац министер.

— А она њена тебет-плава аљина са шама туфшицама? — упита апотекарица. — У најмању руку вреди десет дуката.

— А жакет од броката с перлама пуцован? — додаде учитељица Милка.

— А фиши од лихт-блау свиле с фронцлама? — настави апотекарица.

— Море све је на њој, као на каквој министерки! — рече љутито госпођа капетаница. — Јесте ли јој видели намештај по собама? — Нема га, вала, таквог ни у Београду. Ето, што кажу, ја сам бајаги нека капетаница! Мој Тића има двапут више плате но тај дрљави поштар, па се баш не-е-е-може (ову реч отеже госпођа капетаница). А није, да рекнеш, да се какав луксуз тера. Јок, брате. Оно што је најнужније. Па поред свега тога кубуримо к'о ђаво по плиткој води и ако, што кажу, немамо ни кучета ни мачета.

— Па тако је; разумесе, кад човек о себи рачуна води, — настави она накосна писарка, и ако је поспурно знала да капетан Тића има бар дваестак хиљада динара под интерес, — једва се саставља крај с крајем. Оно могле би и ми да се размећемо: могли би и наши мужевн да завуку руке у касу, али после... ето комисије на врат као и овоме нашем поштару, па робија не фали. Чућемо ускоро песму ове милостиве госпође поштарке, што се до сад пућила као ђуран!

— Ја њега жалим. Требао је мало боље да при-тегне узде својој жени, — рече немарно госпођа докторка, за коју је цела варош знала да се »много назива« с једним младим официром, кога је од милоните звала »мој Адонис«. Жене се згледаше. Учитељица Милка већ заусти, да јој нешто крушно одговори, јер је и њој за око занео докторки Адонис, али се уздржа. Погледа је презриво, на окрете главу.

— Јесте, јесте; да попритегне узде..... по шта ви мислите! — настави љутита докторка, кад је приметила оно тајанствено чуђење у својих друга. Жена може да упрости насти свога човека, а може, богме, и да га сачува од многих неприлика у животу. Ја сам на прилику —

И при најбољој вољи учитељица Милка није могла даље да се уздржи. Она прште у грозничав, подругљив смех.

Настаде гробни тајац. Учитељица се готово загуши од смеха, а докторка скочи као бесна, па се испречи пред њом.

— А шта се церекаш, ти рђо једна! Ти ниси удата; ти немаш ни поњатија о мужу; ти си свачија, па и не знаш, шта је то фамилијарни живот!

— Ко?

— Ти!

— А ти, што си насадила рогове оном поштенем доктору, па још имаш образа да се џанаш! Покри се ушима, гадуро једна! П-хи, срамото! — издера се учитељица.

Направи се читава гужва, и да не улете у собу главом као бесна из собе, учитељица се још хистерично смејаше, капетаница намешташе померен чаршав на столу, а апотекарница дотериваше своју фризуру. Само је жена Миће писара мирно седела и корсем се као у чуду кретила.

— Та који вам је ђаво, Бог вас видео? — пита г. капетан погледајући час у једну час у другу. — Дигле сте кућу на главу! Зар вас није од света срамота? Бајати неке вајне госпоје, а овамо, као циганке, очи да поваде!

— Ништа, Бога ти! — одговори капетаница. — Ето, због једне маленкости у мал' се не позавадисмо.

— Какве маленкости?

— Та због оне надувене поштарке и оног њеног лопова поштара!

— Каквог лопова?

— Зар Ви не знате, да су од јутрос запечетили касу поштару? — запита жена Миће писара.

— Ене-е! — викну капетан, па се плесну рукама.

— Јакако, — продужи писарка намигујући.

— Чули чак у Београду за бес поштаркини, па к'o

веле: »није државна каса пусто масло: деде ми мало да се

прокусуримо са г. поштаром», — додаде капетаница пакосно.

— Ама је ли то истина? — питање г. капетан све већма чудећи се.

— Та шта ти мислиш! — одговори капетаница. — Богме, умела би' и ја да се галантирам о туђем трошку!

— Их, брате! А ја о томе ни речи не знам! И, гле, молим те! — вајкаше се г. капетан. — Ама одавна сам ја приметно, да код поштара нису чиста посла. Све ми је нешто, онако подозрително изгледао. О! о! — заврти капетан главом.

— Је ли? — запита весело капетаница.

— Хм! хм! Е, баш морам да се састанем са комесаром министровим, — рече г. капетан, па изиђе из собе.

— Деде, славе ти, па да ми кажеш колико фали новаца у каси, — повика капетаница за њим.

У томе Вуја пандур унесе каву у собу и послужи госпође. Ове напише каву, поседеше још мало, проговорише још по неку и о поштарци и о докторици, оговарајући их од сваке руке, па се разиђоше кућама.

Тога истог дана дође комесар у вече у кафану, да вечера и преноћи. Био је расположен и задовољан, јер је свршио за шта је амо послат. Радио је неуморно цео дан, само да до мрака готов буде. Сутра ће даље. Такав му је посао.

За другим столом седи Мика галантериета, Јово шпекулант, Петар бакалин и малопродавац дувана, и Трајко касанин. Око њих обилази Владо механиџа.

Пре но што је комесар дошао, Јова је шпекулант скројио са својим друговима овај распоред:

— Дакле, комесар тек што није дошао, јер је собу поручио. Чим он дође, Владо ће отићи код његовог астала и питаће га, шта заповеда? За то време ћемо се и ми полако привући асталу комесаровом, па ћемо га онако фино испитати: како стоји ствар поштарева; колико му фали у каси и колико ће година робије одувати? А и ја ћу га с моје стране припитати за оне моје аманете, које сам синоћ поштару предао. Само пазите, да комесара некако не наљутите, јер нам онда неће ништа казати. А сад пазите на нумеру!

Кад је комесар ушао у кавану, они се само гурнуше лактовима, па се значајно погледаше.

Чим је комесар сео, приступи му Владо механиџа.

— Добар вечер, господине! Изволевате ли вечерати?

— Да; молим вас паредите.

Владо заповеди келнеру, да донесе чист чаршав и тањир. Затим се опет окрену комесару.

— Ја; ви се баш умористе.

— Прилично.
— Вала, није ни лако излазити на крај с оваквим несретницима.

— С каквим несретницима?

— Па као што је наш поштар.

— Ваш поштар?! — повика комесар у чуду. — Ваш је поштар један од најревноснијих и најпоштенијих наших чиновника. Ви треба да се поносите њиме.

— И поносимо се господине! — повика Јово шпекулант, па приђе комесареву столу. (Он је очас заборавио беседу, коју је напред смислио био). — И благо нама, док имамо такве чиновнике!

— Тако је, брате, — одобраваше Мика галантерист, па са Петром дође и седе за комесаров сто. — Што кажу, дао би' му и капут с леђа. Јес', славе ми! Да му је што кажу, не дај Боже, што фалило у каси, ја би', на прилику, продао сав свој фино сортирани дућан, па би' му све дао у четири ока.

— И ја! — рече Петар малопродавац.

— И ја! — додаде Јово шпекулант.

Владо механиција гледаше зачуђено час у једног час у другог. Чисто није веровао својим ушима. Наједанпут прште у грохотан смех.

— Ама ви би му тек дали, браћо, — рече весело, — али ја сам му већ дао! Ене господине; погледај на ону таблу; видиш ли онај велики рачун? Е, то је поштарев рачун. И, ако хоће, кредитираћу га још сто пута толико. 'Оћу Бога ми! Ја реко' да је несретник, али не у рђавом смислу, већ онако, онако! Ја! И весељак је, и шалџија и певач и што год хоћеш!

— И јес, вала! Силе га не убиле! — рече Мика галантериста.

— Оно м'ани се! Кад почне да се измотава, лепо се сви поцептурамо од смеја, — додаде Јова шпекулант.

И сви прснуше у смех. Чак се и Трајко касанин за другим столом изребио, па се сав тресе од смеха.

Комесару чисто би мучно у оваквом друштву, али се савлада и мирно рече:

— Тако и треба. Један интеллигентан чиновник треба да је у дужности тачан и савестан, а међу грађанима питом и умиљат. Тек ће тако моћи да буде и примљен и уважен у грађанству. Хвала вам у име поштарево. Будите му и на даље пријатељи, јер он то потпуно заслужује.

— И 'оћемо господине! Славан је то чиновник! — рече Владо механиција.

У томе се нагло отворише врата од механе. Капетан с поштаром уђе испод руке у механу.

— Ево га, г. комесару! Једва сам га намолно, да са мном амо дође. Вели: »Уморан сам, а мало ми је и зазор од г. комесара«. »Море хајде ти са мном«, велим ја њему; »г. комесар је долазио амо по званичној дужности, а не, што се на тебе, на прилику, што сумња. Ти си чист као злато; не бој се, познаје и г. министар своје способности и поштене чиновнике.

— Врло добро! Врло добро! Седите! Ја само могу да честитам г. поштару! Канцеларија његова и рачуни његови су као сахат, — рече комесар.

— Увек сам ја говорио, да је он моја челенка у моме срезу, — рече капетан, па удари поштара по рамену.

Размакоше се, да направе капетану и поштару места. Сви се чисто отимаху, ко ће пре да се поздрави и рукује с поштаром. А он се, сиромах, чисто изгубио од толике бујнице одушевљења и пријатељства, јер то до сада не беше обичај ове поштене камарадерије.

Дуго су у ноћ поседели. Ту је било и песама као и здравица и поштару и комесару и капетану па и — министру. Чак је и Мика, галантериста, поручио за све госте »по један шиштољ вина«....

Сутрадан су и капетаница, и докторка, и учитељица, и жена Миће писара, и апотекарица отишле у визиту госпођи поштарци, да »посете своју дра-а-а-гу пријатељицу« и да јој »од свега срца честитају, што има таког ваљаног и узоритог мужа«. Оне су одавно знале, да је поштар »један од најбољих и најуреднијих чиновника у Србији«. Оне би му »милијоне повериле« и »камо среће, да су сви такви, који државним новцем рукују«....

Докторка је у наручју свога »милог Адониса« убрзо забравила на увреду, коју јој је учитељица нанела, а учитељица је опет нашла утехе у љубавној изјави г. Теофила, среског практиканта, који је врло лепо умео да свира на флауту »Задњу ружу«, песму из опере »Марта«, коју је учитељица веома волела.

Комесар је за то време седео у расклиматаним сељачким тарницама и успут размишљао о искреним и поштенним односима, који владају међу чиновништвом и грађанством по нашим паланкама....

Ц Р Т И Ц Е

— СИТНА ЗРИЦА ИЗ РАЗНИХ ТОРБИЦА —

Шта нам још недостаје. су подељена на дирекције, а Поједина Министарства дирекције на разне одсеке.

Има одсека: рачуноводства, књиговодства, персонални, банкарски и т. д., и т. д., али још нема само одсека са изјашњења и казне. Овај одсек још једино недостаје, а требало би га нарочито установити због оних ладолежак виших по Београду, одакле су изјашњења и казне толико учестале, да је приликом отварања поште један од шефова радосно узвикнуо: »Е, хвала Богу! Бележите, нема данас ни казне ни изјашњења!«

У томе је надлештву, како се прича, издато наређење, да се због силних изјашњења оштампају формулари, на само да се попуне у два — три реда и потпишу.

Изјашњења зна се ко тражи. — Они одозго и то само да се види, да се у томе и томе одсеку ради. М.

Бироократија. — Ономад читам у новинама, да браћа Хрвати траже, да се и послужитељима повиси плата с тим, да могу терати до 5000 на годину. Наравно то треба да важи само за Хрватску. Што се тиче чиновника, ту Хрвати терају и даље: траже суме до баснословности. По њином мишљењу, чиновник у будућности треба да из основа промени свој бедни положај, и то тако, да се после реформе нико од чиновника не сме видети са излизаним капутом или окецаним панталонама. Практиканту се још може дозволити да иде пешнице, али указном чинов-

нику никако. Чим добијеш указ, мора ти се одмах дати фијакер; ако не фијакер, оно бар чезе за прво време, а доцније наравно фијакер. Док си млађи, фијакер, вуку какви алати, а када прескочиш две-три класе, онда те неключиво возе белци. Кад већ постанеш неки начелник или директор, онда те вуку по четири белца и то нарочито сортирани: н.пр. белци с приим предњим ногама, или белци са зеленкастим цветом на челу, или обротно: бранци с белим предњим ногама или белим цветом на челу.

И у жељама се иде тако далеко, да нанослетку човек мора уздахнути и побринути се: шта ли ће најзад бити с том срећном земљом када би заиста остварила све те споме своје бирократије?

Не задовољавају се људи скромним повишицама на скупоћу, већ се лудира у најчуднијим жељама до праве махнитости!

Бироократија не тражи баронске и грофовске титуле, Боже саклоши! Зваћемо се и даље просто: господа, али само с новим допунама у погледу доходака. Ми смо у веку изједначења, братства и једнакости, па као господа хоћемо сви у фијакере и аутомобиле.

Ономад баш разговарам пред »Гранд Хотелом« с једним подчиновником из прека, који вели, да ће некадан надчиновник постати. Жали ми се на беду и вели, да би крајње време било да се ре-

гулише чиновничко питање. Да би ми доказао да је стање заиста зло, напоменуо ми је да му плата са додацима износи само 1500 динара месец. Онда извади писанку и хартију, па отпоче да уписује:

— Плата ми је 1500 динара, а мени треба:

1. — За стан 500 динара, јер ми потребује пет соба, за мене, жену, дете, собарицу, дочек гостију, и т. д.;

2. — За послугу 700 динара, ј. за собарицу 300 и 400 за кочијаша;

3. — За одржање експажа 2000 динара;

4. — За исхрану 4000 динара;

5. — За

И хтеде да још ређа, али ја скочих, јер сам осетио да се не могу уздржати, а да му не развучем шамарчину!

Професор универзитета не може честито ни цинеле да окрпи, а он тражи собарице,

кочијаше, палате. Вузле једно вузласто!

Дајте чиновницима хлеба!

Невен.

Нема места. — На вратима једног »вишет« чиновника у Министарству прилепљена је објава:

»Више се не примају молбе, како за указна звања, тако и за неуказна, нити за Београд, нити за унутрашњост, јер су сва места попуњена«.

Вероватно да су попуњена, ако дотични »виши« чиновник мисли само на своје надлештво, а не пита за нас овамо.

Где су инспектори, да обиђу ове наше крајеве и да се увере, је ли и у колико тачна истакнута објава.

Изволте, госнодо, само до Скопља, не даље; па ћете видети да ли су сва места »попуњена« или »упражњена«.

М.

Исправка.

У 1. броју нашега листа на стр. 8. у другом реду озго промакла се случајно једна штампарска погрешка, у томе: што је дан прве скупштине финансијских чиновника у Београду био 7. децембра 1919., а не 6. децембра, као што је оштампано.

Молимо читаоце, да ову исправку сами учине.

Уредништво.

Претплата на »ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«

За пола године 24 динара, за три месеца 12 динара.

Лист излази два пут месечно. Рукописи и претплата шаљу се:

Уредништву — Скопље, Кеј Војводе Путника бр. 20.

Власник, за одбор:

П. М. Јовановић.

Уређује:

Редакциони Одбор

КЛАСА	Број пореских глава	Стопе вишка	Основни порез	Вишкови	Свега пореза на 1 пореско лице	Свега пореза на све пореске главе	
Више класе	I	3	42	75,81	117,81	353,43	
	II	9	42	54,15	96,15	865,35	
	III	15	42	32,49	74,49	1117,35	
	IV	19	42	21,66	63,66	1209,54	
	V	24	42	10,83	52,83	1267,92	
Основни порез	140	—	42	—	42,00	5880,00	
Ниже класе	I	12	9/10	37,80	—	37,80	453,60
	II	14	7/10	29,40	—	29,40	411,60
	III	18	5/10	21,00	—	21,00	378,00
	IV	20	4/10	16,80	—	16,80	336,00
	V	26	3/10	12,60	—	12,60	327,60
	300					12.600,39	

Објашњење: Основни порез од 42 динара пронађен је, кад се сума целокупног пореза од 12.600 динара, која је на општину расподељена, поделила на 300 пореских глава по редовном распореду ове општине ($12.600 : 300 = 42$).

Основни порез, без икаквих вишкова, плаћају сви они порески обвезници, који су приближно једнаког, средњег имовног стања и који не треба да плате ни више ни мање од оне суме, коју је општински порески одбор, као основни порез, на напред наведени начин, прорачунао. (У наведеном примеру у таблци 140 лица по 42 динара).

Исто тако основни порез плаћају и сви порески обвезници пет виших класа, поред вишкова, који по прорачуну на поједине више класе падају.

И тако, сваки порески обвезник из I ниже класе, која плаћа девет десетина од основног пореза, у наведеном примеру, платио би 37,80 дин., пошто једна десетина од основног пореза, у 42 дин., износи 4,20 дин., а $4,20 \times 9 = 37,80$.

На исти се начин добија резултат, да сваки из II ниже класе плаћа 29,40 дин., из III ниже класе 21 динар, из IV класе 16,80 дин., а из V класе 12,60 дин.

Кад се број пореских лица, из сваке од ових пет нижих класа, помножи порезом, који сваки обвезник из дотичне класе плаћа, на се они производи саберу, сума која се добија, представља порез расподељен на пет нижих класа и ова износи: 453,60 -|- 411,60 -|- 378,00 -|- 336,00 -|- 327,60 = 1906,80 динара.

Број лица из пет нижих класа износи 90. Кад би сваком од њих био распоређен цео основни порез по 42 дин., разрезана би сума износила 3780 дин. (42×90), али пошто је свима њима распоређено само 1906,80 дин., то се мањак у 1873,20 дин. ($3780 - 1906,80 = 1873,20$) има распоредити на пет виших класа.

Мањак од 1873,20 дин. распоређен је на 5 виших класа овако:

I кл.	3 пор. главе	$\times 7$	(делова вишка) = 21	део вишка
II "	9 "	$\times 5$	" "	= 45 "
III "	15 "	$\times 3$	" "	= 45 "
IV "	19 "	$\times 2$	" "	= 38 "
V "	24 "	$\times 1$	" "	= 24 "

Свега 173 дела вишка.

Кад се мањак од 1873,20 подели са 173 онда је $1873,20 : 173,00 = 10,83$ динара.

10,83 динара представља 1 део вишка.

Обвезник V више класе, поред основног пореза у 42 дин. има да плати један део вишка, т. ј. $42 - 10,83 = 52,83$ дин.
 Обвезник IV више класе, поред основног пореза у 42 дин., има да плати 2 дела вишка ($10,83 \times 2 = 21,66$) т. ј. $42 - 21,66 = 63,66$ дин.
 Обвезник III више класе има да плати, поред основног пореза у 42 дин., још 3 дела вишка ($10,83 \times 3 = 32,49$) т. ј. $42 - 32,49 = 74,49$ дин.
 Обвезник II више класе има да плати, поред основног пореза у 42 дин., још 5 делова вишка ($10,83 \times 5 = 54,15$) т. ј. $42 - 54,15 = 96,15$ дин.
 Обвезник I више класе има да плати, поред основног пореза у 42 дин., још 7 делова вишка ($10,83 \times 7 = 75,81$) т. ј. $42 - 75,81 = 117,81$ дин.

Према томе пада на:

I вишу класу	10,83	$\times 7 = 75,81$	$\times 3$	пор. главе = 227,43	дин.
II "	10,83	$\times 5 = 54,15$	$\times 9$	" "	= 487,35 "
III "	10,83	$\times 3 = 32,49$	$\times 15$	" "	= 487,35 "
IV "	10,83	$\times 2 = 21,66$	$\times 19$	" "	= 411,54 "
V "	10,83	$\times 1 = 10,83$	$\times 24$	" "	= 259,92 "

Свега 1873,59 дин.

Члан 31

С обзиром на тач. 5. чл. 6. закона о таксама, за сиромаша се сматра, и има права на уверење о сиротном стању оно лице, које по чиновничком распореду не плаћа више од 5 дин. а по грађанском распореду више од 13 динара на име укупног годишњег пореза без приреза.

Члан 32

Порески одбор водиће записник сваке своје седнице, који ће потписивати присутни чланови¹⁾.

1). Курзив су измене од 25. октобра 1914. године, на место старе редакције, која је гласила:

«Ако се поједини порески обвезници у општини својом имаовином јако истичу, да би за њих недовољна била и I виша класа, они ће се, при разрезу пореза, увршћивати у „вапредну класу».

Ова вапредна класа неће бити подједнака за сва лица, која се у ову класу уврсте, већ ће се сваком од њих посебице распоређивати различан порез изражен у динарима, упоређујући њихову имаућност и приходе с приходима виших класа, али сваки тај разрез мора бити већи од више класе.

У ову ће се класу увршћивати поседници великог непокретног имања

Члан 33.

Пунолетни задругари неће се задуживати никаквим порезом, већ ће се само старешина задруги увршћивати у порески распоред и порез му се распоредити¹⁾ према општој имућности целе задруге.

Разрез пореза у сеоским општинама

Члан 34.

Порез у сеоским општинама распоређиваће се на исти начин, као и у градским општинама, само с том разликом, што грађани сеоских општина неће подносити пореске пријаве, већ ће се њима порез распоређивати само по регистру грађана поменутом у члану 29. ове Уредбе²⁾.

Члан 35.

Оним пореским обвезницима, који немају свога земљишта, већ живе на земљи својих господара (чифчије), порез ће се разрезивати према њиховом стварном годишњем приходу, по одбитку оног дела приноса, који сопственику земље дају, а при разрезу пореза на њихове господаре, узимаће се у обзир и приноси, које господари с овог земљишта имају.

Чиновнички порез

Члан 36.

Чиновници, државни службеници и служитељи, стални радници, који при државним установама под месечном или годишњом платом служе и плату на државној каси примају, као и општински часници, срески, окружни и општински службеници и служитељи, неће се уводити у општински порески распоред. Њима ће се сваког месеца

или приноса, сопственици фабрика, млинова и других индустријских предузећа, акционарска друштва, повчани заводи и томе слично.

Ова лица неће, дакле, улазити у редован разрез, нити ће се стављати у број, по ком се израчунава основни порез у општини. Овај ће се порез јављати као вишак распоређеног пореза, спајаће се с порезом телесних радника и приновљеног пореза, предаваће се пореском оделењу и служиће за попуну мањка, који ће се појављивати због смањивања пореза по жалбама и због ослобођења појединих пореских обвезника због смрти и губитка својих главних прихода, као и за подмирење сува на време неплаћеног пореза.»

1). Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. год., а на место тога у старој редакцији укинути текст гласио је:

«Одговарајућу класу».

2). Стара редакција имала је на завршетку овог става и ову реченицу, која је изменама и допунама од 25. октобра 1914. год. укинута:

«Из овог регистра издвајаће се по имућству једнаке групе пореских обвезника и порез ће им се разрезивати онако, како је прописано у члану 30. за разрез пореза на грађане градских општина».

задржавати на име пореза, на благајници код које плату примају, по једна дванаестина годишњег пореза.

Члан 37.

Изузетно од члана 30. ове Уредбе, лицима из претходног члана, благајница ће прорачунати количину целокупног годишњег пореза само на њихову одређену годишњу плату по овој табlici:

На плату до	1000	дин.	1,5	0/0
преко	1000	»	1,8	0/0
»	1500	»	2,—	0/0
»	2000	»	2,2	0/0
»	2500	»	2,5	0/0
»	3000	»	2,8	0/0
»	3500	»	3,2	0/0
»	4000	»	3,5	0/0
»	5000	»	4,—	0/0
»	6000	»	4,5	0/0
»	7000	»	5,—	0/0
»	8000	»	5,5	0/0
»	9000	»	6,—	0/0
»	10.000	»	7,—	0/0
»	12.000	»	8,—	0/0

без икаквог приреза и личног пореза.

Али при разрезу пореза службеницима самоуправних тела, па ма они били и пензионари, с платом ће се спајати и сви додаци односно и пензија, па ће им се на целокупну суму примања порез распоређивати по стонама овога члана. Тако ће се исто порез распоређивати и пензионарима који су у државној служби.

Пандури, чувари, стражари, послужитељи и сви њима подобни, као и радници државних фабрика и установа, који су под сталном месечном платом, коју примају из државне, општинске, среске или окружне касе, плаћају такође само 1% од своје годишње плате.

Све особље, без обзира на веру, које на поменутих касама прима месечну плату или пензију, плаћаће годишње још и 2 динара бира, за подмирење потреба своје вере, који ће благајници издвајати од осталог пореза и слати пореском одељењу, да с њим поступи по наређењу Министра Просвете и Црквених Послова.

Члан 38.

За наплату бира и војнице и код чиновничког пореза вреди 2. став одредбе чл. 114 ове Уредбе.

Ни прирез општински, срески и окружни, нити ма који други помесни прирез, ако би био установљен, напред

поменути чиновници и службеници у присаједињеним областима неће плаћати на принос од своје службе, или пензије, у случају трећег става члана 37. ове Уредбе.

Члан 39.

Чиновници и остали службеници, поменути у члану 36. ове Уредбе, који би у ослобођеним областима имали имања, или других каквих прихода, пријављиваће се за разрез пореза на тај принос својој општини, у смислу члана 26. и 27. ове Уредбе, и они ће се увршћивати у класу, која ће одговарати само тим приходима, пошто порез на своју плату или пензију засебно на благајници плаћају.

Члан 40.

Све благајнице у округу, које чиновницима плату издају и порез од њих наплаћују, слаће, у почетку сваког месеца, наплаћени порез пореском одељењу, заједно с попуњеним обрасцем, који ће се за то прописати. Пореско одељење, пошто списак провери и увери се да су у њега ушла сва лица, која подлеже плаћању пореза, као и то, да је наплаћени порез правилно прорачунат, одужиће га у свом пореском распореду, па ће сав наплаћени порез послати окружној благајници, која ће Пореску Управу извештавати о количини наплаћеног пореза од свега чиновништва у округу.

У случајевима, кад који чиновник или службеник, ма из ког узрока, престане у том месту плату примати, означиће се, за колико је дана у том месецу плату примио и порез платио, а пореско одељење ослобођаваће тако лице од остатка ненаплаћеног пореза кратким решењем, под потписом управника пореског одељења и премапотписом порезника тога одељења. То је решење одмах извршено и оно ће се чувати као докуменат за порески рачун.

У месту, где се премештени чиновник на службу јави, приновиће се у распореду пореског одељења са онолико пореза, колико по прорачуну буде требало од њега наплатити до краја године.

Она државна и општинска надлежства, која издају плату својим чиновницима, службеницима и служитељима, и наплаћени порез шаљу пореском одељењу, као што су надлежства војна, судска, просветна, као и општински судови, дужни су извештавати пореско одељење о сваком новом постављењу, премештају, повишици плате — у опште о сваком покрету и промени својих чиновника, службеника и служитеља, како би пореско одељење могло контролисати правилност наплате и њихова пореза.

Наплаћени порез од сваког чиновника благајник, који издаје плату, уписиваће у пореску књижицу и својим потписом пријем пореза утврђивати.

Члан 41.

Грешком више наплаћени порез враћаће дотично пореско одељење, на молбу, заинтересованом лицу. Молба се мора поднети најдаље до краја године, у којој је грешка учињена, у противном молба се одбацује, и ово је решење извршно.¹⁾ Одлуку о овом повраћају доноси пореско одељење, а њу одобрава и повраћај наређује Министар Финансија, чије је решење извршно.

Члан 42.

Благајници, који не би тачно вршили прописе о наплати чиновничког пореза, казниће се по одредби члана 116. ове Уредбе. Ну сем тога, за материјалну оштету државне касе, због нетачног прорачуна при разрезу пореза, или због пропуштене наплате у опште, ако се она не би могла наплатити од пореског лица, одговорни су солидарно: благајник који плату издаје и благајник пореског одељења, који је дужан проверити тачност прорачуна и наплате.

Порез на пензије

Члан 43.

Пензионари, који нису у служби државној или самоуправних власти, плаћају непосредни порез и све државне прирезе по прописима закона о непосредном порезу и осталих специјалних закона, који вреде за старе границе Краљевине Србије.

Разрез овог пореза вршиће пореска одељења по посебном распореду и о задуженој суми извештаваће дотичне благајнице, ради наплате пореза од пензионара, а наплаћену суму благајник ће слати сваког месеца пореском одељењу, посебним актом.

Пензионару се не може издати пензија, док му се претходно не наплати једна дванаестина распоређеног му годишњег пореза; благајник, који би се огрешно о овај пропис, казниће се у смислу члана 116²⁾ ове Уредбе.

1) Курзив јеу измене и допуне, од 25. октобра 1914. год. Стара редакција овог става гласила је:

»Молба се мора поднети најдаље до краја године у којој је грешка учињена«.

2) У штампаној Уредби од 1914. године погрешно је стављен чл. 43. у место чл. 116.

Овај ће рачун пореска одељења подвојено водити и као засебан порески рачун слати Главној Контроли на преглед.

Помесни прирези : окружни, срески и општински, распоређиваће им се на укупну суму непосредног пореза и наплатене суме, као вишак од распоређеног приреза, *слаће се додатном пореском одељењу, да га оно придода суммама оних приреза, наплатеним по грађанском распореду и преда надлежном самоуправном телу.*¹⁾

Бир свештенички, наплатен од пензионара, одељење ће издвајати из пореског дневника, спајати са осталим биром и предавати га коме треба, а наплатени порез, са свима осталим прирезима, одељење ће предавати окружној владајинци по засебном пореском дневнику и посебним актом.

Пензионари из овога члана, ако имају имања или друге које приходе у ослобођеним областима, пријављиваће се за разрез пореза на то имање и приходе у смислу члана 39. ове Уредбе.

Порез телесних раденика

Члан 44.

Телесни радници, у које се рачунају : слуге, слушнице, пољопривредни и градски надничари, занатски радници, радници по фабрикама индустријским предузећима и друга слична лица, плаћају на тај свој приход, на име пореза, *најмање по 6 динара годишње*²⁾.

Члан 45.

(Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године).³⁾

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. год. Првобитна редакција гласила је :

»...остављаће се у депозит ових приреза, да се с њима поступи по члану 112. ове Уредбе «

2) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. год. Првобитна редакција гласила је :

«вега по 12 динара годишње».

3) Првобитна редакција укинутог чл. 45 гласила је :
»Порез на телесне раднике увршћује се у ванредни распоред, у који се увршћују и порески обвезници из ванредне класе, као и приповљена лица, а при уплати се књижи у засебну рубрику пореског дневника.

Овај се порез, према томе, јавља као вишак, који ће се предавати, уз остали порез, пореском одељењу и служиће за то, да се њиме попуњују мањци, који се буду јављали услед ослобођења по жалбама на разрез пореза, или због смрти појединих пореских обвезника и смањеног пореза оних пореских обвезника, који су у току године изгубили извесне приходе и делимично порезом ослобођени».

Члан 46.

(Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године).¹⁾

Члан 47.

Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године).²⁾

Члан 48.

У грађански³⁾ ће се распоред уводити и чиновници и послужитељи појединих новчаних завода, индустријских предузећа, трговачки помоћници, и њима слични, и порез ће им се распоређивати као и осталим грађанима.

Члан 49.

Општински порески одбори дужни су извршити распоред пореза, у свима општинама до 3000 пореских глава за два, а преко тога броја за три месеца од дана, када се општини достави сума пореза, коју општина има да плати.

За неизвршење ове наредбе, председник општинског пореског одбора биће кажњен по закону о чиновницима грађанског реда, губитком једномесечне плате, а чланови пореског одбора, ако би недоласком својим спречавали рад одбора, биће кажњени по пропису чл. 115. ове Уредбе.⁴⁾

Члан 50.

Кад општински порески одбор изврши разрез пореза на све пореске обвезнике своје општине, доставиће порески

1) Првобитна редакција укинутог чл. 46. гласила је :

»Телесни раденици који немају никаквог имања нити других каквих прихода. неће подносити пореску пријаву ни у градским општинама. већ ће их општински суд уписивати у засебни списак и поред имена забележити и име газде, ако код кога служе или под надницу стално раде, а одатле ће их уводити у ванредни распоред и порезом их задужити.

Оне телесне раденике, који се сами не пријаве за разрез пореза, дужан је општински суд пронаћи и порезом задужити.

2) Првобитна редакција укинутог чл. 47. гласила је :

»Они телесни раденици, који, поред своје личне зараде, имају и непокретног имања или других прихода. неће се порезивати по члану 44. ове Уредбе. нити уврћивати у ванредни, већ у редовни грађански распоред и порез ће им се разрезивати према целокупној њиховој имућности.

3) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција гласила је :

»Исто тако у грађански ће се распоред уводити...»

4) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција овог члана гласила је :

»Општински судови дужни су извршити распоред пореза најдаље за два месеца дана, од кад разрез добију, а пореска одељења дужна су настојавати, да се распоређене суме правилно у распореду уведу.

За неизвршење ове одредбе казниће се председник суда по члану 115. ове Уредбе.

распоред, порески регистар и све прикупљене податке о имовном и привредном стању појединих пореских обвезника, којима се при распоређивању пореза служио, политичком општинском одбору на преглед и решење.

Политички општински одбор, чијим седницама председава: у окружним варошима начелник окружни, а у осталим општинама средњи начелник — извршиће преглед распоређеног пореза сваком лицу, на где нађе да је порески одбор неком лицу неправилно порез разрезао, смањиће или повисити разрезану суму, према прикупљеним подацима о имовном стању и своме нахођењу.

При овом прегледу политички општински одбор може, ради потребног обавештења, позивати у седнице једнога или више чланова општинског пореског одбора, као и друга лица за која нађе, да би му потребна обавештења могла дати.¹⁾

Члан 51.

Кад политички општински одбор изврши преглед распоређеног пореза, све своје примедбе ставиће у записник, и ако је повисавањем или смањивањем распоређене суме појединим лицима укупна сума пореза измењена, изједначиће стварно распоређену суму, са сумом која се имала распоредити процентним повисавањем или смањивањем разрезане суме сваком пореском обвезнику, на начин, како је речено у члану 30. тач. в. ове Уредбе.

Политички општински одбор зацртаће распоред пореза и остале податке, заједно са својим записником, послати пореском одељењу, које ће према томе утврдити дефинитиван распоред задужења пореза, за сваког пореског обвезника и на који ће пореско одељење ставити потврду, да је он састављен по пропису овом и члану 21. ове Уредбе.

Општински суд израдиће и пренеће азбуриног распореда, који ће послати пореском одељењу.

Тако закључен и оверен распоред пореза, општински суд саопштиће одмах грађанству и изложити га за 15 дана на углед у општинској судници. Саопштење распореда пореза у сеоским општинама извршиће се на јавном збору, а у варошким јавном објавом, с назначењем, који је последњи

1) Све што је курзив. то у измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција целог овог члана гласила је:

»Кад порески распоред буде готов, општински суд послаће га у дуплику пореском одељењу, где ће се брижљиво прегледати и рачунске грешке, ако их буде било, исправити, и под потписом управника пореског одељења и једног порезника ставити потврду, да је распоред правилно извршен, на ће одељење пренеће задржати за свој архив, а оригинал вратиће општинском Суду.«

дан за изјаву жалбе, према чл. 52. ове Уредбе и одмах отпочети уписивање пореза у пореске књижнице и наплату пореза.¹⁾

Жалбе на разрез пореза

Члан 52.

Сваки порески обвезник, који не би био задовољан разрезом пореза, може изјавити жалбу Пореској Управи, у року од 15 дана од дана кад је распоред пореза јавно објављен. Ако је последњи дан рока празнични дан, по државном календару, онда је рок први дан по празнику.

Жалбе и остале представке дате пошти на повратни рецензије, сматрају се да су тога дана, кад су пошти предате, примљене код власти, иначе онога дана, кад је власт жалбу примила.

Жалба се може изјавити само посебно; жалба, којом се више пореских обвезника жале на разрез пореза, неће се узимати у поступак.

Жалбе се предају општинском суду, који ће их, после истека рока за жалбе, све послати пореском одељењу.

Пореско одељење, кад прими жалбе, послаће их све, у исто време, Пореској Управи, заједно са неизбучним распоредом пореза, преписом азбучног распореда пореза и осталим прибраним подацима за разрез пореза са извештајем, кад је распоред пореза у општини објављен и је ли жалба на време поднета.²⁾

1. Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција овог члана гласила је:

»Чим општински суд добије потврђен распоред, у сеоским општинама прочитаће га на јавном збору, а у варошким објавиће јавном објавом, да је распоред готов и да је за 15 дана изложен грађанима на углед у судници општинској, означивши у објави и то, који је последњи дан за жалбе на разрез пореза, па ће приступити уписивању пореза у пореске књижнице«.

2. Сав курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција овог члана гласила је:

»Сваки порески обвезник, који не би био задовољан разрезом пореза, може изјавити жалбу Пореској Управи, у року од 15 дана од дана кад је распоред јавно објављен.

»Ако је последњи дан рока празничан дан, по државном календару, онда је рок први радни дан по празнику.

Жалбе и остале представке, ако су предате пошти на повратни рецензије, сматрају се да су тога дана, кад су пошти предате, примљене код власти.

Жалбе се предају општинском суду, који ће их све одједном предати политичком општинском одбору, да одбор на свакој жалби назначи: сматра ли да је жалбоцу разрез правилно извршен, или да жалбоца треба уврстити у неку нижу класу, и изнети своје разлоге за то.

Општински суд одмах ће, по датом мишљењу општинског одбора, доставити све жалбе Пореској Управи преко пореског одељења.

Жалбе се сматрају као хитни предмети.«

Члан 53.

Изјавом жалбе не задржава се право наплате пореза.

Члан 54.

Пореска Управа узмеће у оцену поднету жалбу, па ако нађе, да су наводи у жалби доказани, одлучиће са коликом сумом пореза жалбоца треба задужити, или ће му жалбу одбацити.

Одлука Пореске Управе извршна је.¹⁾

Члан 55.

Ако Министар Финансија добије уверење, да је разрез пореза у некој општини у основи неправилно извршен, или да је извршен број пореских обвезника нарочито иштићен, може цео разрез поништити и нов наредити.

Принављање пореза

Члан 56.

Лица која би се у току године, после разреза пореза, доселила у општину, ако нису порезом у којој другој општини за ту годину задужена, као и лица, која, омашком, не би била у порески регистар уведена и стога порезом у опште не би била задужена,²⁾ приновиће се оноликом сумом пореза, колико порески одбор за умесно нађе.

Пореско приновљење вршиће се у продуженом азбучном пореском распореду, као додаток, на начин прописан у чл. 30. и 51. ове Уредбе.

Све што је речено за жалбе у редовном порезивању, вреди и за приновљени порез.³⁾

1). Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција овог члана гласила је:

»Пореска Управа може усвојити мишљење општинског одбора, а по потреби може, преко пореског одељења, добавити извештај о целокупној имућности жалбачевој и о имућности којег лица из наредне више класе, па потом сама смањити му порез за онолико динара, колико за умесно нађе, или му жалбу одбацити.

Одлука Пореске Управе извршна је«.

2) Замена и допуна од 25. октобра 1914. године изостављена је одавде једна уметнута реченица, која је била у старој редакцији, а гласила: ... *уарштиће се у напредни распоред...*

3) Курзив су такођер измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Стара редакција другог става овог члана, на место другог и трећег новог става, гласила је:

»Приновљења ће се вршити у напредном распореду, заједно с пореским обвезницима напредне класе и телесних радника, али како ће се и те суме јављати као вишак, то ће се и оне предати пореском одељењу, као и порез од телесних радника и напредних класа (члани 32 и 45. ове Уредбе.)»

Ослобођење пореза

Члан 57.

Кад порезом задужено лице у току године умре или престане радити радњу од које му је гласни приход долазио, или у опште непредвиђеним случајем у току године са својом имовином погне, може поднети пореском одељењу молбу са тражењем да му се порез смањи. Молба се мора поднети најдаље за 30 дана од наступивше промене са доказима, који ову промену утврђују. Пореско одељење ће ову молбу са доказима изнети пред општински порески одбор, који ће, узевши у оцену губитке, донети одлуку са којом сјумом да се тако лице ослободи пореза. Одлуку пореског одбора пореско одељење ће доставити на решење политичком општинском одбору у смислу чл. 50. ове Уредбе, и на основу његове одлуке донеће се решење о ослобођењу, које по истеку 15 дана од саопштења, у коме се року може поднети жалба, шаље Пореској Управи на одобрење. Решење Пореске Управе извршно је.

Али ослобођење пореза услед преноса имања на случај смрти, као и по уговорима, теретним или нетеретним, не може се тражити у току године, него је задужено лице за додичну годину дужно порез платити, а за следећу годину се за исто порезује нови сопственик.

У случајевима, кад се елементарном непогодом: сушом, градом или поплавом оштете више пореских обвезника и то најмање са половином средњег годишњег приноса непокретног имања, као и у случајевима помора стоке код пореских обвезника, који се сточарством баве, општински суд саставиће списак оштећених лица, означиће површину и врсту оштећеног усева или број и врсту пописале стоке, као и укупну њихову имовину из пореског регистра, на основу које им је порез распоређен, и количину пореза, који им је за ту годину разрезан, па ће тај списак доставити пореском одељењу.

Пореско одељење саставиће комисију, од једног порезника као председника, пореског економа или у недостатку овога од пореског писара и једног члана општинског суда, која ће на лицу места оштећених усева, најраније за 15, а најдоцније за 30 дана после града или поплаве, а код суше на 15 дана пред жетву, утврдити: који је део од средњег приноса засејаног усева оштећен, и то ће ставити у записник.

Записник комисијског прегледа пореско одељење предаће на решење општинском пореском одбору, који ће донети одлуку: да ли се треба и са коликом сјумом пореза ослободити свако предложено лице, с обзиром и на осталу њихову имовину и приносе. Пореско одељење, на основу ове одлуке, доноси решење о ослобођењу, које по службеној дужности шаље Пореској Управи на решење.

Пореска Управа може усвојити решење одлеђења, или ослобођењу суму свести највише на половину предложене суме, но ни у ком случају ослобођења суме не може бити испод половине целог задужења пореза сваког лица понаособ. Решење Пореске Управе извршно је.¹⁾

Наплата пореза

Члан 58.

Свако пореско лице дужно је цео свој порез исплатити најдаље до 1. новембра текуће године, и то у овим роковима:

- а.) лица која нису земљорадници, изузев чиновника и телесних раденика, свака два месеца, почевши од 1. јануара, по две десетине од разрезаног му пореза;
- б.) земљорадници и сточари дужни су исплатити прву половину пореза до краја месеца јуна, а другу до 1. новембра текуће године;
- в.) чиновници, пензионери и остали државни службеници, као и раденици, који своју месечну плату или пензију на државној или општинској каси примају, плаћају порез месечно по једну дванаестину свог годишњег пореза онако, како је прописано у члану 35. ове Уредбе;
- г.) странци, као и остала лица, која се привремено, ради зараде, баве у општини, ако нису нигде у Србији за ту годину порез платили, а подлеже плаћању пореза, дужни су одмах платити полугодишњи порез;
- д.) телесни раденици дужни су цео свој порез у два пут исплатити, и то: прву половину најдаље до 1. маја, другу до 1. новембра текуће године.

Члан 59.

Од оних пореских обвезника, који свој порез до означених рокова не исплате, наплатиће се порез принудним путем, на начин прописан у члану 72. ове Уредбе.

1) Сав курсив овога члана су измене и допуне од 25. октобра 1914. год. Стара редакција овог члана гласила је:

»Кад порезом задужено лице у току године умре, или престане радити радњу, од које му је главни приход долазио, или у опште непредвиђеним случајем у току године са својом имаовином посрне, онда ће општински порески одбор, на молбу, која се мора поднети најдаље за 30 дана од наступеле промене, узети поновно у оцену губитке његових прихода и смањити му порез, према времену од кад су приходи престали, на тај начин, што ће га одреком ослободити са онолико динара, колико порески одбор за умесно нађе. Решење о овом ослобођењу доноси пореско одељење на предлог општинског суда, саопштава га молбоду, који се може жалити у року од 15 дана Пореској Управи, чије је решење извршно.

Разлика до задужене суме попуниће се из пореза телесних раденика и ванредне класе и одмах уводити у општински порески дневник.»

Члан 60.

За оне телесне раденике, који под платом служе — слуге и слушкиње, — а тако исто и за дневничаре при приватним фабрикама и индустријским предузећима, којима се зарада не исплаћује дневно, за порез су одговорне њихове газде, који им плату или зараду издају; стога ће општински суд овај порез и прирезе од њих наплатити, у колико га сами радници не би до означених рокова измирили.

Пореска књижица за ову врсту обвезника, као и за све надничаре и несталне раденике, сматра се као неопходно саставни део легитимационих докумената.

Члан 61.

Од оних пореских обвезника од којих се, због принудне наплате, не може порез наплатити ни до краја текуће године, наплатиће се, поред пореза и трошкова, још и 6% на име интереса на део о року неплаћеног пореза, за време од 1. јануара идуће године да наплате.

Члан 62.

Порез у свима општинама наплаћују општинске власти непосредно, и као рачунопологач одговара у сеоским општинама председник општинског суда, а у варошима благајник општински, који порез наплаћује; али у општинама окружних вароши, које имају више од 4000 пореских глава, Министар Финансија може наплату пореза пренети на пореско одељење, а општински суд је, у том случају, дужан у своје буџету одредити потребне кредите за појачане личне и материјалне издатке таквих пореских одељења. ¹⁾

Члан 63.

Надлежно лице за наплату пореза²⁾, дужно је сваку примљену суму од пореског обвезника увести у порески дневник, уписати му у пореску књижицу и поред суме ставити свој потпис, печат општинског суда и број пореског дневника, а потом је уписати у порески распоред.

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција овог члана гласила је:

»Порез наплаћују општинске власти непосредно. У сеоским општинама порез наплаћује и као рачунопологач одговара председник општинског суда, а у градским општинама прима порез и рачунопологач је оно лице, које редује касом.«

2) Називама и допунама од 25. октобра 1914. године изостављене су одавде следеће речи, које су постојале у првобитној редакцији:

»... код општинске власти...«

Члан 64.

Пореска књижица служи пореском обвезнику као доказ о количини плаћеног пореза.

Члан 65.

Непосредни надзор над радом општинских власти, у колико се тиче пореза, врши пореско одељење, а надзор над радом општинских власти и пореских одељења, врше порески инспектори. Законите наредбе за вршење пореских послова, обавезне су за општинске власти и пореска одељења.¹⁾

И полицијска власт дужна је, приликом сваког изласка у општину, настојавати, да се наплата пореза правилно и енергично врши.

Члан 66.

Сав наплаћени порез дужни су председници — односно благајници — општинских судова доносити пореском одељењу свога среза (благајници суда општине окружне вароши пореском одељењу окружне вароши) крајем сваких 15 дана²⁾, ако се нарочито друкчије не нареди, и то најмање по једну дванаестину од целокупне разрезане суме на општину и предавати благајнику пореског одељења у тећајној монети, на потпис пореског дневника, са посебним списком лица од којих је порез наплаћен, ради раздужења у претпису пореског распореда и вођења контроле о наплати пореза.

Пореска одељења дужна су сав наплаћени порез³⁾ предавати окружној благајници, у роковима, које Пореска Управа одредила буде.

Члан 67.

Ако се сав разрезани порез са самоупрасним прирезима не може наплатити ни до краја године, пренеће се као дужни порез за наплату у следећој години. На неплаћени дужни порез са прирезима наплаћиваће се 6⁰/₀ интереса.⁴⁾

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција овог првог става чл. 65. гласила је:

»Надзор над радом општинске власти при наплати пореза, врши пореско одељење, чије су законите наредбе о вршењу пореских послова обавезне за општинске власти«.

2) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција гласила је: »сваког месеца«.

3) До измена и допуна од 25. октобра 1914. године овде је био уметак: »по редовном пореском распореду«, који је изостављен.

4) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција овог члана гласила је:

»Ако се сав разрезани порез не може наплатити до 1. новембра, нити намирити из пореза наплаћеног од ванредних класа, телесних раденика и

Члан 68.

(Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године^{*)}.)

Члан 69.

(Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године^{**}.)

Члан 70.

(Укинут изменама и допунама од 25. октобра 1914. године^{***}.)

Члан 71.

Порески рачунопологачи дужни су своје пореске рачуне склопити најдаље до краја месеца фебруара, на их са свима књигама, документима и оригиналним извештајем средског пореског одбора, о количини разрезаног пореза на општину, предати пореском одељењу.

приновљених лица, онда ће се тај недостатак, заједно са недостатком, који ће се појавити услед смањеног пореза по жалбама и по ослобођењима због губитка прихода, намирити накнадним разрезом на све пореске обвезнике, задужене у редовном распореду, овако: прорачунаће се, колико пара вада на сваки динар разрезаног пореза, па ће се тај накнадни разрез уписати у особену рубрику, поред имена сваког пореског обвезника редовног распореда, и безусловно га наплатити и пореском одељењу предати до краја текуће године.

Ово ће се извршити без обзира на то, што ће се овај дуг пренети у дужни распоред и према неуредним платицама приступити принудној наплати[»].

^{*)} Првобитна редакција укинутог чл. 68. гласила је:

»Порез који се после накнадног разреза у истој години буде наплатио принудним путем од неуредних платица, заводиће се у порески дневник наредне године у рубрику дужног пореза, па ће се предати пореском одељењу, које ће га остављати у депозит, заједно с порезом од напредних класа, телесних радника и приновљеним порезом и употребљавати према члану 32. и 45. ове Уредбе.«

^{**}) Првобитна редакција укинутог чл. 69. гласила је:

»Ако би и после накнадног разреза остале извесне суме пореза ненаплаћене, оне ће се наплатити од општинског суда на прве предаје пореза за идућу годину, с интересом 6 о/о од 1. јануара те године до наплате, а општински порески одбор, при разрезу пореза, додаће тај дуг оној цифри пореза, која је на општину разрезана у делничној години, да би се тако и она распоредила на све пореске обвезнике редовног распореда у тој години, а према дужницима предузеће се принудна наплата.«

^{***}) Првобитна редакција укинутог члана 70. гласила је:

»Оне суме пореза, које су наплаћене од напредних класа, од телесних радника, дужног и приновљеног пореза, које у току године не би биле употребљене на циљеве, који су овом Уредбом предвиђени, при главном разрезу пореза, одбијаће се од укупне суме пореза распоређеног на општину, па ће се само разлика распоредити на пореске обвезнике на редовног распореда за ту годину, а ова одбијена сума изузеће се од пореског одељења, увешће се у порески дневник и у првој предаји пореза предати пореском одељењу, на име отплате годишњег пореза.«

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Наш конзул на Крфу, г. Др. Војислав В. Рашић
издао је дело под насловом:

СА ВИТЕШКИХ МАЈСКИХ ГРОБОВА У СОЛУНУ

Један потез из српско-јелинске заједнице
са 40 слика

стаје 2 динара или 8 круна

И ово дело као и мало раније издато:

УСПОМЕНЕ СА КРФА

Српско-јелинско пријатељство из 1916.—1918. год.
са 77 слика

стаје 3 динара или 12 круна

треба сваки да има, а може их добити у свакој бољој
нашој књижарници; главни руковалац је књижара
Свет. Огињановића у Новом Саду.

Тако исто у Друштву Св. Саве — у Душановој
улици у Београду, још се могу добити извесни ком-
плети

СРПСКИ ВИТЕЗ

Родољубиви илустровани лист за витештво, народно
васпитање телесно, морално и народносно.

у редакцији Др. Вој. В. Рашића и уз главну сарадњу
професора Ат. М. Поповића.

Од 15. маја 1909. године до краја маја 1914. године,
свака година по 5 динара или 20 круна

САДРЖАЈ:

I. Општи део:

Реформа нашег финансијског законодавства

I. Општи поглед

Како се деморалише државна служба

Савремене владавине — стварна уоружена

Рао на општој организацији финансијског особља

I. Покрет

Порези и распоред пореза у Урбанској

Закон о трошарини и таксама

Из љубави

Бирокрација у Министарству Финансија

Притице

Најновије таксе противу луксуза

Редакциони Одбор

проф. Тома Јовановић

Д. Зрнић

П. М. Јовановић

»Obrtnicki Vjesnik«

Ver.

Јел. Марковићка

Из репортаже

II. Службени део:

Пореска Уредба о разреду и наплати порези у ослобођеним и присаједињеним областима Краљевине Србији (свршетак)

ФИНАНСИЈСКИ Г Л А С Н И К

НЕЗАВИСАН СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА НАШУ ФИНАНСИЈСКУ СЛУЖБУ

Скопје
1. августа 1921. године

Уређује:
О Д Б О Р

Администрација:
Кеј Војводе Путника, бр. 20.

Реформа

нашег финансијског законодавства

I. Општи поглед

Констатујући једно несрећно и страховито стање, које влада данас у нашој финансијској струци, ми смо у 1. броју свога листа покушали, да у неколико речи истакнемо једну нужну и неодољиву потребу, да се целокупно особље финансијске струке организује и приступи најенергичније акцији за поправку свега оног што не ваља и што је напуштено.

Чланак наш: »Удружење указног и неуказног особља финансијске струке«, који о томе доста речито говори, садржи у главном две теме: једна је, која се тиче саме реформе у нашој струци; а друга, која се односи на начин и систем управљања у струци, нарочито још и у вези са чисто персоналним питањима.

И једна и друга тема имају широко поље, да се о њима пише, а поглавито ова друга, која је узрок свима невољама, што владају у струци, тангирајући не само опште интересе државе и државне службе, него и посебне интересе целокупног кадра финансијског особља.

За наше другове, па и за ширу јавност, која се интересује за нашу унутрашњу финансијску администрацију и само финансијско особље, — биће довољно да само региструјемо све оне случајеве, у којима су права наших чиновника спутавана у оковане кврге и у којима је спробођена власт најкрућег бирократизма; биће довољно да прикупимо бар један део од оног материјала, што је по разним престојничким и другим гласилима угледао света, — па да се сваки увери: па какав се начин управља у струци са чиновничтвом, које обрће милионе извршујући државни буџет.

Пу на овом месту ми ћемо писати о првој теми, а наш

лист стављамо на расположење свакоме, којег то питање поље више занима, да своје мишљење, до исприности изнесе, јер ћемо само на тај начин моћи доћи до расуђивања, шта и како треба да се поправља од свега онога што је у држави, специјално у нашој струци, труло и рђаво.

Наши су престоипички дневници врло често пуни критике, што су прилике у нашем финансијском законодавству још увек тако побркане и сметене, да се у њима не зна ни ко није ни ко плаћа. Има замерака, које се строго узевши не би могле узети за озбиљне, нити да им се придаје каква важност, али ипак појава њихова је природна консеквенца опште болесног стања, које је већ у последњем стадијуму, да се подвргне озбиљном испитивању и радикалном лечењу.

Сами наши чиновници, служећи у финансијској струци и претуривши преко своје главе много којекавних чуда, — долазе често до неједнаког мишљења. И док неки од њих свим могућим средствима убедљиво доказују све добре стране и погодбе за увођење једног система, докле се опет други исто тако труде да докажу нешто друго за увођење другог система. Што је најзначајније, и једни и други имају присталица за своје мишљење и ван струке, те се је у последње време о овоме почело доста опширно да говори.

Од како је донесен Закон о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа, а то је било још 5. маја 1911. године, — па све до 1. новембра 1918. године, наше Министарство Финансија није нашло начина, да реформу по том закону у земљи изведе. До душе изгледа и чудно: зашто нам је тај закон и требао кад се је морало у напред да зна, да се неће моћи увести у живот? Зашто је Народна Скупштина толико новца у залуд страњила, док се тај закон најпре као реферат, а затим као пројекат, шетао од комисије до министра, и од министра до Државног Савета, и од Савета до Нар. Скупштине, и док је најпосле изгласан, санкционисан и обнародован?

У једној уређеној држави закони се доносе онако, како то прилике земље захтевају. Са метаморфозом друштвених и политичких прилика наступа и промена закона и законских наређења. А кад код нас није било терена, да се један овакав закон одмах изведе, те се његов *vacatio legis* пређутно по сили околности отегао пуних седам и по година, те је сам закон и сада још неизводљив у свима својим одељцима, и у колико је изводљив, он се не извршује по се очигледно газн, — онда на што нам је и такав закон? — И да га вршимо и да га не вршимо! И да га поштујемо и да га осуђујемо!

Ми не можемо порицати истину, да је данашњи систем модернији од оног старог преживелог предратног система, онако исто, као што је и онај предратни систем за ондашње

прилике био много бољи, него ли онај док је сва наша финансијско-пореска мааниулација била у рукама полицијских власти; али ми морамо потврдити и то: да је ово што данас имамо ипак још недовољно подесно, још несавршено. Наша је дужност да тежимо к томе, да данашњи систем код финансијских управа усавршавамо и да постепено према приликама модификујемо и законе и правилнике.

Наша Дирекција Државног Рачуноводства врло је мало урадила на напретку струке. Она стоји на ратној пози са Дирекцијама Посредних и Непосредних Пореза и у том глогењу заборављају се и једна и друга и трећа, да је њихова дужност старати се за споразуман заједнички рад, а не да сваки вуче на своју страну — ко клин, а ко у плочу!

Ми смо имали од тога несреће још фебруара 1919. године, када један исти Министар Финансија подписује у тадањем Главном Државном Рачуноводству наређење: »Оснивају се финансијске управе на место старих пореских одељења која се укидају«, — а у тадањој Пореској Управи друго наређење: »Обнављају се стара пореска одељења, која дејствују самостално и независно од финансијских управа.« Прво је по повом закону — нова реформа; друго је по старом закону, који је обустављен. По унутрашњости земље владао је поводом овога хаос, јер и Главно Државно Рачуноводство распоређује особље за свој рачун по финансијским управама, а и Пореска Управа распоређује особље за свој рачун по пореским одељењима. Направио се вашар. Паметан се свет чудно. Ми смо се смејали. Депеше су летеле на све стране. Живели смо у једном грдном лому и чекали смо, да у самом Београду избије вулкан, који ће решити једно или друго, црно или бело.

На послетку Главно Државно Рачуноводство победило је. Новим решењем укинута су поново пореска одељења, која нису дејствовале ни месец дана.

Најжалосније је, што овај антагонизам није тада с тиме угашен, него је остављена жишка да тиња стално и она се распирује све више и више, па је већ последњих дана букнула у пламен. Група високих фактора из обе дирекције: Посредних и Непосредних Пореза тражи поново установу пореских одељења и старих окружних благајница.

Ми не знамо, да ли је појава ове ватре пријатна ствар за Дирекцију Државног Рачуноводства, али ма како да јој буде и непријатна, она је крива за све, јер је она предложила за санкцију Уредбу о организацији Министарства Финансија, а на систематско уређење основних јединица финансијских управа није се готово ни осврнула.

Да напоменемо овде још једно. Ми у финансијским управама имамо сада само један привремени правилник — и то: измену првог привременог правилника од 1. новембра

1918. године и по њему једино поступамо, а између њега и закона о уређењу главног државног рачуноводства и осталих финансијских управа има врло мало или готово ни мало заједничкога.

Ми се данас налазимо у положају и сувише тешком; али ипак и у том положају осећамо још довољно снаге, да се са реформом у нашем финансијском законодавству опширније позабавимо. Ради тога ми ћемо у нашем листу доносити редом низ расправа и разних мишљења, а са захвалношћу примићемо од свакога лепе и умесне разлоге, да их објавимо и тиме прикупимо што више грађе за рад на усавршавању реформе у оном правцу у коме се критика буде најповољније изразила.

Редакциони Одбор.

КАКО СЕ ДЕМОРАЛИШЕ ДРЖАВНА СЛУЖБА

Постављења и унапређења чиновника врше се свакога дана све неправилније и све перационалније. Пада у очи, н.пр. да се из Београда слабо поклања пажња чиновницима у унутрашњости. И ако они, готово, просечно највише раде, и ако на њима почива државна зграда, они су заостављени, јер су далеко од очију. Много савесних и искусних чиновника је прескочено од салонских насртљиваца сумњиве способности и слабог карактера. Брзометне факултетлије и доктори заузели су најбоља места. И док ратници, који су изгубили време, с муком потискују штребере и хохштаплере из бив. аустријско-мађарских области наше државе; док ђаци с нашег универзитета, чија солидност ужива светски глас, не могу да добију места од својих другова, којима је француска за љубав Српства давала дипломе, — дотле се у разним министарствима изгубио и последњи критеријум за указе. Не пази се на године службе, не обраћа се пажња на нарочите заслуге у служби, прелази се преко квалификација стручних и моралних, и ствара један хаос, један печувен деморал. Није реткост да је први указ био инспекторско звање. Врло чести укази су постављења за секретаре I класе или инспекторе лица која су провела у државној служби највише две године. Затим се фаворизирају свакоразни доктори на супрот лицима, која имају н.пр. судијски, дакле државни пенит. И ако и сваки доктор права мора да полаже судијски пенит, ако рефлектира на та места или на положај правозаступника, ипак се

чиновници с докторским титулама (а Хрватска тако лако и брзо лиферује те фамозне докторе) сматрају горе нешто више од наших чиновника с положеним судијским испитом у административној служби. Сервилни и корумпирани шефови персоналних одсека у судијском испиту не гледају вишу квалификацију од обичне факултетске спреме и докторске титуле.

Нужна је ревизија указа. *Нужно је задоскољити не-
праведно запостављене и свакога поставити на своје место,
према својим квалификацијама, према способности и према
годинама службе.* Нужно је избацити протекцијски систем
у државној служби, и партијски утицај (који се не да от-
клонити) ставити у разумне границе. Нека партија штити
своје најбоље и најспособније, а не шљам и багаж који зло-
употребљава њену вредност!

Јер, оно што се данас ради по министарствима преко
перфидних бирократа, чији је морал обичан блеф, није
ништа друго, него Содом и Гомор за државну службу.

И да не би ови радови послужили као изговори: да
је у будуће немогућно поправити намерно учињене по-
грешке према чиновницима, који их нису заслужили, добро
би било да јавност и скупштина траже разлоге за лукра-
тивна унапређења слабих, а запостављање добрих чинов-
ника. Јер не може се све оставити дискретној власти мини-
стара, када и они могу бити и јесу жртва лажних обаве-
штења и подвала своје најближе околине.

Проф. Тома Јовановић.

САВРЕМЕНЕ ВЛАДАВИНЕ — СТРУЧНА УДРУЖЕЊА

Први су људи с породом живели без јачих веза брачних
у мањим и већим гомилама, на што их примораваше уро-
ђени нагон и страх од животиња, с којима су се борили.
становали по дрвећу, грмовима и пећинама, хранили се
плодовима и корењем, а били без ватре и оруђа. На овом
су ступњу стекли и говор, а тек се доцније разви породица,
основица људскога удружења, из које разрођавањем поста-
братство или род и од братства племе, чији старешина —
патријарх — имађаше управну, судску и првосвештеничку
власт. Од више племена, једнаких по телесним и духовним
особинама, поста народ, а потом наста развијање бољег и
разноврснијега рада, стално настањивање, усвајање насле-
ђених правних обичаја, проналазак писаних знакова, осни-
вање држава на удесном и плодном земљишту, када у

протност и неоснованост, с чега су негде изазиване веће борбе и омразе и од народних и од верских разлика и што смета сложном раду државном, задругарском и породичном, а најрђавијим се примером доказало, нарочито на Западу и у Русији, оснивањем странака (радничке и сељачке) по занимању, којима се обично намећу непозване вође и заводе их неоснованим, неправедним и насилним успостављавањем заједничке својине и производње. Истна у последње време ове државне (политичке) странке множењем, деобом, несподобним спајањем, својим намерама, поступцима, делима, трвењем, сплеткама, неозбиљношћу и злоупотребама на управи тако рђаво чине, да се саме изигравају, те ће их, можда, нестати и бити замењене *стручним удружењима*, која се неодавно све боље уређују у смеру обезбеђења личнога и породичнога за случај болести, старости, повреде, смрти и здруженога рада, а не засебним удружењима телесних (синдикати) или умних радника, који се морају распоредити по стручним удружењима.

Л. Зрнић.

РАД НА ОПШТОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ОСОБЉА

I.

Први покрет.

Требало је да прохуји неколико месеци од почетка оснивања финансијских управа, па да се међу самим финансијским чиновницима осети потреба за општу њихову организацију и да се из њихове средине појави и развије идеја за први покрет у овоме смислу.

Испочетка, године 1918., за оно кратко време од месец-два дана, па и доцније уласком у 1919. годину, није се могло ни помислити на ово, јер су чиновници махом били још растурени на војним дужностима, а финансијске управе оснивале су се постепено, једна по једна, онако како је се који чиновник нашао слободан, да заузме који положај, било у месту свога предратног службовања, било у ком другом месту где га је ослобођење земље затекло или га пут из Телемахова завцачаја у ослобођену домовину намерно.

Чиновништва је било мало. Кубурило се како се могло. Нешто изгинуло, нешто погрло. Нешто остало у земљи

под непријатељем па се прибирало овде-онде, да се стави поново у службу отаџбине.

Није потребно нарочито наглашавати, да је се храмало и у неуказном особљу, које је такођер било јако проређено, па су се њихова места морала попуњавати кандидатима са улице, само да би се што јаче спроводила функција нових финансијских установа.

Сви су чиновници били на својим положајима привремени, а на небројено пута обећавани указ о новим звањима и новом распореду чекало се и сувише, па се изгубило свако стрпљење. Послови међутим били су с дана у дан све већи. Бреме је расло невероватном брзином и најзад међу чиновницима јавља се на све стране нерасположење, назадовољства и оправдани протести.

Септембра месеца 1919. године обруч стрпљења пренуо је и у Нишу избије међу финансијским чиновницима прва варијанта, као први покушај за покрет целокупног финансијског особља, да се удружи, да се организује. Један шеф финансијске управе са обласне територије Нишке, упућује у име покретача 23. септембра 1919. године из Властотинаца проглас свима финансијским чиновницима у Краљевству, позивајући их да прихвате овај покрет и да се изјасне о својим идејама, како би се оне могле унети у статуте удружења и изнети пред прву скупштину на дискусију.

У колико је потребно да се на овом месту истакну мотиви, које су покретачи унели у текст овог прогласа, — ми цитирамо из њега следеће редове:

»Све до 1915. године у старим границама Краљевине Србије постојало је удружење пореских чиновника које је са окупацијом земље престало дејствовати... Старо удружење пореских чиновника данас не постоји, али до нас самих стоји, да се оснује друго удружење, које би обухватало не само једну грану финансијских чиновника — порезнике, него све финансијске чиновнике у целој земљи Краљевства, Срба, Хрвата и Словенаца! Такво једино удружење, бројно врло јако, било би у стању да се бори за остварење два најзнатнија циља: поправка материјалног стања и умно усавршавање финансијских чиновника. Поред овога удружење би било могућан фактор при реформисању пореског система и изједначењу финансијских установа и закона у Краљевству С. Х. С. Нема спора да би од добро плаћених, обезбеђених и добро спремих финансијских чиновника држава имала врло велике користи и надамо се да би и сама помагала Удружење у извођењу његових циљева«.

За извођење циљева, напред истакнутих, наведена су као главнија средства:

»1.) Оснивање једне Банке или Задруге, која би својим члановима пружала кредит по ниској интересној стопи.

у ствари и почиње повесничко доба и доношење уредаба или закона од појединаца, одабраних људи и законодавних тела.

Ии данас се не може без рада и реда, а ред се свуда одржава слогом и јединством и најмање гомиле, а камо ли појединих народа или држава, што се чини старешинством већином једне паметније, одлучније и храбрије личности. Кроз све векове с називом: старешина, челник, жупан, војвода, кнез, краљ, цар (владаоци, господари) и председник поред савета (сената, већа старца), скупштине и чиновника или службеника; а понегде су врховну управу вршила двојница, тројница или петорица.

Данашњим је владавинама поглавита основица римско-византијска управа и законодавство, и ако је више година било све прекинуто феудалном владавином на Западу и турском најездом на Истоку; само су према развијенијем животу много сложеније, јер западне владе од осамнаестог века стављају под надзор државне власти производњу и трговину ради помагања и заштите, као и целокупан друштвени живот, што је поступно пренесено у остале просвећене земље. На тај је начин поред законодавне, управне, судске, извршне, финансијске и војне власти свако занимање добило своју засебну управу, надзор и законе с уредбама и правилима; а уз то је свака држава подељена, поред одговорне средишне владе или управе с владом или председником, на области, округе, срезове и општине с ужом и широм самоуправом.

Поред овако гломазне и неприлагодне управе, у последње се време и у најназаднијим државама скупштина учинила најзнатнијим чиновцем — господарем у држави, врстом владавине од неколицине (олигархија), и ако су скоро свуда посланици изабрани вештом «агитацијом», новцем и помоћу власти, те нису истински народни представници. Они понегде држе непрекидне седнице с мањим одмором и то само због велике дневнице и личне користи у посредовању између својих бирача и државних власти, а не као неки надзор средишне владе чиме обмањују народ; јер је влада по енглеском угледу, из скупштинске већине, која јој све одобрава, па и у приликама када је и од више странака. Истакнутији посланици, већином нестручни, неспремни и недоучени, особито у малим државама, заузму поверену управу (министарство) и само ометају редовно и стално напредовање; јер при промени доводе за сараднике и своје једномисленике, већином неiskusне, а доченају се положаја па и вођства у странци једино одлучношћу, дрскошћу и понеки бољим говорењем. Међутим се оваке владе од чланова скупштинске већине или негде горњег дома називају уставним, а државни је поглавар у главном снао

на првога потписника закона, уредаба и указа, поред потписеа одговорнога члана владинога, те је данас скоро свуда од безначајнога утицаја, нарочито ако је неодлучан, неспреман и слаб. Неки су у Француској запазили овакав штетан рад скупштине и владе и скоро основали нову народну странку, која захтева владу од нескупштинара, а Француска је влада од фебруара 1920. имала неколика члана ван скупштине.

Ови главни чиноци владе или управе државне с огромним бројем вршилаца различних власти (бирографија) у главном представљају државу, али као нешто издвојено, више и чак туђе народу; а још када тачно не вршују законске прописе и дају повластице богатим, иду им на руку и повлађују, тек су онда далеко од истинске владе народне. Нешто мало изузетка од оваке владакне чине владе у Америци, Швајцарској и неким енглеским насеобинама. Међутим од сваке владе, па и наметнуте, много зависи државни или народни напредак, али је због оваке гломазне и скупе владе с доста рђавих остатака старовременских свуда незадовољна народна већина.

Уређење овако рђаво и државно и друштвено великих и најпросвећенијих народа прате ове, тако рећи, друштвене болести: шкодљиви обичаји, застарела предања и установе, преувеличавање градова, одакле петичу сва зла наметнуте власти, преваре, крађе, разбојништва, гомиланоготована, беспосличење, бело робље, сувишна производња неправедна подела имовине и наднице, социјализам, комунизам, анархизам, штрајк, бојкот, насивна резистенција, саботажа, синдикати, тарифе, картел, локаут и др. Због свега овога, поред хвалисања просвећеношћу, у њиховој се појединаца и народа испољава несносна грамљивост тежња за превлашћу, што и проузрокова овај највећи најгрознији по свачем рат светски (1914.—18.) и што се још свуда осећају: најрђавије последице од огромних губитака животних и стварних, великих државних дугова непојмљиве количине папирнога новца, смањење производње, сувишне скупоће, незапамћенога перода и покривености. Овим се тачно доказало: да је свет и данас у великим једностран, неумешан, себичан и немоћан различити истинске тежње од лажних.

Уз овакав су рђав начин управе осниване поједине странке (консервативна, клерикална, либерална, прогресивна, радикална, демократска, социјалистичка, комунистичка, анархистичка и др.), којима се у главном по именима познају начела или тежње, као и њихова сличност,

снабдевала чланове свима потребама и намирницама, пружала помоћ у случају болести и смрти, вршила осигурање живота својих чланова у свима облицима; и

»2.) Покретање часописа, који би био не само чисто стручан, него би доносио и све важније наредбе и расписе, доносио би и ствари из лепе књижевности наше и стране, ради литерарног образовања својих чланова. Према томе часопис би био орган удружења за економију, финансију и белетристику».

Проглас је кратак и јасан, али ипак већ после две недеље, дне 10. октобра 1919. покретачи учине једном општом нов апел на финансијске чиновнике, да се позиву што пре одазову и да се јаве са својим мишљењем, како би се по том могло приступити предходним пословима на изради статута удружења и одредити дан за сазив свију финансијских органа на заједничку скупштину.

Одзив финансијског особља несумњиво је колико толико задовољно очекивања покретача који убрзо одреде конференцију финансијских чиновника са територије окружне финансијске управе у Пиншу — за 2. новембар 1919. године, ради избора привременог одбора и изради нацрта статута за Удружење.

Као што се види покретачи су имали пуно воље за овај покрет и дали су се у посао интензивно, јер су веровали, да ће њихов рад имати и успеха.

Даљи развој следује у идућем броју.

П. М. Јовановић.

ПОРЕЗИ И РАСПОРЕД ПОРЕЗА У ХРВАТСКОЈ

Финанцијални органи, а са овима и надлежна повјеренства на послу су око одмјеравања пореза. Природно је, што су готово сви привредни кругови, а међу овима нарочито обртници, данас толико узбуђени. Није то никакво чудо. Не враћајмо се натраг, када су порези пред ратом били онако минимални. На и онда било је неправде и приговора. Данас је ствар другачија. Нова и млада наша држава треба големих покрића за своје газдинство. Једно је, што су настали толики нови трошкови изазвани ратом; што су на даље настали велики висећи дугови. Државни апарат за обнављање државних послова у мало што није раван свакој много већој држави, а друго је, што је репарација гледом на мали број становника или порезу подпадајућих обвезника онако малена. Али је једна много

већа непогода, што се код расписивања пореза слегла сва хајка на градове, трговиништа и општине, где живи и послује обртништво и трговци, дочим сељаштво узима неке повластице, јер се оно али неопорезује новим порезима или, јер оно на просто не плаћа порезе. За градове мора се још споменути и тај пропуст, што су толике особе бавећи се закућном трговином и обртом просто измакле порезу, док су легални обртници, наравно имајући своју фирму или обртницу, лако били нађени и на њих треба да се сада управи сва строгост и јачина порезног кључа.

Истина је, расписисао се порез на какав му било начин, законодавац не зна, ко ће га платити. Али се зато ипак не би смјело догађати, да порези не падају на терет оних, на које закон нишани, јер се ови знаду измакнути, него се порез товари на леђа економски слабијим, јер се ови не знају бранити него ти се веже свака маленкост њихове имовине и дохотка. То је једна велика погрешка порезног састава и зато данас видимо, како кај састав иде на руку богатијим слојевима.

Ми упозоримо, да је међу обртницима данас незадовољство велико. Сазивљу се и држе протестне скупштине порезовника; делегату министра финансија у Загребу долазе бројне денутације. Сви ти наши привредници туже се на неправедности, које се догађају са одмјеривањем пореза на те несретне ратне добитке и на превисоко распорезивање тециварине 3. разреда. Шта више, у општинама гдје занатлије према постојећем закону подпадају под тециварину 1. разреда, на њих се протузаконито сваљује тециварина 3. разреда.

Особне се надаље истиче велико незадовољство против т.зв. »порез расписујућим повјеренствима«. Та повјеренства нијесу тако састављена, да би она могла са разумјевањем просуђивати порезне обвезнике, да би дакле могли исправно просудити привреднике у колико им се је развијало пословање у годинама подпадајућем порезу. На протестним се скупштинама доказује, како се та повјеренства не састоје од стручњака, како површно раде, како подлежу пристрасности и освети, или стоје под сугестијом протекције, родбинства и пријатељства на често на њих упливину и денунцијације. То се наравно све погоршава, када још службеним извјеститељима мањкају сваки подаци на су ови упућени да слушају само савјете чланова повјеренства. Тако се код једнога обртника гледа на његово имућство, без да се пенитива, када је то имућство настало и да ли је тај човјек у опште шта заслужио. Код другога се гледа, да је као марљив човек много радио, да је много прометао, на се онако од ока каже: мора да је и заслужио прем то не мора бити истина. Тако настају погађања.

»Obrtnicki Vjesnik« — Zagreb

Закон

о трошарини и таксама

У очи самога Видовдана, дакле у очи дана када је изгласан Устав, потписан је Привремени закон о државној трошарини, таксама и *пристојбала* (?!). У »Службеним Новинама« обнародован је после Устава, а почиње да важи од 1. септембра 1921. Дакле, хтело се да се уграби, да се овај закон донесе пре Устава, јер се сутра дан више не би био могао донети. Зашто је влада хитала са овим законом и зашто није сачекала да га изнесе пред Народну Скупштину, када је она на окупу? — Одговориће се, да су то диктовали фискални државни разлози. Слаб изговор. Један овакав закон, којим се нагло повећавају таксе, којим се мењају и одредбе из других закона, па се њиме укида и један државни монопол, захтевао је свестрану оцену Народног Представништва, тим више што овај закон обухвата изједначење закона у Краљевини, те долази под одредбу чл. 133. Устава.

На жалост, овај закон није довољно проучен ни у самом Министарству Финансија и јасно се види, да је рађено на брзу руку и да се ишло само за тим, да се што пре донесе. Овим привременим законом изазваће се још већа забуна и велики хаос по свима државним надлештвима, особито у пределима ван Краљевине Србије. Један део овога закона обухвата целу Краљевину, а делом опет остају у важности закони појединих покрајина. За кривнице судиће се и по овоме закону и по постојећим ранијим законима.

Зашто Дирекција Посредних Пореза, у којој има обилато начелника и других чиновника, није израдила један закон, који би важио за целу земљу, и по коме би се управљали и судови и сва остала надлештва па и грађани? Место тога крпеж и хаос. Да наведемо један случај. Чл. 19. гласи: »У Банату, Бачкој и Барањи приликом квалификације правних послова за прорачун пристојбе од покретних и непокретних ствари примењиваће се законски прописи који важе за Хрватску и Славонију«. Када се за Банат, Бачку и Барању морају примењивати неки нови прописи, зашто да се не примењују српски?

Али овај привремени закон о трошарини и таксама (оставимо *пристојбе* господи из Министарства Финансија) отишао је један корак даље. Корак, који се није смео учинити, и који може бити врло опасан по грађане у Србији и Црној Гори. Другим ставом чл. 23. укида се право жалбе Државном Савету, а оглашава се одлука Генералне Дирекције Посредних Пореза *извршном*. То је, вели се у за-

кону, привремено »док Државни Савет не буде проширио своје функције на целу Краљевину«. Ни привремено то не сме да буде, јер се то противи члану 103. Устава и тач. 6. чл. 5. Закона о уређењу Државног Савета, и хтели не хтели они из Дирекције Посрединх Пореза, Државни Савет примаће и решаваће по свима жалбама по закону о државној трошарини и таксама. Он друкчије не сме да поступа.

Језик је у закону скандалозан. Ево како гласи чл. 15.: »У свима случајевима код судских пристојба, где се до извесне суме има платити стална пристојба, а преко ове суме постотна пристојба, прорачунава се постотно пристојба само на вишкове и додаје сталној пристојби. Постотак се не повишава«. Благо си га онима, који овај закон морају да примењују!

Ver.

Из публике

БИРСКРАТИЈА У МИНИСТАРСТВУ ФИНАНСИЈА

Господину Министру Финансија,

Још нисам и још не могу примити додатак на скупоћу за месеце: јули, август, септембар, октобар, новембар и децембар 1919. године и јануар, фебруар, март и април 1920. године.

Алексиначка финансијска управа није ми исплатила тај додатак што ми је муж учитељ, државни службеник, на прима своју дневницу.

Жалила сам се неколико пута Дирекцији Државног Рачуноводства, па нисам добијала одговор; полагаала сам и марке за решење. Па и решење нисам добила. Како сам се доселила у Београд, ишла сам лично у Дирекцију Државног Рачуноводства. Наводила сам како су све пензионерке, удате за учитеље, касационе судије и т.д. примиле тај додатак, па и мени треба да се да. Одговарају ми да је тако, да и ја треба да добијем, али да је финансијска управа у Алексинцу тако разумела, па они не могу ништа и упућују ме на Вас, Господине Министре. Кад сам хтела к од Вас, шеф кабинета, пошто ме је преслушао, рекао ми, да ме не може пустити Министру, јер то је ствар Државног Рачуноводства, а Државно Рачуноводство онет каже да оно сад не може ништа по томе да уради, но да само Ви можете наредити.

Што ја да на могу примити тај додатак, кад су све пензионерке учитељице, удате за чиновнике и учитеље, примиле?

У окупацији била сам под Бугарима. Бугари су ме као учитељицу и Срикинју стражарно пензије сировели 1917. године у Ниш да ме, ради застрашења, убију. Остало је да ме само у Нишки град сироведу и да ме преко ноћи нестане. па случајем интервенисала немачка команда, те сам спашена. Онда не знам зашто да ми се не може дати тај додатак, кад су све добиле?

Молим да или наредите да ме пусте Вама, или да наредите да ми се једном изда овај неиздати додатак.

Ову неправилност не могу претрпети. Акта су Д. Р. Бр. 167027. 20.

15. јула 1921. године
Београд.

Пенизна,
Јелена Маринковићка,
учитељица у пензији.

Ц р т и ц е

— Најновије таксе противу луксуза —

Из репортаже — код нас

Због врло великих својих издатака, наша је држава била принуђена да повиси ратне таксе које се лепе на разне молбе, решења и уверења. Закон о таксама толико се ушаренио од кармина, да већ нема стране на којој ни су извршене измене, и допуне, тако, да ће се за нове измене и допуне морати употребити неко жуто мастило.

Ми немамо ништа против тога, јер се мора признати да је наша држава била увек јевтинија од својих поданика бакала, манифактуриста, се-

љака, касана и других. Она је само са својим чиновницима продавала материјал и снагу по најнижој цени. На молбу си до скоро лепо предратну таксу од пола динара, а тек од пре неколико месеци та се такса попела на 2 динара, што значи да се учтворостручила, а хлебач се унетнаестостручио, месо се удвадесетностручило.

Али када бих ја нешто био понуђен на фотељу господина министра финансија и када бих сасвим друкчије поступио у погледу одрезивања

такса, које се полажу у корист државне касе, ја бих ударио тако фирне таксе на овај свет, да би за врло кратко време потпуно биле уређене државне финансије.

Да бих на себе скренуо нажњу, али онет тако, да не продам царе свој патент, ја ћу овде навести само неколико примера, што би насигурно поправили државно материјално стање.

На пример, наредио бих прво и прво да се уведу таксе на кратке сукње. Која год дама преко шеснаест година носи сукњу преко колена, да за тај безобразлук плати 100 динара таксе за једну сукњу; за сукњу испод колена, а недаљ више од чланака, да плати таксу од 50 динара.

Друго: која дама има деколте, да плати 20 динара за деколте од шаке, а за деколте од педља 50 динара; која, пак, носи деколте веће од педља, да јој се не наплати никаква такса, већ да се мужу окачи о врат таблица са натписом: «магарац».

Треће: кад чиновничка жена направи за годину три хаљине, да плати таксу од 300 динара и да јој се одузме додатак на скупоћу; а ако направи четири хаљине, да јој се муж отера на робију, јер значи да краде (пошто данас поштен чиновник нема ни цинела!).

Четврто: кад трговац уђе у државну канцеларију, да одмах плати 50 динара таксе за улазак, јер трговац наплати само што си му ушао

у дућан да купи одело преко 100 динара луфт таксе.

Пето: увео бих таксу на јело. То јест, ко једе више од једанпут дневно, да плати за сваки оброк по 5 динара. Спротива се овим не би довела у незгодан положај, пошто она неки пут не једе ни једанпут дневно, а такође се не би довела у незгодан положај ни телефонскиње.

Шесто: увео бих таксу на сваку чајну фабрицираног вина које се преко дан попије. Тако би само Скопље давало на дан близу милион динара прихода, јер у њему чистог вина у опште нема.

И тако даље, могао бих увести масу нових такса.

Само је сва несрећа у томе, што ја никада нећу постати министар финансија.

Невен.

Из репортаже — код Бугара

Софијски листови објавили су, да је средњи одбор у Рушчуку прописо таксе на разне луксузне предмете и луксузе у опште. За сваку свадбу на којој свира музика (изузимајући бубањ са тасовима, виолину или гајде) и на којој играчице играју трбусима, прописана је такса од 5000 лева; женскиње плаћа таксу: 50 лева за ношење финих сунцобрана, на скупоцене ручне торбе 200 лева; на деколтоване хаљине у којима женски свет иде на играчке, улицама и у кафане и хотеле, а тако исто и на сваку сукњу која је од земље краћа преко 30 сантиметара, плаћа се 500 лева, а ко год

од 15. априла до 15. октобра носи рукавице, било женско, било мушко, плаћа 200 лева. Ове таксе ослобођавају се само она лица, која покажу лекарско уверење да због болести треба да носе рукавице. Свак, без обзира на пол и старост, ко год има какав златан накит, има да плати таксу од 300 лева, а ко има луксузног пса, и са њим излази на улицу, плаћа таксу од 500 лева. Сва лица испод педесет година, која носе луксузне штапове, плаћају по 100 лева.

Девојке из имућних породица, које иду у службу као слушкиње, плаћају таксу од 200 лева. Члан одбора Абукев изјавио је, да се ова

такса уводи због тога, што се многе девојке из имућних кућа, да би избегле општу обвезу рада у пољопривреди у варошима најмљују као слушкиње, да би само добиле уверење да служе.

Свак, чије су штикле више од шест сантиметара, плаћа таксу од 200 лева; на луксузна кола за децу плаћа се 500, а на сваки аутомобил по 1000 лева. На сваког коња, који служи за извоз и шетњу, плаћа се 200 лева.

Пропис о овим таксама на луксуз ступиће у живот чим га влада одобри. Због тога се против ових такса у Русичуку дигло све и кусо и ренато.

Епоха, 774.

Претплата на »ФИНАНСИЈСКИ ГЛАСНИК«

За пола године 24 динара, за три месеца 12 динара.
Лист излази два пут месечно. Рукописи и претплата шаљу се:
Уредништву — Скопље, Кеј Војводе Путника бр. 20.

Власник, за одбор:

П. М. Јовановић.

Уредбује:
Редакциони Одбор

Пореско одељење увериће се: јесу ли рачуни исправно склоњени, па ако нису, вратиће их општини, да то учини и да их, најдаље до краја месеца марта, врати одељењу, које ће их, заједно с рачуном одељења, одмах послати Главној Контроли на преглед.

Ако рачунополагач не изврши наредбу пореског одељења и до остављеног му рока не склопи и не пошаље порески рачун, одељење ће наћи приватно лице, које ће рачун склопити о трошку рачунополагача.

Принудна наплата

Члан 72.

Од оних пореских обвезника, који свој порез не плате у одређеним роковима, наплата ће се извршити принудним путем: продајом покретног или непокретног имања.

Пре почетка принудне наплате, на петнаест дана, општински суд ће објавити у свом кругу, начинима најпознатијим и најбржим, од кога дана почиње принудна наплата, и позвати дужнике да порез општинскоме суду сами донесу.

Члан 73.

Наплата пореза у опште, а принудна наплата напосе, почиње увек од имућнијих и већих дужника.

Члан 74.

Право за наплату државнога пореза, као и трошкова око пописа и продаје, после наплате таксе, првенствено је и искључује све друге наплате и повериоце, без обзира на њихова обезбеђења.

Члан 75.

Принудна наплата пореза врши се првенствено из покретности, а затим из непокретног имања пореских дужника, и то без судске пресуде и решења.

Све покретне ствари, које се код дужника или у притежању његовом нађу, без обзира на то, да ли ко на њих полаже ма какво право, узимају се у попис и излажу продаји за наплату дужног пореза.

Непокретност узима се у попис и излаже продаји без обзира на то, да ли ма ко полаже ма какво право на њу.

Изјаве трећих лица, о полагању ма каквог права на пописано непокретно имање, неће се узимати у обзир, док се порез не исплати.

Кућа намењена становању земљорадника са плацем у величини 20 ара (2000 квадратних метара) као и један

пар теглеће или товарне стокe, која се за пољопривредне послове употребљава или гаји, не може се ни у ком случају узимати у попис и продати за рачун пореза.

Члан 76.

За наплату пореза принудним путем узима се и без саслушања — пошто се протоколарно утврди, да се дужник није могао добавити или да се крије — у попис онолико, колико је потребно, да се дужни порез наплати. Сматра се да је пописана имаовина довољна за наплату пореза само онда, ако је процењена вредност њена за 50% већа од дужног пореза.

Члан 77.

Ради проналаска покретне имаовине, општинска власт има права и дужна је извршити претрес стана, радње и осталих локала пореских дужника, а у случају противстајања, користити се правом које у таквим случајевима закон даје државној власти.

Претрес стана, радње и осталих локала врши се у присуству два присутника, који ће и процениоци пописаних ствари бити.

Члан 78.

Попис покретног и непокретног имања врше општински судови.

Попис непокретног имања врши се у присуству пореског дужника, месног кмета и суседа, који ће утврдити, да је пописато имање својина дужникова.

Члан 79.

Ако порески дужник и суседи не дођу да присуствују попису, или се крију да им се позив не саопшти, попис ће се и без њих извршити, и они губе право да чине ма какве примедбе на извршени попис.

Ако је порески дужник или сусед умро, а није оставио пунолетне наследнике, који би присуствовали попису, или га је нестало, позваће се старалац; а ако и овога нема, власт ће му, за тај случај, поставити заступника.

Члан 80.

При попису биће два процениоца. Процениоце одређује власт, која попис врши од људи имућних, по могућству писмених, и у колико је могуће стручних.

Процениоци имају дневницу: по селима два, а по варошима и варошницама три динара.

Ко се без довољног оправдања проценилачке дужности не прими, или ову дужност уредно не врши, он-

штински суд казниће га повчано до 20 динара у корист државне касе.

Жалба против ове осуде изјављује се пореском одељењу у року од 15 дана. Решење пореског одељења извршио је.

Дужности проценцоца не морају се примити лица у државној служби и она, која су навршила 60 година старости.

Члан 81.

Ако пописато имање, исплатом дужног пореза, не буде изложено продаји, неће се дужнику предавати на руковање, док не исплати проценцима дневницу.

Члан 82.

Пописато и процењено имање, било покретно или непокретно, одмах се одузима од пореског дужника и предаје стараоцу на руковање, сем папира од вредности и адиђара, који се предају пореском одељењу на чување.

Власт, која попис врши, одређује стараоца и о томе му издаје уверење.

Стараоци не могу бити сродници дужникови, морају бити људи поуздани и од поверења.

Старалац, у погледу пописатог имања, има сва права и дужности стараоца стецинне масе. Награду стараоцу исплаћује пореско одељење, првенствено из новца од имања, којим је старалац руковао. Код имања, које принос доноси, награда је од 1—5% од чистог приноса; а код имања, које нема приноса, награда је према вредности имања 1—3%.

Рачун о наплаћеном новцу од прихода имања старалац је дужан полагати пореском одељењу, најдаље за пет дана по пријему новца. У противном случају, одељење ове суме од њега наплаћује принудним путем, разрешава га од старалачке дужности и наређује општинском суду да постави друго лице за стараоца. Смењен старалац губи право на старалачку награду.

Старалачке дужности не морају се примити лица, која се не морају примити проценилачке дужности, а ако се, без оправданог узрока, старалачке дужности не прими, казниће се као и проценцалац.

Члан 83.

Пореско одељење може закуницима добра наредити, да закупи цену, за наплату дужног пореза, непосредно њему полагају.

У том случају, ако закупац о року закуп не положи, пореско одељење наплатиће га од закупца принудним путем.

Овако ће се поступити и у случају, кад се закупна цена стараоцу у року не положи.

Члан 84.

О сваком попису саставља се записник у који улази:
1., дан, месец и година, и место где се попис врши;
2., име лица чије се имање у попис узима и за коју суму дужног пореза;

3., тачно означење и опис имаовине, као и вредност процене, а код непокретности, место и границе у којима се налази;

4., имена присутних при попису, проценилаца и стараоца; а ако од лица именованих у члану 78. ове Уредбе ма које није било присутно, онда зашто;

5., потпис свију присутних и напомена да им је списак пописа прочитан; и

6., оверење и потпис извршиоца пописа.

Члан 85.

Ако је пописата покретност, она ће се изложити продаји у року од три дана до десет дана.

Продаја се саопштава дужнику или његовом заступнику најдаље до дана продаје, а објављује се у општини где се покретност налази.

Члан 86.

Ако је пописата непокретност, онда ће у року од пет дана, по извршеном или примљеном попису непокретног имања, општинска власт послати га пореском одељењу, које ће тражити од надлежног окружног суда извештај о теретима, који стоје на пописатом имању. Суд је дужан у року од десет дана по пријему послати тражени извештај.

Члан 87.

По примљеном извештају пореско одељење одредиће продају. Дан продаје саопштиће се дужнику или његовом заступнику, заложним повериоцима и смесничарима, ако их има, најдаље до дана продаје, и објавити у месту седишта пореског одељења и општини, у којој се непокретно имање налази.

Од дана објаве до дана продаје мора протећи најмање петнајест дана, а од дана саопштења дужнику или његовом заступнику, заложним повериоцима и смесничарима, до продаје мора протећи најмање три дана.

Ако се ма коме од ових лица, ма из којих узрока, дан продаје не може да саопшти, пореско одељење таквом лицу одредиће заступника и њему продају саопштити.

Јавне касе, као заложни повериоци, позивају се на продају службеним путем, и продаја ће се извршити и ако одговора не би било.

Члан 88.

У огласу означиће се дан, место и време, кад и где ће се продаја извршити и опис предмета који се продаје.

Ако се продаје непокретност, назначиће се још границе, чије је имање, за колико се дужног пореза продаје, процењена вредност и који терети на њему постоје.

Члан 89.

Продају и покретности и непокретности врши порезник у месту, где се предмет налази, али продаја покретности може се вршити и у граду, ако у селу не би било кунаца за њу, према нахођењу извршиоца продаје; продаваће се сваки предмет особено или сви скупа, како кад буде корисније за пореског дужника.

Члан 90.

На јавној продаји може се сваки надметати сем малолетних, презадужених, распикућа, дужника, органа који продају врше, његових помоћних органа и лица, на чију се штету имање продаје.

Сваки надметач дужан је унапред у име кауције положити, при продаји непокретности, и то оне по селима 10% а по варошима и варошицама и њиховим атарима 20% од процењене вредности имања, које се продаје. Али лице, на кога лицитација остане, дужно је, по завршеној лицитацији, положити и остатак кауције од 10% односно 20% према целој суми продајне цене имања, која је постигнута лицитацијом.

Кауција се даје само у готову новцу, ако она није већа од дужног пореза и трошкова око продаје; у противном случају, за остатак могу се, место новца, дати сигурни пашири од вредности.

Од плаћања кауције, која износи мање од суме дужног пореза, за коју се продаја врши и продајних трошкова, тешко се не ослобођава, а за остатак кауције, преко суме пореза и трошкова, ослобођавају се заложни повериоци.

Члан 91.

Јавна продаја не може се свршити докле год траје надметање, али продаја непокретности ни у ком случају пре 4 часа после подне.

Члан 92.

Јавна продаја обуставља се од извршења, ако се порез и на сам дан продаје, пре закључења продаје, са трошковима и таксом око продаје, положи.

Члан 93.

Кад престане надметање, које почиње од процењене вредности па на више, извршилац продаје гласно ће исказати последњу, највећу цену и позвати надметаче, да већу цену понуде; па ако ни на други позив нико већу цену не понуди, исказаће је и трећи пут, понуђачу добро уступити, и тиме продају закључити.

Члан 94.

Положена кауција враћа се одмах по свршетку продаје свима надметачима, сем ономе коме је уступљено имање.

Ако продаја остане у снази и купац цену положи, кауција ће му се, при полагању цене, урачунати у цену; а ако купац цену не положи, него буде нова продаја извршена, кауција ће се употребити на измирење трошкова око пове продаје и штете, ако би се на новој продаји добила мања цена, а у колико се ова штета не може накнадити из кауције, власт ће је егzekутивно, без спора, од купца наплатити.

Ко хоће у име другог да се надмеће, мора то извршиоцу продаје саопштити и пуномоћије поднети.

Члан 95.

Купац за купљено имање полаже готов новац, и то за покретне ствари одмах, а за непокретне најдаље за пет дана по истеку рока за жалбу.

Но ако би купац био заложни поверилац, за суму, за коју би се, по реду првенства, из добивене цене, по наплати пореза и трошкова око продаје, морао сам намирити, не мора готов новац положити, већ може признаницу дати.

Члан 96

Ако купац не положи куповну цену, у року из чл. 95. ове Уредбе, пореско одељење извршиће нову продају на штету купца; а ако порески дужник до нове продаје порез исплати, продаја се неће поново вршити, а положена кауција употребитиће се на измирење такса и свих продајних трошкова. Остатак, ако би га било, враћа се купцу. Ако кауција не може да намири таксу и све трошкове, остатак ће се намирити, без пресуде, од сопственика имања, који порез није на време исплатио.

Члан 97.

Ако се на другој продаји добије већа цена, она иде у корист дужника; добије ли се мања, пореска власт ће од купца, на чију је штету вршена продаја, принудним путем, без пресуде, наплатити разлику и употребити за наплату пореза, или, ако је порез наплаћен, предати дужнику.

Члан 98.

Продаја се не може закључити, ако нема најмање два надметача.

Члан 99.

О свакој продаји непокретности водиће се записник, у који ће извршилац уписати:

- 1., дан, месец, годину и место, где се продаја врши;
- 2., име и презиме пореског дужника, одакле је и за коју се суму дужног пореза продаја врши;
- 3., време почетка и свршетка продаје;
- 4., опис имања које се продаје, са означењем процене вредности;
- 5., име и презиме, зашимање и место, одакле су надметачи, и колику је цену ко дао;
- 6., изјава купца, да је продаја на њему остала, са потписом;
- 7., потпис дужника или његовог заступника, ако је присутан продаји, и
- 8., оверење и потпис извршиоца продаје.

Члан 100.

При продаји покретности, у записник о продаји унеће се, сем изложеног у тачки 1., 2. и 3. члана 99. ове Уредбе, још и шта је коме и за колику цену продато.

Члан 101.

Против принудне продаје покретности нема места жалби, али сопственик може тражити од извршиоца накнаду штете судским путем, ако је продаја неправилно извршена. Против принудне продаје непокретног имања може се жалити окружном суду, на чијој територији продато имање постоји, у року од петнаест дана по свршеној продаји.

Жалба се предаје преко пореског одељења, које ову са свима актима продаје, шаље надлежном окружном суду

Члан 102.

Окружни ће суд одмах, чим од пореског одељења добије акта продаје са жалбом, донети решење о уредности продаје.

Продаја је неуредна, ако није поступљено по прописима члана 85., става другог и чланова: 87., 88., 91. и 93. ове Уредбе.

Одоцњену жалбу суд ће по званичној дужности одбацити.

Члан 103.

Решење окружног суда извршно је.

Са извештајем о решењу по жалби, окружни ће суд вратити пореском одељењу и акте продаје.

Окружни судови разматраће жалбе по принудним продајама пре осталих хитних предмета.

Члан 104.

Ако продаја не буде поништена, пореско одељење позваће купца, да у року од пет дана положи куповну цену. Ако купац не положи куповну цену, пореско одељење поступиће по члану 95. ове Уредбе.

Члан 105.

Од новаца добијених принудном продајом, пореско одељење наплатиће таксу из Т. бр. 75., 79. и 81. таксене тарифе по члану 22. таксног правилника, остале трошкове око продаје и дужни порез, а остатак издаће дужнику, ако продато имање није било залога.

Ако је продато имање служило као залога, пореско одељење послаће остатак новца ради распореда окружном суду. У сваком случају, пореско одељење ће писати суду одмах за издавање тапце купцима.

Члан 106.

Дужни порез стецинских маса окружни судови дужни су одмах послати из готовине, на захтев општинског суда.

Ако у маси готовине нема, суд ће, по саслушању браниоца и поверилачког одбора, известити општински суд, из којег ће се имања стецинске масе наплата дужног пореза принудним путем извршити.

Члан 107.

При преносима непокретности у току године, продавац је дужан поднети доказ, да је порез исплатио до краја године.

Члан 108.

Све државне и општинске власти дужне су, на захтев општинске власти, из новца, који се код њих налази, послати дужни порез дотичних пореских обвезника најдаље за петнаест дана по пријему тражења.

Члан 109.

Државне и општинске благајнице, приликом издавања ма каквих сума пореским обвезницима, дужне су претходно уверити се, да ли је дотични порески обвезник исплатио сав порез са текућим полгођем закључно; па ако порез свој није исплатио, нападајућу суму неће му исплатити, док не поднесе доказ о плаћеном порезу, који власти бесплатно издају, а међутим, известиће надлежни општински суд, да дотичне лице има, и на име чега, примање.

Члан 110.

Ниједна власт, која је позвана да врши потврде о преносима покретне и непокретне имаовине, или каквог другог права, преносе ове неће потврђивати, док јој продавац односно уступилац права, не поднесе доказе, да је платио сав порез до краја године, у којој се пренос врши.

Власти ће у потврди забележити и писмено, којим се тврди да је преносилац сав порез платио.

Члан 111.

Власти, које су надлежне за издавање пасоша, дужне су уверавати се, да ли су дотична лица, која пасоше за иностранство траже, исплатила сав свој порез, па ако порез није плаћен, упутиће их да претходно порез плате.

Ако су то порески обвезници из члана 44. ове Уредбе спровестиће их она сама пореском одељењу, ради задужења и наплате пореза.

Прирези.

Члан 112.

Разрез и наплату помесних приреза: окружног, српског и општинског, врше пореске власти; они ће се, према утврђеним цифрама и прорачуњеним стопама од суме посредног пореза разрезане на поједине округе, односно срезове и општине, уносити у*) порески распоред, задуживати сва пореска лица, и наплаћивати уз државни порез. Пореска одељења издвајаће из опште суме сваки прир

*) Изменама и допунама од 25. октобра 1914. године изостављене одавде речи: »редовни и изнредни«, које су биле у старој редакцији.

посебице, према утврђеним процентима, и предавати их коме треба. *Неплаћене суме преносиће се на дуг за наплату у идућој години¹⁾*

Члан 113.

Војница, која се по закону о устројству војске наплаћује, разрезиваће се и наплаћивати, и то: од свих пореских обвезника — војничара, осем чиновника, по 12⁰/₀ од целокупног државног пореза, а од чиновника по 30⁰/₀ од непосредног пореза.

Задругари плаћају војницу по 12⁰/₀ на онај део непосредног пореза, који је изнађен, кад се целокупна сума непосредног пореза задругиног старешине подели бројем пунолетних задругара.

У свима случајевима, где буде потребно упоређивати непосредни порез, по закону о непосредном порезу, који вреди за старе границе Краљевине Србије, са порезом који се по овој Уредби разрезује, узимаће се, да је 100 динара непосредног пореза једнако са 253.50 динара пореза по овој Уредби²⁾.

Члан 144.

Сви порески обвезници, старешине задруга, без обзира на веру, плаћаће још по 2, а њихови пунолетни задругари по 1 динар на име бира, за подмирење потреба своје вере, који ће општински судови, уз остали порез, издвојено по верама пореских обвезника, предавати пореском одељењу, да с њим поступи по наређењу Министра Просвете и Црквених Послова³⁾.

Цела разрезана сума војнице и бира мора се од једанпут наплатити, из прве отплате пореза пореског обвезника. Ако би се та сума морала расходовати због немаштине, отумаралости задуженог лица, или из ког другог узрока, то се мора безусловно извршити у току године, јер се те суме не могу у дужни распоред преносити, нити накнадно на остале пореске обвезнике разрезивати.

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Приобитна редакција последње реченице овог члана гласила је:

»Неплаћене суме попуњаваће се из наплаћених приреза из напредне класе, приповлених лица и телесних радника, у смислу члана 32. и 45. ове Уредбе и у опште поступити онако, како се и с државним порезом поступа«.

2) Курзив је нов став овог члана, додат изменама и допунама од 25. октобра 1914. године.

3) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Приобитна редакција овог првог става чл. 114. гласила је:

»Сви порески обвезници, без обзира на веру, плаћаће још и 2 динара бира, за подмирење потреба своје вере, који ће општински судови, уз остали порез, издвојено по верама пореских обвезника, предавати пореском одељењу, да с њим поступи по наређењу Министра Просвете и Црквених Послова.«

К а з н е

Члан 115.

За лабаво вршење наплате пореза, као и за невршење извршних законитих наредаба пореског одељења и осталих прописаних овом Уредбом стављени у дужност општинских власти — казниће се председник, кметови и деловођа општинског суда новчано од 10 до 100 динара.

Ову казну изриче пореско одељење, на коју се може изјавити жалба, у року од 15 дана, Пореској Управи, чије је решење извршно.

Члан 116.

Државни чиновници, сем судија, за невршење дужности из члана 43., 108., 109., 110. и 111. ове Уредбе, поред накнаде штете пореској каси, казниће се губитком плате до три месеца, у корист државне касе. Ове казне изриче Министар Финансија, чија је пресуда извршна.

Члан 117.

Судије за невршење дужности из члана 107. и 110. Уредбе, казниће се, поред накнаде штете општинској пореској каси, и дисциплинским казнама из члана 43. закона о судијама.*)

Ову казну изриче Министар Правде.

Члан 118.

Чланови општинског пореског одбора, који се, довољно оправданог узрока, не би хтели примити дужности, биће кажњени од 50 до 100 динара. Пресуду изриче, на представку пореског одељења, Министар Финансија, чија је одлука извршна.

Члан 119.

Они чланови општинског пореског одбора, који не дођу уредно на одборске седнице долазили, а изостанак не оправдали, казниће се до 20 динара.

Ову казну изриче пореско одељење, на чију се пресуду може жалити Министру Финансија, у року од 15 дана саопштењу. Одлука Министрова извршна је.

*) Члан 43. закона о судијама, од 4. марта 1911. године гласи:

- „Дисциплинске су казне за судије и председнике судова:
1. Писмени укор;
2. Новчана казна до три месеца плате;
3. Премештај у други суд истог степена или другу струку;
4. Стављање у пензију, и
5. Губитак службе“.

Члан 120.

Ко на позив пореске власти у одређено време не дође, изостанак не оправда, казниће се новчано до 20 динара.

Ову казну узричу, за изостанак код општинске пореске власти, суд општински, а за изостанак код пореског одељења, пореско одељење.

За прве случајеве жалба се подноси пореском одељењу, а за друге Пореској Управи у року од 15 дана, а пресуда се оној власти, која је пресуду изрекла. На одлуку пореског одељења има места жалби Пореској Управи, у означеном року.

Одлука Пореске Управе извршна је.

Члан 121.

Новчане казне из члана 115., 118., 119. и 120. ове Уредбе, ако и у колико их осуђени не плати, у року од два месеца по извршности пресуде, замењује се затвором, трајајући пет динара у један дан затвора.

Члан 122.

У случају осуде, поред казне и таксе, досуђују се одоштина и трошкови, извиђањем дела учињени.

Члан 123.

Новчане казне, по овој Уредби, извршују пореска одељења, које, ако се наплаћују принудно, наплаћују се по општинама ове Уредбе, а казну затвора извршују полицијске власти.

Исправке и повраћаји

Члан 124.

Погрешке при изради распореда пореза могу се исправити по захтеву интересованих лица без таксе, по саопштењу општинског суда, а и по службеној дужности и само до краја године, за коју важи распоред. Погрешке исправљају пореска одељења и на представку општинске власти.

На решења пореских одељења има места жалби Пореској Управи, у року од 15 дана по саопштењу. Жалбе се подносе Пореској Управи, а са својим актима, шаље се Пореској Управи на решење, чија је одлука извршна.

Члан 125.

Оном пореском обвезнику, коме би се, услед смањена пореза, или из ма ког другог узрока, наплатило више пореза, него што је био дужан платити, вратиће се више на-

плаћена сума, по решењу пореског одељења, а на предлог општинског суда, које одобрава Министар Финансија. Повраћај извршује пореско одељење из наплаћеног дужниког пореза¹⁾.

Овај повраћај врши се без таксе и на захтев оштећеног лица, по саслушању општинског суда. Молба за повраћај подноси се у року од 6 месеца, рачунајући од дана кад је грешком више пореза наплаћено, или од дана, кад је дефинитивно утврђена количина пореза.

Расходовање и застарелост пореза

Члан 126.

Кад се од неког лица, ни после покушане наплате принудним путем, порез није могао наплатити, пореско одељење, на предлог општинског суда, донеће решење расходувању ненаплаћеног пореза.

Ово је решење извршно.

Члан 127.

Порез, са самоуправним прирезима, који се не би наплатио за три године, рачунајући од прве наредне године у којој је порез био разрезан, — застарела према дужнику и од њега се не може више наплатити, али ће се цела застарела сума у свакој општини за једну годину придодати општој суми, која буде на општинску у идућој години одређена за распоређивање, да се и она распореди на све пореске обвезнике према одредбама ове Уредбе.

Пре почетка редовнога годишњег разреза пореза, пореско одељење ће рефератом за сваку општинску утврдити колика је сума пореза застарела, која се има накнадно разрезати, и о томе известити општински порески одбор, чему ће и Министар Финансија известити, ради изрицања према одговорним лицима највеће мере казне из чл. 11 ове Уредбе²⁾.

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитан текст ове реченице гласио је:
»Повраћај извршује пореско одељење из новца од ванредних класних телесних раденика«.

2) Сав курзив овог члана су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Првобитна редакција целог овог члана гласила је:
»Порез који се не би наплатио за три године, рачунајући од прве наредне године, у којој је порез разрезан, — застарела и не може се више наплатити.

Решење о расходувању застарелог пореза доноси пореско одељење којим се уједно одлучује и о штети, коју ће проузроковати застарелост пореза општини.

На одлуку се осуђени могу жалити у року од 15 дана Пореској Управнијој је решење извршно.

Наплаћена штета спајаће се с порезом од ванредних класа и телесних раденика«.

Пореске власти

Члан 128.

За вршење послова прописаних овом Уредбом, поставиће се у Пореској Управи два члана, два пореска ревизора, два помоћника књиговође и два писара, а сем тога и четири обласна инспектора.

Чланови имају ранг и плату садашњих чланова Пореске Управе; порески ревизори имају ранг и плату садашњег пореског ревизора. Обласни инспектори су у рангу пореског ревизора, али са најмањом платом од 3500 динара; њихово је седиште у ослобођеним областима и имају, поред плате, још и стални додатак на путовање од 1200 динара годишње, без права на накнаду дневнице и попутине; помоћници књиговође и писари имају ранг и плату писара Пореске Управе.

Делокруг рада овог особља одређује Министар Финансија.

Сем овога особља Пореске Управе, поставља се и потребан број порезника, пореских помоћника и практиканта, трошаринских контролора и трошаринских стражара, са истим припадљивостима, које имају порезници, порески помоћници, трошарински контролори и стражари у старим границама.

Члан 129.

Пореска се одељења установљавају, спајају и укидају решењем Министра Финансија.

Надзор

Члан 130.

Надзор над правилним вршењем одредаба ове Уредбе врши Министар Финансија преко Пореске Управе, пореских инспектора¹⁾ и пореских одељења и даје сва ближа упутства и објашњења, потребна пореским властима при вршењу прописа ове Уредбе; он прописује и облик свих пореских књига, као и пријаве и књижице за пореске обвезнике.

Прелазно наређење

Члан 131.

Количину пореза, коју треба распоредити по овој Уредби за 1914. год., одредиће Министарски Савет, на ће се

1) Курзив су измене и допуне од 25. октобра 1914. године. Ивобитна редакција није имала овог додатка, који је овде курзивом итаманан.

даље поступити по прописима ове Уредбе. Ова сума унеће се у државни буџет са 1914. годину.

Пошто се дефинитивно утврди количина разрезаног пореза и приреза у ванредном распореду пореза за 1914. годину, укупна сума употребитиће се на сразмерну олакшицу пореза и приреза свих пореских обвезника из 1914. године, и то само у оним општинама, које тих сума буду имале у свом ванредном распореду).*

Закључак

Члан 132.

Ова Уредба ступа у живот кад је Краљ потпише, а обавезну силу добија од дана обнародовања.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија, да ову Уредбу обзнани и о њеноме се извршењу стара; властима заповедамо да по њој поступају, а свима и свакоме, да јој се покорвају.

(Ове измене и допуне Пореске Уредбе ступају на снагу кад их Краљ потпише, а обавезну снагу добијају од дана обнародовања.

*Препоручујемо Нашем Министру Финансија, да ове измене и допуне обзнани и о њиховом се извршењу стара; властима заповедамо, да по њима поступају, а свима и свакоме, да им се покорвају**).*

29. јануара 1914. год.
у Београду

Петар, с. р.

Заступник

Председника Министарског Савета
и Министра Иностранних Дела.

Министар Финансија.

Д-р Л. Пачу, с. р.

Министар Финансија.

Д-р Л. Пачу, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић, с. р.

Министар Грађевина,

Ј. П. Јовановић, с. р.

*) Курзивни нов став члана 131. додат је изменама и допунама од октобра 1914. године.

**) Курзив на додатак уз чл. 132. је закључак измена и допуна од октобра 1914. године.

Министар Просвете и Црквених Послова,

Љ. Јовановић, с. р.

Министар Правде,

М. С. Ђуричић, с. р.

Министар Народне Привреде,

Д-р В. Јанковић, с. р.

Министар Војни

Пуковник,

Душан П. Стефановић, с. р.

Уредба је ова обнародована 2. фебруара 1914. године у »Српским Новинама« бр. 26.

Измене и допуне од 25. октобра 1914. године, издате у Ваљеву под потписом Александра Наследника Престола, обнародоване су 31. октобра 1914. године у »Српским Новинама« бр. 257.

Исправка.

На страни 22. грешком при коректури, случајно је испав из слога други став члана 22. Уредбе, те није обиталпау. Цео текст оба става треба да гласи:

Члан 22.

»Сви наменовани и изабрани чланови пореских одбора морају се примити ове дужности.

Ако су председници пореских одбора сиречени, Министар Финансија, наредиће, ко ће их заменити«.

Тако исто на истој страни 22. у примедби 1. одоздо из 1. става старе редакције члана 21. Уредбе изостављено је неколико речи. Цео тај први став треба да гласи:

»За распоред овог пореза установљава се општински порески одбор који је састављен од управника пореског одељења или порезника, као председника, председника општине са члановима општинског суда, а за градеке општине још и три грађанина те општине, које политички одбор избере, изван чланова општинског одбора«.

Штампарија и Књиговезница

„Стара Србија“

СКОПЈЕ

КЕЈ ВОЈВОДЕ ПУТНИКА 20. - ТЕЛЕФОН БР. 18

ШТАМПАРИЈА је снабдевена потпуно новим материјалом. Израђује трговачка писма, коверте, рачуне, трговачке налоге и све потребе за Г.Г. трговце и хотелијере. Нарочито се препоручује Финансијским Управама и новчаним заводима за израду формулара свих врста и разних величина.

КЊИГОВЕЗНИЦА израђује све трговачке књиге, за новчане заводе и индустријска предузећа, протоколе за војна надлештва. Повезује у најелегантнијем повезу књиге и то: у кожи, свили, платну и т. д.

ПРЕПОРУЧУЈЕ своје картонашке и галантеријске израде као: све сорте кутија, подметаче и шрајботе, ђачке торбе, мапе за акта и т. д.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

ИЗРАДА САВРЕМЕНА

И

